

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ÖRÖMHÍR GÖRÖGKATOLIKUS ÓVODA

4823 Nagydobos, Fő út 131.

2023.

Készítette:

Drabik Csaba Mihályné
intézményvezető

Tartalomjegyzék	
Jelmondatunk:.....	4
B E V E Z E T Ő.....	4
A HELYI PROGRAMUNK:.....	5
TÖRVÉNYI HÁTTÉR.....	6
1. Az óvoda adatai:.....	7
2. HELYZETKÉP.....	7
2.1. Az óvoda személyi feltételei:.....	8
2.2. Az óvoda tárgyi feltételei:.....	9
2.3. Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere:.....	9
2.4. Az óvoda működési feltétele:.....	10
2.5. Gyermekképünk:.....	10
2.6. Katolikus óvodaképünk:.....	11
2.7. Pedagógusképünk:.....	12
2.8. Szülőképünk:.....	12
2.9. Jövőképünk:.....	13
2.10. Nevelési alapelveink:.....	13
3. AZ ÓVODA ÁTFOGÓ GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE.....	14
3.1. Óvodánk alapvető céljai:.....	14
3.2. A Katolikus óvodai nevelés feladata, az Alapprogram elvárásain túl.....	14
3.3. Az óvoda csoportszerkezete:.....	16
3.4. Az óvodai élet megszervezése:.....	16
3.5. Főbb alapidokumentumaink:.....	18
4. A GYERMEKEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE:.....	19
4.1. Az egészséges életmód alakítása:.....	19
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:.....	23
4.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:.....	27
4.4. Roma/cigány nemzetiségi nevelés, fejlesztés.....	31
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	32
5.1. Hitre nevelés.....	32
5.2. A külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése:.....	33
5.3. A játék, játékba integrált tanulás.....	40
5.4. Mozgás, mindennapos és kötött mozgás.....	44
5.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	47
5.6. Verselés - mesélés.....	50
5.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	53
5.8. Munka-jellegű tevékenységek.....	56
5.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	59
6. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE.....	63
Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, speciális fejlesztő tevékenységek	63
Enyhén értelmi fogyatékos gyermek.....	65
Beszéd fogyatékos gyermek.....	66
Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek.....	66
Hallássérült gyermek az óvodában.....	67
Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek.....	70
Tehetséges gyermekek nevelése.....	71
Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek.....	72
7. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI.....	73
8. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	76
8.1. Óvoda – család.....	76

8.2. Óvoda – Egyház.....	78
8.3. Óvoda-iskola.....	78
8.4. Óvodánk egyéb kapcsolata.....	79
9. SAJÁTOS FELADATAINK:.....	81
9.1. Gyermekvédelem.....	81
9.1.2.Szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések.....	83
9.1.3.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	83
9.2.A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok.....	84
9.3 Egészségnevelési, környezeti nevelési alapelvek, célok, tevékenységek.....	85
9.4.Az óvodás gyermekekkel kapcsolatos óvó, védő előírások.....	89
9.5.Tájékoztatási kötelezettség.....	90
10. INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI.....	91
11.ELLENŐRZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÉG-FEJLESZTÉS.....	91
11.1. Óvodánk írásos dokumentumai.....	92
11.2.A pedagógiai munka ellenőrzése, mérése, értékelése.....	93
11.3.Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, mérése, értékelése.....	94
11.4. A pedagógiai program ellenőrzése, mérése, értékelése.....	95
11.5. Minőségfejlesztés, Intézményi Önértékelés:.....	96
12. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI.....	96
13. Óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése katasztrófhelyzet idején.....	97
Pedagógiai Program módosításának indoklása.....	110
Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása.....	112

A Pedagógiai Program módosítását a 2023.évi LII. Törvény bevezetése, az intézményi tájékoztatási kötelezettség, óvó-védő előírások fejezetben történt változás, valamint egyes fejezetekben történt frissítés indokolta.

„A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni”

A programmódosítás előterjesztése:

Írásbeli előterjesztés az intézményvezetőjétől

A programmódosításhoz:

Szülői közösség véleményezése
A nevelőtestület kétharmados többségi szavazata
Fenntartói jóváhagyás szükséges

Jelmondatunk:

„Sokat adhatunk az óvodás gyermekeknek.
Sokat is kell adnunk.
Ki kell tárnunk előtte a szépséges világ
Kapuját, hadd csodálkozzék rajta,
S bátrabb léptekkel kell elindítanunk
Felfedező útján.”
Iványi Gergely

Pedagógiai programunkat az Országos Alapprogramra építettük Kormányrendelet 363/2012. (XII.17.) alapján, a helyi igények (fenntartó, szülők, tanulók) és a lehetőségek figyelembevételével készítettük, hogy reális és megvalósítható legyen, hogy az óvodai neveléssel támasztott általános igények érvényesüljenek.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő) példájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Mindvégig szem előtt tartottuk, hogy a gyermeki személyiséget tiszteletnek, elfogadásnak, szeretetnek, megbecsülésnek kell öveznie. Az óvodapedagógusok által alkalmazott módszerek hozzájárulnak ahhoz, hogy gyermekeink személyisége harmonikusan fejlődjön.

Nevelőmunkánk során minden egyes tevékenységünkkel törekedünk arra, hogy a gyermekek harmonikus, igényes – és fejlődésüket, fejlesztésüket segítő óvodai életben vegyenek részt.

Az integráció kiindulópontja az óvodai közeg, óvodáskorban találkozik a gyermek a családon kívül a környező világgal, szélesedik látóköre, sokszínű hatások érik, s ebben a korban elemi szinten keresi, s képes a társait legtermészetesebben elfogadni.

Valljuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek együtt nevelhetőek, ép társaikkal egyenrangúként vehetnek részt a különféle óvodai tevékenységekben.

Véleményünk szerint programunk alkalmas arra, hogy óvodásaink boldog, kiegyensúlyozott, nekik megfelelő óvodai környezetben, képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben részesüljenek.

Úgy gondoljuk, hogy a megfogalmazott egyfajta szakmai elvárási és a helyi igényeknek megfelelően elkészített programunk megvalósításával eleget tehetünk a továbbiakban is a törvényi előírásoknak, partnereink elvárásainak.

BEVEZETŐ

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és ezért, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle. „

Varga Domokos

Intézményünk hitvallása:

„Újra fel kell fedoznünk a hit útját, hogy egyre világosabban meg tudjuk mutatni a Krisztussal való találkozás örömét és mindig megújuló életerejét”

XVI. Benedek pápa

„A hit kapuja” kezdetű apostoli levele

Változó világunkban a családok életkörülményei megváltoztak. Egyre nagyobb felelősséget jelent megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét, megismertetni velük azokat a tapasztalatokat, amelyekkel eligazodhatnak a világban. Az óvodapedagógusoknak ebben jelentős feladatuk van, hiszen az óvodában elsősorban ők nevelnek. Legfőbb célunk: családias intézményben élni, dolgozni, ahol a szeretet dominál.

A HELYI PROGRAMUNK:

Az Alapprogram alapján meghatározott nevelési feladatokat figyelembe véve, óvodánk sajátosságaihoz igazodik, amelyben központi szerepet kap a környezet megismerése, és lehetőség szerint komplex módon érvényesül a nevelés valamennyi színtere.

A gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére törekszünk. Gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkörben neveljük, fejlesztjük a gyermekeket egyéni képességeik szerint. Fontosnak tartjuk a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtését, a testi – lelki gondozást, a szocializáció kibontakoztatását, a családi neveléssel együtt. Figyelembe vesszük az eltérő családi értékeket és kultúrákat, ugyanakkor példamutatással egységesen közvetítjük a helyes emberi értékeket, erkölcsi tulajdonságokat.

Mottónk: A helyi programunkban megfogalmazott jelmondatunk érvényesítésével iskolára kész gyermekek nevelése. A Környezeti nevelésre Épülő Személyiségfejlesztő program:

K.É.SZ., mint rövidítés nevelésünk kiemelt területeit szimbolizálja.

Programunkban:

A gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, a környezet tevékeny megismerésére, a mozgásra, a mesére, a művészeti élmények nyújtására, kommunikációra, hagyományok átadására, ápolására építünk.

További célunk: a keresztény kultúra és a magyar nemzeti értékek identitásteremtő voltának az óvodai nevelés tartalmaiban történő hangsúlyossá tétele.

A komplex hatások érdekében változatos, egymásra épülő tevékenységeket szervezünk, amely a gyermek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, személyére, érzelmére és megismerési vágyára támaszkodik.

A nevelőtestületünk minden tagja tudása legjavát adja a céljaink eléréséért.

A programunkat ajánljuk mindazoknak, akik azonosulni tudnak elveinkkel és bíznak a gyermekek fejlődésében, a személyiség kibontakozásában, vallják, hogy a szükséges, a gyermeket értő és ismerő óvodapedagógus tudatos hatása: a nevelés.

Ajánljuk továbbá a Nyíregyházi Egyházmegyének, ahol pozitív hozzáállással biztosítják mindazt a feltételrendszert, amely a programunk megvalósításához szükséges.

TÖRVÉNYI HÁTTÉR

2011.évi CXC Törvény A nemzeti köznevelésről

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről

Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm.rendelet

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CCXXV. törvény

2011. évi CLXXIX. a nemzetiségek jogairól szóló törvény

149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

2023.évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról

Az Oktatási Hivatal által összeállított: A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

- Pedagógiai Program
- Intézményi Önértékelési Program
- Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ)
- Egészségfejlesztési program
- Örömhír Görögkatolikus Óvoda cigány nemzetiségű gyermekeinek nevelési programja

1. Az óvoda adatai:

Az óvoda neve:	Örömhír Görögkatolikus Óvoda
Címe:	4823 Nagydobos Fő út 131.sz.
Telefonszáma:	44/580-016
Telephelyei:	Nagydobos Fő út 131.sz.
Az intézmény típusa:	Óvoda
Az intézmény OM azonosítója:	033225
Az intézmény fenntartója:	Nyíregyházi Egyházmegye
Címe:	4400 Nyíregyháza Bethlen Gábor u. 5.
Telefonszáma:	06/42/415-901
Az intézmény jogállása:	Önálló egyházi jogi személyként működik
Az intézmény gazdálkodási formája:	Önállóan gazdálkodó intézmény
Az óvoda férőhelyének száma:	125 fő
Csoportok száma:	5

Az óvodánkban a nevelőmunka magyar nyelven folyik, mely etnikai programunkban meghatározottak alapján kiegészül cigány nyelv használatával.

A fenntartó által kiadott alapító okirat szerinti feladatok:

- Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- Nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátásának szakmai feladatai
- Óvodai nevelés ellátás működtetési feladatai

2. HELYZETKÉP

Nagydobos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Mátészalka és Vásárosnamény között helyezkedik el. Hosszan elnyúló Fő utcájához kevés utca csatlakozik. A település határán keresztül folyik a Kraszna folyó. A fő utca egyik oldala az ecsedi laphoz tartozó fekete föld, a másik oldala a nyírséghez tartozó homok, amely dombokkal tarkított.

A községben a földek 1945 előtt Báró Perényi Péter és a Jármí család tulajdonában voltak. A Jármí kastélyt lerombolták, a Perényi kastély műemlék épület.

A település lakosainak száma 2170 főre tehető. Az elmúlt években a cigány lakosság száma emelkedett. A munkanélküliség községünkben tovább fokozódott. Ez még inkább érvényes a cigány lakosságra, s ezáltal is halmozottan hátrányos helyzetűek.

Óvodánk épülete a település központjában helyezkedik el, az általános iskolával szemben. 2010-ben került átadásra a minden igényt kielégítő, minden előírásnak megfelelő helyiségekkel, berendezéssel, eszközzel felszerelt óvodánk.

Intézményünk 125 férőhelyes, a csoportok száma 5, melyek osztott csoportszerkezetűek, lehetőséget nyújtunk a vegyes életkorú csoportoknak is. Csoportszobák mérete egy kivételével 50 m²-es, mely megfelel a gyermekek fogadására, egy pedig, ha kisebb méretű is, de alkalmas a nevelésre-fejlesztésre.

A település minden gyermeke számára megoldott az óvodai elhelyezés. Pedagógiai programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján, a keresztény kultúra értékeire építve és az óvodai nevelés környezeti nevelés tevékeny megismerése szellemiségében készült helyi nevelési dokumentum. Rendszerbe foglalja óvodánk nevelés-fejlesztési gyakorlatát, a család mellett, a családi nevelést kiegészítve.

Óvodai nevelésünk alapja a keresztény szellemiség jegyében végzett pedagógiai munka. A szülők egyre nehezebb körülmények között nevelik gyermekeiket, bizonyítja ezt, hogy növekszik azoknak a száma, akik igénylik a rendszeres gyermekvédelmi támogatást. Épületünk megfelelő komforttal rendelkezik, tiszta, esztétikus külső és belső környezetben fogadjuk az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit.

2.1. Az óvoda személyi feltételei:

Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus	10 fő
Középfokú végzettségű óvodapedagógus	1 fő
Szakképzett dajka	5 fő
Óvodatitkár	1 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Karbantartó	1 fő

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelők, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére. Jellemző rájuk, az önképzés, a továbbképzés, a szaktudás megújítására való törekvés.

Az intézményben a nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottakkal szemben ugyanúgy elvárás a nevelés eredményessége érdekében a gyermekszeretet, tolerancia, érzékenység, elfogadás, a gyermeki jogok tiszteletben tartása.

Nagyon fontos az egységes pedagógiai szemlélet, az együtt gondolkozás annak érdekében, hogy nyugodt légkörben tudjuk a gyermekeket nevelni, és mint felnőttek, dolgozni.

Nevelőtestületünk légköre nyugodt, derűs. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, kezdeményezésre. A különbözőségeket elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítjük.

Napi tevékenységünk kiemelt szempontja a gyermekek segítése abban, hogy a keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag (szépre, jóra fogékony) személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárrá, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.

Hangsúlyt fektetünk a környezet értékeire, mivel településünkön ez az a terület, amely adott és mélyen kiaknázható. Ehhez társul az anyanyelvi, zenei, kommunikációs, irodalmi nevelés.

Minden pedagógus a saját egyéniségét hozzáadja, ezáltal az egyik csoport inkább manipuláló, barkácsoló lesz, a másik több mesét, verset fog hallani a harmadik gyakrabban fog énekelni,

zenélni. Ettől a különbözőségtől még minden csoportban teljes értékű fejlesztő munka folyik, amely az óvónő személyiségjegyeit is magában hordozza.

Az inkluzív (befogadó) nevelést folytató, integráltan nevelő csoportjainkban szakképzett dolgozók várják a gyermekeket.

2.2. Az óvoda tárgyi feltételei:

A 20/2012. (VIII.31) EMMI rendelet által előírt kötelező (minimális) eszköz és felszerelés jegyzék tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel óvodánk rendelkezik. A hiánypótlás és megújítás folyamatosan szükséges.

2010-ben épített óvodánk a kor elvárásainak megfelelő, csoportszobái világos, kényelmes, esztétikus környezetben nevelkednek az ide járó gyermekek.

Sajnos az udvarunk nagysága nem megfelelő, nem tud minden csoport ugyanabban az időben kint tartózkodni. Az ott található eszközök, játékok cseréje 2020 évben történt.

2.3. Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere:

- A játéktevékenység eszközei: A költségvetésből történik a játékeszközök beszerzése. A csoportokban az alapvető játékeszközök biztosítottak.

A költségvetésen kívüli összegből /pályázatok, szülői adomány, szponzori támogatás / pótoljuk a játékhoz szükséges eszközöket. Célirányosan törekszünk az udvari sport-és mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére.

A tevékenységben megvalósuló tanulás eszközei:

A szakmai eszközök beszerzése részben költségvetési keretből, részben pedig költségvetésen kívüli összegből történik, minőségi és mennyiségi bővítése folyamatos.

Az eszközállomány elemzésekor ki kell emelni azokat az óvónők által készített játékokat és eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben, pl. a bábterápiához bábok. Az elkészítéshez szükséges anyagokat igyekszünk biztosítani jelenleg és a jövőben is.

- Mese és szakkönyvellátottság:
Mesekönyv ellátottságunkat folyamatosan bővítjük a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- Szakkönyvellátottságunk javult, de az újonnan megjelenő kiadványokkal gyarapítani kell.
- Költségvetésből vásárolt alapvető eszközökkel rendelkezik az óvoda. A továbbiakban megjelenő fejlesztő játékok, eszközök, anyagok beszerzését folyamatosan biztosítani szükséges.

Bővíteni szükséges a vizuális tevékenységhez az anyagokat, valamint ki kell egészíteni az audovizuális eszközállományunkat.

Informatikai eszközök beszerzése megtörtént az óvodapedagógusok szakmai munkájának kiteljesedéséhez. A világban és a társadalomban bekövetkezett változásokhoz való rugalmas alkalmazkodást teszi lehetővé, hogy mindenki számára rendelkezésre áll egy-

egy laptop. Ez nem csak a dokumentáció elkészítésében nyújt segítséget, hanem a mindennapi munkához is eszközként áll rendelkezésre. A gyerekek fejlesztésének egyik eszközeként is szolgál.

- IKT eszközök a művelődési feltételekhez, dokumentáláshoz biztosítottak
- Csoportonként: 1db laptop, TV, DVD lejátszó
- Videokamera
- Asztali számítógép / titkár /
- Nyomtató, scanner, spirálozó, fénymásoló
- DVD, CD zenetár
- Internet hozzáférés: a biztonságos használathoz a hálózatbővítés a célunk.

2.4. Az óvoda működési feltétele:

A helyi nevelési rendszerünk kialakításánál elengedhetetlen, hogy figyelmen kívül hagyjuk az itt élők javaslatait, véleményüket. Óvodát, mint szolgáltatást, az igénybe vevők elképzeléseinek, igényeinek, szükségleteinek megfelelően kell működtetnünk az érvényes jogszabályok szerint.

Tudjuk, hogy az intézmény optimális működéséhez az emberi tényezők nagyban hozzájárulnak, éppen ezért lényeges a megfelelő kapcsolat, szakmai tudás az óvónők, technikai dolgozók, a társadalmi környezethez tartozó szervek, és nem utolsósorban az óvoda fenntartóval.

A fenntartónak az óvoda funkciójával, kapacitásával, feladatával kapcsolatos elvárásai összhangban vannak a szakmai elképzeléseinkkel és a szülői igényekkel.

A szülők elismerik nevelő munkánkat, eredményeinket, és legtöbbször partneri segítséget adunk egymásnak.

A szülők aktív részesei is az óvodai életnek, javaslatot tehetnek, véleményt fogalmazhatnak meg a munkánkról.

Fontosnak tartjuk, hogy a nevelésünk minta legyen a családoknak, a személyes kapcsolatokra, a testi és lelki értelemben vett érzelmi biztonságra, beszédben és cselekvésben helyes mintákra, melyet átvehetnek. A harmonikus fejlődéséhez a gyermeknek szüksége van az intézmény és a család nevelésének összhangjára. Az óvodánk alkalmanként hátránycsökkentő szerepet tölt be a gyermek nevelésében.

Ahhoz, hogy a mi munkánk eredményes legyen, elengedhetetlen a szülők támogatása, ezért törekszünk a bizalomra épülő kapcsolat kialakítására.

2.5. Gyermekképünk:

A gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek a jövő élet hordozója, keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme.

Az Isten adta természet és erkölcs szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni.

Az ide járó gyermekek tapasztalják meg, hogy a közösség, amelyben élnek, olyan, mint egy nagy család. Ennek a közösségnek, amelybe mindannyian meghívást kaptak, fontos, felelős tagjai, ezen keresztül érezzék meg Isten szeretetét, alakuljon ki az egészséges önértékelés, egymás elfogadása, az élet tisztelete, hogy felnőtté válva mindezt továbbadhassák.

- Fejlődő személyiségét genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. Ebből adódóan a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó, ezért nevelőtestületünk tervszerű és tudatos munkával, magas szintű pedagógiai kultúrával igyekszik az egészséges és biztonságos környezet megteremtését.
- Az óvodai nevelésünk ennek megfelelően gyermekközpontú és inkluzív (befogadó).
- Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, az óvoda nem ad helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben.

Olyan gyermekek nevelése, akik mélyen kötődnek községünkhöz, érzelmileg gazdagok, a környezetükben jól tájékozódnak, nyitottak, érdeklődők. Önmagát értékelni tudó, másokat elfogadó, együttműködő. Nyugodtak, boldogok, mert tele vannak élményekkel. Tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni. Erősen kötődnek a mesékhez, zenéhez, alkotó tevékenységhez. Óvodás tartásuk van, önállóak és látszik rajtuk a kiegyensúlyozottság.

Magatartás - és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak, szeretik és védik a természetet.

A keresztény kultúra értékeit hordozó, nyílt, érdeklődő, környezetében jól eligazodó gyerekek nevelése, akik rendelkeznek a következő életkori szakaszhoz szükséges kompetenciákkal.

2.6. Katolikus óvodaképünk:

A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek. A katolikus óvodánk épp úgy, mint minden óvoda, arra a célra van rendelve, hogy a teljes gyermeki személyi kifejlődésén munkálkodjon. Óvodánk épp azzal válik katolikusá, hogy – bár más - más fokon – az óvodai közösség minden tagja osztozik a keresztény világszemléletben.

Arra vállalkozunk, hogy az ide járó gyermekeket görögkatolikus szellemben, görögkatolikus hitre neveljük, de nem zárkozunk el a más felekezeti gyermekek hitoktatásától.

- Olyan intézményt működtetünk, amely biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődését és nevelésének optimális feltételeit a családi nevelés kiegészítőjeként.
- Óvodánk közvetlenül segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiség vonások fejlődését.
- Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk segíti gyermekeink környezettudatos magatartásának kialakulását.
- Nevelésünk során arra törekszünk, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását segítsük elő.

- Pedagógiai intézkedésünket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra, az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

2.7. Pedagógusképünk:

Életünkkel, munkánkkal mintát, értékrendet tárunk a gyermekek elé.

Olyan óvodapedagógusok, akikre a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, az együttérző, az elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszerepet a jellemző. A katolikus óvodában a fejlesztésnek és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek, a dolgozóknak pedig ki kell tenniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.

Nálunk a jó óvodapedagógus:

- elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell értékű
- személyiségvonásaiban megjelenik a gyermekszerepet, gyermekismeret, a különbözőségek megértése és elfogadása
- tetteiben érezhető a tisztelet, hitelesség, a tapintat és az empátia
- közvetíti a magyar népi kultúra átörökítésének alapvető értékeit
- a gyermekek fejlesztéséhez egyéni módszereket alkalmaz, a képességterületekre épülő,
- egyénre szabott tervezés által tudatosan végezi a differenciálást
- nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományörzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik
- nyitott a katolikus hit irányába, képviseli a keresztény értékrendet.

Programunk olyan pedagógust kíván, aki biztosítja a gyermekek számára az egyenlő hozzáférést, a gyermeki jogok érvényesítését, szükségleteik kielégítését, az inkluzív és differenciáló pedagógiai által.

2.8. Szülőképzésünk:

Intézményünk igyekszik a szülőkkel mindjobban megismertetni szellemiségünket, nevelési alapelveinket, segítséget nyújtani a katolikus értékrend megismerésében és elmélyítésében. Ezen törekvésük azonban csak a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartáson keresztül valósítható meg. Intézményünk törekszik arra, hogy a szülők ebben aktívan részt vegyenek.

Az optimális partneri kapcsolat:

- Alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés
- A szülő tudjon azonosulni a programunkkal, szellemiségünkkel
- Segítse a programunk megvalósulását
- Tisztelje gyermekek óvodapedagógusát, valamennyi dolgozót
- Gondoskodjon gyermekek rendszeres óvodába járásáról

- Legyen képes az együttnevelésre, fejlesztésre
- Kísérje figyelemmel gyermekek fejlődését, ahhoz adjon meg minden segítséget

2.9. Jövőképünk:

- Minden segítséget meg kell adnunk a gyermekeknek a gazdag, élményekkel teli, változatos tevékenységekkel az óvodai évek alatt, amire aztán majd, mint egy alap, építkezhetnek
- Fontosak lesznek számukra a keresztény értékek
- Mint minden nevelési és oktatási intézmény, a katolikus óvoda is pedagógusfüggő. Céljait csak akkor érheti el, ha az óvodapedagógusokat, a nevelőmunkát segítő dolgozókat, az egész alkalmazotti közösséget is áthatja a katolikus küldetésstudat. A munkatársak a fenntartó által megfogalmazott erkölcsi elvárásokkal azonosulnak, munkájukat aszerint végzik.
- Vállaljuk, hogy a sokoldalú fejlesztés, a keresztény hit közvetítése, az örömteli óvodai élet közvetetten segíti a gyermek iskolai közösségbe való beilleszkedését, szociális kapcsolatainak, értelmi fejlődésének alapköve
- Hitvallásunk és értékrendszerünk érvényesítése érdekében létfontosságú, hogy a gyermekek hiteles személyiségekkel találkozzanak az intézményben. Ezért tudatosan vállaljuk nevelőmunkánkban a példaadás alapvető és meghatározó szerepét. Munkánkat úgy szeretnénk végezni, hogy eredményeképpen nevelő és nevelt egyaránt növekedjék emberségében és hitéletben.

2.10. Nevelési alapelveink:

Valamennyi nevelési területen fel kell fedezni a keresztény erkölcsi értékeket és normákat, a hit felé nevelés lehetőségeit.

A katolikus óvoda része az Egyház küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén. A családi nevelés folytatásaként a katolikus értékek erősítése. A teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, korcsoportnak megfelelően. A keresztény nevelés vállalása belső késztetésből, hitből és szeretetből fakadjon és hassa át az egész napi tevékenységet. A gyerekek a nap nagy részét az óvodában töltik és így egy átfogó, közös élet keretében találkozhatnak a hittel, konkrét tapasztalatokat szerezhetnek a keresztény erkölcsről és szokásokról.

Az óvodapedagógus a gyermek számára minta, aki a keresztény felebaráti szeretetet hordozza és közvetíti.

Gyermekközpontú, befogadó (inkluzív), a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekvő óvoda vagyunk.

- A játékot a tevékenységek sorában elsődleges, kiemelt alaptevékenységnek tekintjük. Alapelvünk az életkor specifikus műveltségterületek közvetítése, a gyermeknek megfelelő tevékenységeken keresztül.
- Egyenlő hozzáférés, esélyegyenlőség biztosítása.
- A gyermekekről való gondoskodás, különleges védelem
- A gyermekek személyiségéből, természetes megnyilvánulásaiból kiindulva olyan szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeket megbecsülés, bizalom, szeretet övezi, útmutatásul szolgál a gyermek egyéni fejlődésének üteme.

- A különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása, sikeresen tevékenykedhet a hátrányos helyzetű és tehetséges gyermek egyaránt.
- Nyugodt, családi, biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Az óvónő azonosulási minta óvodásai számára, a gyermekek közösségi életének irányítója, aki maga is benne él a gyermekek közösségében.
- Együttműködésre, kölcsönös odafigyelésre nevelés.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek bátran vállalják értékeiket, gyengéiket.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása.
- Biztosítjuk az azonosság megőrzését, erősítését, az integráció lehetőségét.

3. AZ ÓVODA ÁTFOGÓ GLOBÁLIS NEVELÉSI TERVE

3.1. Óvodánk alapvető céljai:

„A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.

Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy:

1. nevelő és oktató munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárható, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét,
2. a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjünk gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse,
3. segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges tanulókat,
4. előmozdítsa a gyermek, tanuló erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására,
5. egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelje a gyermekeket, tanulókat,
6. a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a gyermeke teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről,
7. a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával,
8. a gyermekek, a tanulók és a szülők, valamint a munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.”

Görögkatolikus óvodánk programjának célja, feladata az Országos Alapprogramban meghatározottak figyelembevételével, hogy a 2,5 – 6 éves korú gyermekeket képessé tegyük a hit befogadására. Tanítsuk meg őket rácsodálkozni a teremtett világra, az abban megtapasztalt változásokra, szépségekre.

Programunkban meghatározzuk az EMMI r.6. § (2) b) pontja szerint:

- azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét, melyek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettséghez.
- Óvodai nevelésünk célja, a családi nevelést kiegészítve a községünkben élő, különböző szociális háttérrel rendelkező (2,5) 3-6 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztésének elősegítése, az egyéni fejlődési ütem tiszteletben tartásával.
- Élmenygazdag, környezeti kultúra kialakításával érdeklődésük felkeltése, a tapasztalat és ismeretszerzés többféle biztosításával a környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása. Változatos játékos tevékenység közben környezettudatos magatartás, környezetre figyelő – óvó életvitel elsajátítása.
- A különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartása, sikeresen tevékenykedjen a más szokás és normarendszerben nevelkedett hátrányos helyzetű és tehetséges gyermek egyaránt.
- Egyéni képességeik kibontakoztatásával váljanak alkalmassá az iskolai életre testi, szociális, értelmi érettség terén egyaránt.
- A katolikus hitélet megtapasztalása az óvodai élet során.
- Isten szeretetének megvilágítása a gyermekekben.
- Felzárkóztatás, esélyegyenlőség, hátránycsökkentés a lehetőségeikhez mérten, ugyanakkor lehetőség a tehetség kibontakoztatására, tehetséggondozás.

Fejlesztő pedagógiai ellátás biztosítása a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló tantárgyi felzárkóztatására és készségfejlesztésére irányuló foglalkozás szervezése.

3.2. A Katolikus óvodai nevelés feladata, az Alapprogram elvárásain túl

Óvodánkban a kisgyermekek hitre nevelésének elsődleges célja a családi keresztény nevelés támogatása, ennek hiányában a gyermekek elindítása a keresztény életre, valamint a görögkatolikus vallási környezetismeret megalapozása. Isten minden gyermekét teljes fizikai, érzelmi és lelki fejlődésképességével teremtette. Az óvoda feladata, hogy elősegítse őt fejlődésében.

- Az erkölcsi és vallási nevelés kiemelt feladatunk, amely a lelki percek témáiban valósul meg napi rendszerességgel.
- Erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat stb. ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának, szokás és normarendszerének megalapozása), továbbá meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása - biztonságérzet erősítése (félelem nélküli szeretet, elfogadottság élménye)
- Egészséges óvodai környezet megteremtése, amelyben alapvető feladat óvodásaink egyénenként változó testi – lelki szükségleteinek maximális kielégítése.
- Élmenygazdag mindennapok megteremtésével olyan gyermekek nevelése, akiket az együttérzés egymásra figyelés, segítőkészség, egymás elfogadása a másik iránti tisztelet és szeretet jellemez.
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára épülő tapasztalatszerzéssel olyan változatos tevékenységek biztosítása, amelyek során eljuttatjuk

őket egyéni képességeik optimális határához. A fejlesztés színtere a játék legyen, amelyben a gyermek érezze jól magát, az ismereteket észrevétlenül sajátítsa el. Feladatunknak tekintjük a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztését.

- A természet szeretetére, annak tisztaságára, épségének megóvására a környezet esztétikájára nevelés, a környezet tevékeny megismerésével.
- Mindennapok tervezésekor kiemelt szempontunk a szokás – és normarendszer megalapozása a gyermek életkorának a figyelembevételével.
- Folyamatosan gondot fordítunk az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítására.

A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végére:

Képesek a jó és rossz megkülönböztetésére

Cselekedeteikben a jóra való törekvés megfigyelhető

Kialakul bennük a hála és a megbocsátás érzése

Vallási élményeiket egymással is megosztják, ábrázolási tevékenységeikben kedvük szerint felelevenítik.

A gyermek fejlesztése közben felfedezzük a többre képes gyermekek adottságait, és fontos feladatunknak tartjuk ezeknek a tevékenységeknek a fejlesztését.

A tehetséges gyermek jellemzői:

- Feladattudat: érdeklődő, kitartó, elmélyült, nyitott
- Kreatív: gyors helyzetfelismerés, nyitott az új dolgok iránt, kíváncsi, az akadályokat képes megélni
- Képességei: átlag feletti, gyors, pontos, jó memóriája van, logikai megoldásokra képes, beszéde választékos, változatos.

A pedagógusok módszereiket úgy választják meg, hogy a gyermekek megfelelő szintű és tartalmú foglalkozásban, külön fejlesztésben részesüljenek.

Tehetségeink a „Hej tulipán, tulipán” táncsoport, ahol a zenében, mozgásban, táncban kiemelkedő gyermekek részére rendszeresen tartanak óvodapedagógusaink műhelyfoglalkozásokat. Tudásukat különböző alkalmakon meg is mutatja a csoport. Más területen tehetséges gyermekek fejlesztéséről is gondoskodunk.

3.3. Az óvoda csoportszerkezete:

A csoportok száma 5, melyek osztott csoportszerkezetűek, szükség esetén nem zárkozunk el a vegyes életkorú csoportok szervezésétől sem.

A csoportok kialakításánál minden évben meghatározó szempont a gyermekek életkori összetétele, a szülői igények. Általában azonos életkor szerint szervezzük meg csoportjainkat. Arra törekszünk, hogy a szociális kapcsolatok, az érzelmi kötődések érdekében lehetőleg ugyanaz az óvodapedagógus nevelje a gyermeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket integráljuk az óvoda bármely csoportjába szükség esetén, hiszen mindenkinek lehetnek nehézségei, szorulhat segítségre.

3.4. Az óvodai élet megszervezése:

Célunk:

A gyermekek számára szervezett gazdag tevékenység rugalmas napirend keretében valósuljon meg, az óvoda nyitvatartási ideje alatt. A tevékenységek szervezésénél elvi szempontunk a folyamatosság, rugalmasság, kötetlenség, és a választhatóság biztosítása. Mindezek hatására segítjük a gyermekek önállóságának fejlődését, pozitív kapcsolatot építünk, ápolunk gyermek – felnőtt között.

A családokkal való szoros együttműködés kiépítésére törekszünk. Szükség esetén célzott segítséget nyújtunk a lehetőségeinknek megfelelően a rászorultabb családnak.

Napirend, hetirend

Lelki percek: mindennapjaink tevékenységeit - a lelki perceken keresztül - áthatja a görögkatolikus szellemű nevelésünk. A lelki percekhez megteremtjük minden alkalommal az elcsendesedés, ráhangolódás lehetőségét. Éreztetjük, hogy most különleges, a szokásostól eltérő élményben lesz részük. Gyertyát gyújtunk, mindig imával kezdjük és imával zárjuk, ezeket a perceket.

A gyermekek számára biztonságot jelent a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenység. Az óvodában töltött idejüket tudatosan, az élettani szükségletek figyelembevételével tervezzük. A tevékenységek tervezésénél, szervezésénél fő szempontunk a folyamatosság és a szokásrend kialakítása.

Az óvoda napirendjében a teljes nyitvatartási időben biztosítjuk a játék folyamatosságát.

Fontosnak tartjuk, hogy jelen legyen a játékban a teremtett környezet megismerésére nevelés, a mindennapos mesélés, mozgás, énekes játék, vizuális tevékenység.

A folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat elősegítő, tudatosan megszervezett hetirend elkészítése a csoportban dolgozó óvónő feladata.

Fontos, hogy jusson elegendő idő az adott témában a sokoldalú tapasztalatszerzésre, az élmények változatos feldolgozására, a differenciált tevékenységekre.

Napirend

Időtartam:

Tevékenység:

7 ⁰⁰ -9 ⁰⁰ -ig	Gyülekezés Játék, szabadon választott tevékenységek, tervezett, differenciált tevékenységek.
9 ⁰⁰ -12 ⁰⁰ -ig	Hitre nevelés, az elcsendesedés feltételeinek megteremtése, lelki percek Mindennapos mozgás a teremben vagy szabadban Testápolási teendők, előkészület a tízóraihoz/folyamatos Étkezés előtti ima- Tízórai -Étkezés utáni ima/folyamatos Testápolási teendők Tevékenységbe ágyazott a gyerekek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése, tevékenységbe

	<p>megvalósuló tanulás:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vers, mese • Ének-zene, énekes játék • Rajzolás, mintázás, kézimunka • Mozgás • Külső világ tevékeny megismerése • Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése <p>Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján Ismerkedés a teremtett világgal, megfigyelések végzése spontán és szervezett formában</p>
12 ⁰⁰ -13 ⁰⁰	Testápolási teendők, étkezés előtti -utáni ima, ebéd.
13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ -ig	Pihenés elcsendesedés, ima, altatás mesével, altató énekkel
15 ⁰⁰ -17 ⁰⁰ -ig	<p>Ébredés Teremrendezés Frissítő mozgás Testápolási teendők Étkezés előtti ima Uzsonna Étkezés utáni ima Testápolási teendők Játék, időjárástól függően csoportszobában, szabadban Egyéni és mikro- csoportos tevékenységek, játékok, párhuzamosan végezhető tevékenységek a szülő érkezéséig</p>

A napirend összeállításánál figyelünk a következőre:

- megfelelő időtartalmú, párhuzamosan végezhető tevékenységek, differenciálás
- a gyermek biológiai, pszichikai szükségletének kielégítése
- egyéni szükségletek figyelembevétele az élményszerzési lehetőségek során
- a játék kitüntetett szerepe
- hagyományaink, szokások, kultúrák beépítése a mindennapokba
- környezet megóvása, védelme
- szabadban tartózkodás lehetősége
- következetesség, szabálykövetés

Hetirend

Tervezetten szervezett tevékenységek	Párhuzamosan is végezhető differenciált és csoportos tevékenységek
Lelki percek	Szabadjáték
Mozgás	Verselés, mesélés
Mozgásos játék	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Mindennapos mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
	Mozgás
	Külső (teremtett) világ tevékeny megismerése

Fejlesztések:

A gyermekek tanulási készségét, képességét a növekvő időtartalmú (5-35 perc) csoportos foglalkozások szervezésével fejlesztjük.

Célravezetőnek a mikro-csoportos és egyéni munkaformákat tartjuk, mely nagy tudatosságot, tervezést igénylő feladat a pedagógus számára. Tisztában kell lennie a gyermek aktuális érzelmi állapotával, ehhez igazodva kell fejlesztenie, differenciálnia.

Kötelező szervezési formát igénylő tevékenység:

- mozgás
- mozgásos játék
- énekes játék (4-6 év)

3.5. Főbb alapidokumentumaink:

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlesztését, a gyermeki fejlődés nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják:

- Felvételi és mulasztási napló (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról VII. fejezet (Iratkezelés a nevelési-oktatási intézményekben) A kötelezően használt nyomtatványok/88.§ az óvoda által használt nyomtatvány szerint; vezetése napi feladat).
- Felvételi és előjegyzési napló, melybe az intézménybe jelentkező gyermekek adatai kerülnek rögzítésre.
- Csoportnapló (vezetése napi feladat, felelősei az adott gyermekcsoport óvodapedagógusai), amely tartalmazza , kötelező elemeket (óvoda neve, OM azonosítója és címe, a nevelés aktuális éve, a csoport megnevezése, a csoport óvodapedagógusainak neve, a megnyitás és lezárás helye és időpontja, az intézményvezető aláírása, az óvodai körbélyegzők lenyomatának helye, a gyermekek neve és óvodai jele, hetirend, napirend) szabály és szokásrendszert (összefoglalja az óvodai élet tevékenységeivel kapcsolatos, az adott évben adott csoportra vonatkozó elvárásokat, normákat, célokat)
- Hetiterveket (két hétre lebontva segíti a műveltségterületek komplexitásának, a témaegységek integrált feldolgozásának megszervezését, a váratlan eseményekhez való igazodást, a rugalmasság a módosítás lehetősége biztosítja számunkra)
- Megvalósulási feljegyzéseket (a gyermekcsoport viselkedésében, fejlődésében meghatározó jelentőségű, fontosabb események összegzése)
- Év eleji/végi értékelés (a csoportra vonatkozó célkitűzések, feladatok meghatározása, eredményességének összefoglalása)
- Gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése: a befogadás tapasztalatai, mérés - értékelés eredményei, egyéni fejlesztési tervek

Online formában történik a dokumentálás.

4. A GYERMEKEK SZEMÉLYISÉGÉNEK FEJLESZTÉSE:

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

1. Az egészséges életmód alakítása.
2. Az érzelmi, az erkölcsi nevelés és a szocializáció biztosítása.
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

4.1. Az egészséges életmód alakítása:

„Az egészség nem a természet ajándéka, hanem olyan érték, amiért napról – napra tenni kell valamit”

Székely Lajos

Az egészséges életmód alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Nevelőmunkánk segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészséges életmódjának kialakulásához.

A környezeti tényezők segíthetik, vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendjének kialakítása, segítse elő a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően a környezethez való optimális alkalmazkodást.

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Célja:

- A gyermek biztonságos és egészséges életvitel iránti igényének alakítása, testi fejlődésének elősegítése, a sajátos nevelési igényű gyermek életminőségének fejlesztése. A mozgás, a sport megszerettetése a gyermekek nagy mozgás igényére építve.
- A családi szokásokat figyelembe véve, a gyermekek életkorának megfelelő, testi – lelki – szociális szükségletek kielégítése, egészségük védelme, értelmi fejlődésük és harmonikus kapcsolataik kialakításának elősegítése.
- Pozitív kapcsolat kialakítása a természeti és társadalmi környezettel.

Feladata:

- Balesetmentes, biztonságos, egészséges környezet kialakítása, fejlesztő életmód biztosítása.
- Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, gondozás, mozgásigény kielégítése, testi képességek fejlődésének segítése.

- Az egészséges életmód, a testápolás, az öltözködés, a betegség megelőzése, az egészség megőrzés szokásainak alakítása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együtt működve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok.
- A gyermekek életkorának megfelelő, helyes óvodai életritmus kialakítása, egészségük védelme, edzése.

A fejlesztés tartalma: Gondozás, testápolás, étkezés, mozgás, pihenés
Mozgás, pihenés

Az óvodai környezet tárgyi feltételei jelentősen befolyásolják az egészséges életmód kialakulását. A testi – lelki - szellemi egészség, a komfortérzet biztosítása alapvető feltétel.

Az óvodai nevelés szinterei: az óvoda épülete és udvara.

Óvodánk udvari lehetőségei megfelelőek, nagy része füves, van homokozó és árnyékos terület, fedett rész, virágos és veteményeskert. A gyermekek szabad mozgásához, változatos tevékenységéhez, különböző mozgásos és ügyességfejlesztő játékokat biztosítunk.

A pihenni vágyó vagy nyugalmas játékot választó gyermekek számára biztosítottak a homokozók, a különféle játékeszközök. A játékok, sportszerek biztonságos használatára folyamatosan figyelünk.

Az óvoda helyiségeinek elrendezése megfelelő, kényelmes, minden csoportnak önálló mozgástér áll rendelkezésére.

A csoportszobák méretei megfelelőek. Az egésznapos játék és egyéb tevékenységek színtere, valamint az alvás és az étkezés is itt történik. A különböző tevékenységek megvalósítása – akár naponta többször is – a csoportszobák átrendezésével történik.

Már a beszoktatás ideje alatt megismertetjük a mosdó helyes használatát, a tisztálkodási teendők helyes sorrendjét. Az egészségügyi szokások kialakítása akkor lesz eredményes, ha minden felnőtt azonos módon és következetesen gyakoroltatja azt a gyermekekkel.

Fokozatosan alakítjuk ki a helyes öltözködési szokásokat, hangsúlyozzuk a réteges öltözködés előnyeit, a tiszta gondozott külső fontosságát. Ebben is igényelnünk kell a szülők segítségét, hiszen meggyőzésük nélkül ez megvalósíthatatlan.

Az étkezési szokásokban tapasztalható egyéni különbségeket, lemaradást, a kulturált körülmények biztosításával és személyes példaadással próbáljuk életkoruknak megfelelő szintre hozni.

3-4 évesen önkiszolgálással, 5-6 évesen naposi munkával történik az étkeztetés.

Szülői segítséggel megoldott a gyakori gyümölcs és zöldség fogyasztás.

A gyermeki szervezet működéséhez elengedhetetlen az egészséges táplálkozás. Az otthoni egyhangú, rendszertelen táplálkozást az óvodai étkezésen túl, úgy próbáljuk vitamindúsabbá

tenni, hogy az otthonról hozott gyümölcsökből, zöldségekből különböző vitaminalátákat készítünk, vagy csak egyszerűen mosás, tisztítás után együtt elfogyasztjuk. Ezzel egy kicsit a szülőket is befolyásoljuk, ötleteket adunk a gyermekek által a helyes, korszerű táplálkozáshoz.

A gyermekek mindennapi életében fontos szerepe van a szabad és mozgásos tevékenységeknek. Az udvarunkon található játékeszközök alkalmasak arra, hogy a gyermekek a szabad mozgással egyénileg gyakorolják a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket. A mindennapi szervezett mozgással pedig jól fejlődik a mozgáskoordinációjuk. Megfelelő időjárás esetén a testnevelés foglalkozásokat is az udvaron tartjuk.

Biztosítjuk az alváshoz, pihenéshez szükséges feltételeket, elalvás előtt mesét mondunk, altatót dúdolunk. Lefekvés előtt alapos szellőztetéssel biztosítjuk a tiszta, friss levegőt.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlenül fontos eleme az óvodai életnek. A mozgásos tevékenység formák mellett naponta frissítő tornát szervezünk és a szabadidős programok hatékonyabb kihasználására törekszünk. A mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlődését. A fokozatos megterhelést biztosító séták hozzájárulnak mozgásszükségleteik kielégítéséhez.

Tornaszobánk felszerelésének bővítésére folyamatosan törekszünk.

A nyári hónapokban lehetővé tesszük az iskolába felvett gyermekeknek, hogy csak akkor pihenjenek, ha külön igényük van rá.

Az egészséges életvitel kialakításánál nagy szerepe van a környezet megismerésének, környezetbarát viselkedésnek.

Óvodába a többi gyermek védelme érdekében – csak egészséges gyermek járhat, a betegségből felépült gyermek csak orvosi igazolással jöhet társai közé. Az óvodában megbetegedett gyermek szüleit értesítjük, és amíg megérkeznek elkülönítjük, fokozott gondoskodással vesszük körül. A fertőzések terjedését, a szervezet ellenálló képességének javítását gyakori szellőztetéssel, megfelelő öltözködéssel, egyéni tisztálkodási eszközök használatával, edzési lehetőségek biztosításával tesszük lehetővé.

Fontos, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban. Minden évszakban kihasználjuk az udvaron tartózkodás lehetőségét, megfelelő mozgással, öltözködéssel kiegészítve, figyelembe véve a gyermek ellenálló képességét.

Kihasználjuk a levegő, napfény együttes hatását, de odafigyelünk az erős napsütés káros hatásának kiküszöbölésére.

Figyelünk kell a személyiségzavarokra, neurotikus tünetekre, a helyes testtartásra, a rendellenességekre.

Játékosság, versenyszerűség érvényesítése mellett egyénre szabott intenzív terheléssel a testi képességek egyéni fejlesztésével érhetünk el eredményt.

Alkalmanként a szülőkkel közösen mozgásos programot szervezünk, mellyel pozitívan befolyásolhatjuk a családi nevelést és a szabadidő hasznos eltöltését.

Egészségfejlesztő tevékenységünk a prevenció és korrekció feladatai. Egyik, utóbbi évek infrastrukturális megvalósulása a SÓ-szoba kiépítése, mely a betegségek megelőzésében, kezelésében van segítségünkre. Légzőszervi, asztmatikus tüneteknél jótékony hatást gyakorol a szervezetre a helyiségben tartózkodás. A helyiség alkalmas mese-énekek tevékenységeire is, nagyságát tekintve.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

Egységes életmód:

- óvónői viselkedési és nyelvi minta
- beszédkedv felébresztése, két résztvevős beszédhelyzet teremtése
- artikulációs korlátok kiküszöbölése érdekében végzett tevékenység
- nyelvi játékok a motoros funkciók fejlesztésére.

Étkezés:

- ételek megnevezése, szókincsbővítés
- udvariassági formák elsajátítása étkezés közben

Testápolás, öltözködés:

- gondozás közben folyamatos beszélgetés
- testrészek ruhadarabok, testápoló eszközök megnevezése
- sikeres próbálkozások dicsérete
- segítségkérés megfogalmazása

Értékelés: Az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel, buzdítással.

A pszicho higiénés nevelés feladatai:

A pszicho higiénés nevelés (lelki egészségvédelem) a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését (leszerelését), a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A szabadban végzett tevékenységek által a gyermekek kiegyensúlyozottá, edzetté, testileg – lelkileg – szellemileg teherbíróvá, felkészültté válnak az iskolai életre.
- Megtanulnak alkalmazkodni a körülményekhez, megfelelően tájékozódni, mozogni, erejükkel gazdálkodni. Ez biztossá és öntudatosá teszi őket.
- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket.
- Ezek igényüké válnak és az óvodán kívüli helyzetekben is alkalmazzák.

- Képesek lesznek szükségleteik felismerésére, kielégítésére, a mozgásigényük szándékos irányítására.
- Az étkezésekhez használatos eszközöket megfelelően használják, a kulturált étkezés szokásait betartják.
- Közvetlen kapcsolatot tudnak kialakítani környezetükkel.
- Igényükké válik a rendszeres mozgás és beépül szokásrendszerükbe.
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, sétát, kirándulást, érzékelik a természetben végezhető sportok, edzések jótékony hatását.
- Igényükké válik a higiénés szabályok betartása.
- Figyelnek saját külsejükre, hogy ruházatuk rendezett, testük ápolts legyen.
- Ügyelnek környezetük rendjére, az elhasználandó anyagokat a kijelölt helyre gyűjtik.
- Az egészséges életmódhoz kapcsolódó helyes táplálkozási és higiéniai szokások beépülnek a gyermeki személyiségbe, pozitívan formálva azt.
- Szívesen vesznek részt a különféle sporttevékenységekben.

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés:

„A gyermek fejlődése szempontjából döntő fontosságú,
 hogy érezze nemcsak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen”

Hermann Alice

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása már az óvodába lépéskor elengedhetetlen. Olyan óvodai légkör kívánatos, melyben a felnőtt – felnőtt, felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolat pozitív. Ez a légkör egyszerre segíti a különbözőségek elfogadását, illetve biztosítja a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését. A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van.

A keresztény családban megalapozott nevelés folytatása, megerősítése a keresztény értékek kialakítása, a teremtett világra való rácsodálkozás képességének kialakítása, fejlesztése a keresztény hitélet megtapasztalása az óvodai élet során gyermekeinknél a szociális érzékenység kialakulásában segítsük a másság elfogadását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtések megerősödését.

A nevelésben nagy teret szentelünk az érzelmi és közösségi nevelésnek, a keresztény szellemiségnek, a keresztény erkölcs és érték alapjainak lerakására.

Célja:

Fontos, hogy a gyermekek helyes erkölcsi mintát lássanak maguk előtt és azonosulni tudjanak velük.

Programunkban a szereteten alapuló értékrendnek és keresztény erkölcsnek kell érvényre jutnia.

- Pozitív érzelmi viszonyulásra törekvés, úgy az akaratú életük, mint jellemvonásuk alakításában, tiszteletben tartva a gyermekek egyéniségét.
- A személyiség az „én” kifejlődése során optimális kapcsolat alakítása, a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel.

- Erkölcsi normák és tulajdonságok fejlesztése a közösségi életben való részvétel hatására.
- Kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek lehetőségének megteremtése.
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelési igényű, hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, szükség esetén szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- Esélyteremtés a hátrányos helyzetű, migráns gyermekek számára.
- A tehetséges, kiemelkedő képességű gyermekek személyiség kibontakoztatásuk elősegítése.

Feladata:

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- A gyermeki én-tudat erősítése, én-képük alakítása, a „mi” tudatig való eljuttatása.
- Az óvónő személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, „anyapótló” magatartása.
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.
- A társakért, csoportért érzett felelősség alakítása.
- Inkluzív (befogadó) szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- Sok közös élmény, a szocializáció pozitív irányba történő alakítása érdekében
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével. (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus stb.)
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek nevelése elsősorban a család feladata. Az óvodában folytatjuk, kiegészítjük a megkezdett nevelési folyamatot. A beiratkozáskor és az óvodába lépés előtti családlátogatás során képet kapunk a gyermekről, a családban betöltött helyéről, a családtagokhoz való kötődésről.

Megbeszéljük a szülőkkel a beszoktatás menetét, lehetőséget adunk, hogy kezdetben gyermekeikkel együtt ismerkedjenek az óvodával.

A beszoktatás időszaka meghatározhatja a gyermekek érzelmi kötődését.

Az első találkozás, annak emberi, érzelmi és tárgyi környezete alapvetően befolyásolja a gyermek csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

A dolgozók gondoskodó, szeretettel várják őket. Óvodába kerülés előtt meglátogatjuk otthonukban a leendő óvodásainkat, a gyermek jelével ellátott ajándékkal kedveskedünk nekik.

Magukkal hozhatják kedvenc játékaikat, tárgyaikat, biztonságukat fokozó eszközeiket.

Az óvoda nyitottsága az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Az óvodapedagógusoknak is szükségük van a nevelőmunkájukban a szülőktől érkező információkra, javaslatokra. A szülőkkel való bizalmas kapcsolat elengedhetetlen feltétel. Alkalmat adunk arra is, hogy különböző helyzetekben más csoportokkal, a gyermek egyéni jellemzőinek feltárásához együttműködhessenek a gyermekek.

A természeti és társadalmi környezetünkbe olyan feltételeket biztosítunk, amelyben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, ezáltal a reális Én-kép, pozitív értékrend, helyes viselkedés alakulására.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzuk meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységekkel.

A közösen kialakított szokás- és normarendszer szerinti viselkedés megerősítése. A „Mi érzés” kialakításához különböző tevékenységek, programok szervezése, hagyományteremtés napi tevékenységeink.

A gyermekek felé nyitottak vagyunk, segítjük a barátságok kialakulását, a különbözőség elfogadását, a közös feladatok megvalósulását.

Az érzelmi hatások sokféleségét engedjük érvényesülni, szem előtt tartva a pozitív érzelmek megerősítését.

A gyermekek viselkedéskultúráját fejleszti a felnőttek jó példája, bátorítása, türelme, bizalma, szeretete. A gyermekek érzik, hogy az óvónő cselekedeteiben, szavaiban mit és miért tart helyesnek, mit és miért utasít el és mit vár el tőlük. Elvárásainkat röviden, egyértelműen fogalmazzuk meg. Kezdetben érzelmileg, majd később belátás alapján azonosulnak azzal az értékrenddel, amelyet mi közvetítünk számukra. Az azonosulás elősegíti a csoport közösségé formálódását.

Hagyományaink ápolása: lelki percek, közös ima, születés-, névnapok, jelzik azt, hogy fontosak vagyunk egymásnak, együtt örülünk, ünneplünk.

Az egyenrangú kortárs csoportban a gyermek könnyebben megtalálja magának azt a társkapcsolatot, amit adott érettség szintjén el tud fogadni, be tud tölteni. Össze tudja hasonlítani önmagát másokkal.

A csoportokban folyó kommunikáció, a kölcsönösség, a játszócsoportoknak az egyénre gyakorolt hatása igen erős.

A szokás és normarendszer szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának. A közös együttlét, a közösen végzett munka, a játék öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, önzetlenség, figyelmesség, bátorság. Fejleszti akaratukat, kitartásukat, önállóságukat, önfegyelmüket, feladat és szabálytudatukat. Mindezek az akarati tulajdonságok elengedhetetlenek a sikeres iskolakezdéshez.

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása területén az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza.

Elsődleges a pozitív értékelés, biztatás, ezzel erősítve a gyermek helyes megnyilvánulásait, alakítva a pozitív motivációkat.

A gyermekek átfogó, szöveges értékelése negyedéves rendszerességgel történik. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermeki tevékenységek és produktumok vizsgálata.

A gyermekek jutalmazásának elvei, formái:

Verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtiszteltető feladat adása, kedves tevékenység biztosítása.

Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

A fegyelmező intézkedések az életkori sajátosságokból fakadóan mindig a pozitív irányba ható mintaadás, áterelés, motiválás, megbeszélés. Elkülönítés, étel, tárgy megvonása nem alkalmazható.

A biztonságérzet kialakítása és megtartása az óvodai élet legfontosabb eleme. Ezt az állandó közvetlen felnőtt segítő, támogató, ösztönző magatartása biztosítja.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

hitre nevelés

- Ismerjék saját csoportjukhoz tartozó felnőttek és társaik nevét.
- Fogadják a felnőttek és egymás köszönését.
- Tanuljanak meg kérni, megköszönni.
- Közösen átélt örömeiket beszéljenek meg.
- Mondjanak ötleteket, társaik problémáján hogyan tudnak segíteni.
- Az érzelmeknek megfelelő hangszínt tudjanak választani.
- Érzelmeiket metakommunikatív és verbális módon fejezzék ki.
- Rokonszenv alapján fogalmazzák meg, ki a barátjuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, képesek lesznek más csoportokkal való együttműködésre. Elfogadják a különbözőséget.
- A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Az én-kép – önismeret – önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, önérvényesítésük a társas kapcsolatban elfogadható módon történik.
- Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat.
- Türelmesek, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit.
- Örülnek a közösen elért sikereknek, a közös élményeknek.
- Kialakul a környezetükben élők iránti érdeklődés, szívesen dolgoznak a közösségért.
- Érzelmileg elfogadják egymást, társaik szokatlan megnyilvánulásait megértéssel fogadják, a segítőkészség jellemző rájuk.
- Igényükké válik a helyes viselkedési szokások betartása, konfliktushelyzetben megegyeznek társaikkal.
- Érzelmien, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- Szokás és normarendszerük tekintetében is éretté válnak az iskolakezdésre.

4.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:

„Amit a gyermek az óvodában kap, az egyúttal a közléleknek lesz alkotó eleme.”

Imre Sándor

Meghatározzák a gyermek információszerző és feldolgozó folyamatait, tanulási stratégiáját és ebből eredően az iskolai sikerességet. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célunk, hogy:

- fejlődjön a gyermekek észlelése, érzékelése, emlékezete, figyelme, képzelete, gondolkodása, kreativitása.
- fejlődjön a gyermekek beszédészlelése, beszédmegértése.
- fokozódjon beszédaktivitásuk.
- szókincsgyarapítás.
- a gyermekekben bontakozzanak ki a nyelvi és a kommunikációs készségek.
- az anyanyelvi nevelést az óvodai élet minden területén kiemelten kezeljük.
- cigány nyelven is képesek legyenek rövid mondóka, ima elmondására

Olyan ismeretek, jártasságok, készségek elsajátíttatása a gyermekekkel, hogy értelmi képességeik úgy fejlődjenek, hogy az élet változó helyzetekben jelentkező feladatokat meg tudják oldani, és tudjanak eligazodni a világban.

Kognitív képességek fejlesztése:

- valóság-hű észlelés
 - figyelem összpontosítására való képesség
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - alakuló fogalmi gondolkodás
- Beszédkedv felkeltése és fenntartása, a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.

Feladata:

- Az óvodapedagógus beszéde mintaértékű legyen a gyermek számára
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása
- Gondoskodjon arról, hogy óvodai környezetben azok a gyerekek, akik igénylik, saját anyanyelvükön is beszélhessenek egymással és azzal az óvodai dolgozóval, aki a nyelvüket beszéli
- A magyar monda- és mesevilág lefordítása cigány nyelvre, mellyel segítjük a megértést is. A versek, mondókák, mesék két nyelven való elmondása, megtanítása a gyermeknek a roma nyelv ismeretével rendelkező pedagógus által minden nap, minden csoportban.
- A gyerekek meghallgatása, kérdéseinek megválaszolása
- Beszélgető kör szervezése
- Kommunikációs helyzetek teremtése, kommunikáció ösztönzése
- Valamennyi tevékenység területén legyen jelen
- Beszédfejlesztés megjelenítése az óvodai dokumentációkban (jelentősége a tervezésben)
- Cigány irodalmi anyag gyűjtése
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása
- Egyéni érdeklődési kör figyelembevétele
- A belső érést, fejlődést segítő külső ráhatások, inger és élménygazdag környezet biztosítása, melyben az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás, valamint a mozgás fejlődése folyamatosan zajlik
- A megismerő tevékenységet segítő képességek fejlesztése
- A nyelvileg hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlesztése
- Beszéd fogyatékos gyermekek esetében elsődleges a szakember által meghatározott készségek alkalmazása, gyakorlása
- Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a fejlesztési tervek alapján szükséges gyakorlati tevékenységek alkalmazása.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyerekek, akik még használják a roma nyelvet, saját anyanyelvükön is beszélhessenek egymással és azzal a pedagógussal, óvodai dolgozóval, aki a nyelvet beszéli.

Beszédfejlesztés feltételei:

- HALLÁS – feltételezi a beszéd utánzását
- BESZÉDKEDV – a gyermekkel való egyéni beszélgetések (önbizalom erősödés, örömrzés)
- NYELVI MINTA – pontosítja az utánzást (helyes hangsúlyozás a felnőttek részéről)
- KÖRNYEZET – harmonikus, szeretetet, biztonságot nyújtó intézményi légkör.

A fejlesztés tartalma:

Kiinduló pontunk az óvodába érkező gyermek értelmi szintje, észlelésének, megfigyelőképességének fejlettsége.

3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük, az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük manipulációs játékok, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések alkalmával, sokrétű tapasztalatszerzés biztosításával.

A tapasztalatok minél többféle megismerő tevékenységet aktivizáljanak, a világról minél több információt szerezzenek a gyermekek, érdeklődésüknek, egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten.

Iskolás korig a hangsúly a gondolkodás, ok-okozati összefüggések, a képzelet, a valóságnak megfelelő ellenőrzése irányában tolódik el az értelmi fejlesztés.

A gyermekekben kialakítjuk azt a képességet, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek, rendszert átvegyenek, illetve maguk is alkossanak. Pl. őszi tapasztalatszerző séta 3-4 éves korban, - a színek, formák, hangulat

4-5-6 éves korban az időjárás konkrét jelenségeinek hatása hogyan nyilvánul meg a természetben, a hideg hatása, évszakváltás, előzmények stb.

A gondolkodás és fogalomkör alakulására a környezet erősen rányomja bélyegét.

Az óvodáskorú gyermek jól ismeri a tárgyak jegyeit, ha jó a megfigyelőképessége.

Segíti az elemzőképességet, ha nemcsak szavakban, hanem a gyakorlatban is konkrétan megtapasztalhatják az adott tárgy vagy jelenség tulajdonságait.

A helyes gondolkodás feltétele, hogy a gyermek tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti hasonlóságokat és különbségeket.

A gyermek gondolkodásának legfőbb mozgatója az érdeklődés fenntartása.

A zavartalan értelmi fejlődés érdekében nagyon sok érzelem indította játékos – mozgásos tevékenységet és sokoldalú tapasztalatszerzést kell kezdeményezni.

Minél több tevékenységet, lehetőséget biztosítunk, annál több mindent fedeznek fel, ismernek meg, egyre nagyobb lesz érdeklődésük és tudásvágyuk.

Többszöri megfigyelés után tapasztalatait alkalmazni tudja, akár több szakaszból álló irányt ad a gyermek gondolkodásának.

A magyar monda- és mesevilág lefordítása cigány nyelvre, mellyel segítjük a megértést is. A versek, mondókák, mesék stb. két nyelven való elmondása, megtanítása a gyermeknek.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Szemtől-szemben beszélgetés (megfelelő metakommunikáció)
- Mesemegbeszélés (megértette-e a gyermek a hallottakat)
- Szógyűjtés – gyűjtőfogalmak
- Szómagyarázat (gyermek – felnőtt felváltva)
- Szótagolás (szavaktól haladva a mondatokig)
- Nyelvi időérzék fejlesztése (rövid-hosszú hangok)
- Hitre nevelés
- Irányismeret fejlesztése (jobb-bal, hol, honnan, hová, fogalmának kialakítása)
- Látott, hallott információk összekapcsolása
- Rövid közléseket legyenek képesek feldolgozni
- Időbeli, térbeli, mennyiségi, nagyságrendi, anyagi, alaki fogalmak ismerete napok: tegnap, holnap, ma, de. du stb.)
- Fogalompárok, ellentétpárok ismerete
- Tiszta, magyar beszédhangok ismerete, helyes ragozás, hangsúlyozás
- Gondolkodás-beszéd arányos fejlődése
- Ok-okozati összefüggések felismerése

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál
- Figyelemkoncentrációja, kitartása, erőfeszítése korának megfelelő.
- Múltbeli tapasztalataira építve felfogja környezetének eseményeit, jelenségeit.
- Kialakul tér és időérzékelése.
- Önkéntelen figyelme szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart.
- Sokoldalú tevékenysége során formálódik és tökéletesedik megfigyelőképessége.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket, a tárgyak lényegtelen tulajdonságaitól el tudnak vonatkoztatni, lényeges jegyek alapján általánosításokra képesek.
- Szemléltető tapasztalatból kiinduló összefüggések révén ok – okozati összefüggéseket felismerik.
- Képesek úgynevezett gondolati, vagyis megértésen alapuló emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- Képesek emlékképek kombinálására, új alkotására, különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között.
- Tapasztalataiknak, ismereteiknek gazdagsága által problémamegoldó képességük az önálló problémamegoldás felé halad.
- Az önkéntelen figyelmet a szándékos figyelem váltja fel.
- Bibliai történeteket felismer.

4.4. Roma/cigány nemzetiségi nevelés, fejlesztés

A roma/cigány nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése nem származásuk szerint, elkülönítve történik óvodánk gyermekcsoportjaiban, hanem integráltan. A roma/cigány nemzetiségi óvodai nevelést cigány kulturális nevelés keretében, magyar /roma nyelven valósítjuk meg.

Mellékletként elkészített programunk tartalmazza részletesen kidolgozva ezt a munkát.

A Köznevelési törvény szerint az óvodai nevelés nyelve a magyar, illetve a nemzeti és etnikai kisebbség nyelve.

A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek, - a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényben meghatározottak alapján anyanyelvükön és magyarul vagy teljes egészében magyar nyelven részesülhetnek óvodai nevelésben.

Ezek alapján óvodánk célja és feladata:

- Biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermek számára.
- Ápolja és fejlessze a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- Segítse a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A roma/cigány nemzetiségi óvodai nevelés az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. A roma/cigány nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat,
- segítse az identitástudat kialakulását és fejlesztését.

Megszervezése:

- A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.
- A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógus ismerje a kisebbség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladat a kultúrkincs átörökítése. Megfelelő nyelvismerettel, végzettséggel rendelkezzen.
- Az óvoda nevelőmunkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel), a nemzetiségi szervezetekkel való együttműködéssel a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén. A nemzetiségi neveléshez a nemzetiségi kultúra ápolását segítő eszközöket biztosítunk. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiségi életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit. A roma/cigány nemzetiségi óvodai nevelés formája: roma/cigány kulturális nevelés magyar és cigány nyelven. A roma/cigány nemzetiségi óvodai nevelés során a tevékenységi formákban hangsúlyozottan kell szerepeltetni a roma/cigány játékokat, verseket, meséket és dalokat, a sajátos szín- és formavilág helyet kap a tevékenységekben. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány táncművelés megismertetése. A roma/cigány nemzetiségi óvodai nevelés olyan módon készítse fel a gyermekeket a sikeres iskolai előmenetelre, hogy tudatosan építsen a roma/cigány kultúra és a többségi kultúra közötti különbözőségekre és hasonlóságokra.

- Elkészített tematikusterv alapján foglalkoznak a nemzetiségi óvodapedagógusok a gyermekekkel, melyben a műveltségterületek szerint használt anyagok, témák megtalálhatóak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája iránt
- ismerjen a nemzetiség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat
- ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.
- a roma nyelven beszélő pedagógus munkájának köszönhetően minden korosztály megfelelő tudással fog rendelkezni a rendszeres nyelvhasználat által.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

„A fejlesztés útja az érzelmi nevelésben, a játékos kreativitáson, a szociális szituációkon és a tevékenységeken keresztül vezet. Mit csináljon tehát az óvodás gyermek?

Tudjon játszani, kérdezni és odafigyelni.”
Vekerdi Tamás

5.1. Hitre nevelés

Hitre nevelésünk célja a katolikus embereszmény kialakítása. A keresztény nevelés alapvető célja a hit ébresztése és fejlesztése, a személyiség gazdagítása, hogy a gyermek a későbbiekben tudjon elkötelezett döntést hozni, az evangéliumi értékek szerinti életet élni.

Feladatunk:

- Ismerkedés a teremtő gondviselő, szerető Istennel, Jézussal és édesanyjával, Máriával.
- Hazaszeretetre nevelés: kötődés a hazához, gazdag és sokszínű, értékmegetartó, hagyományörző népi kultúránk segítségével.
- Szép magyar beszéd elsajátítása, választékos, tiszta kifejezések: versek, imák, bibliai történetek hallgatásán keresztül.
- Életkornak megfelelő vallásos énekek gyakorlása.
- A katolikus ünnepekhez kapcsolódó hagyományok, vallási történetek megismertetése.
- A szükséges feltételek megteremtése a vallásos élmények, érzelmek befogadásához.

A hitre nevelés tartalma:

- Lelki percek naponta 5-10 perc.
- Játékos hittan foglalkozás heti két alkalommal 10 – 25 perc
- Imádságok, vallásos dalok tanulása.
- Rendszeresen biztosítjuk a feltételeket, megteremtjük a lehetőségeket a Képes Biblia és vallásos témájú könyvek nézegetésére, kezdeményezünk beszélgetéseket, a gyermekeket érintő, érdeklő témában.
- Étkezések, alvás előtti áldáskérés, hálaadás.

- A köszönési mód elsajátítása.
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- Közös ünneplések.
- Az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése.

5.2. A külső /teremtett/ világ tevékeny megismerése:

„Szeresd a fát, hisz ő is érez
Szép gyengén nyúlj a levélhez,
Ágát ne törd, lombját ne tépjed,
Hagyd annak, ami, épnek, szépnek.”
Benedek Elek

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek környezettel való ismerkedése a családban kezdődik. A családok életvitele, mindennapjai meghatározzák a gyermek attitűdjeit, szokásait, kommunikatív készségeit. A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat.

Az óvodai élet példát ad a gyermekeknek, a szülőknek, amelyben nagyon meghatározó az óvónő személyisége.

A környezettel való ismerkedés az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat. Segíti a gyermekek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti értelmi képességeiket.

A külső világ tevékeny megismerése lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, melyben nagy szerepe van a hagyományápolásnak.

A gyermekek közvetlen környezetükben érzékelik a környezet esztétikumát: hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát.

Fontos a környezetbarát óvoda megteremtése, ez könnyen megvalósítható, mivel alapelve a gyermekközpontúság, az egészséges életmód, a pozitív kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel.

Célja:

- Felkelteni érdeklődésüket a természet és környezetük iránt, kielégíteni kíváncsiságukat. Érezzék és tudják a gyermekek, hogy a természet alkotta érték akkor szép, ha megmarad saját környezetében.
- Közös élmények, tapasztalatok biztosításával a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezettel való ismerkedés során juttassuk a gyermekeket minél több ismerethez, életkoruknak megfelelő szinten.

- A környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerezzenek a gyermekek matematikai tartalmú ismereteket, tapasztalatokat, ismerjenek fel mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli viszonyokat.
- A környezetünkben még élő néphagyományok, hétköznapi szokások, folyamatos tevékenységeik részévé váljanak.

Feladata:

- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- A keresztény értékek kialakítása, megerősítése, megőrzése
- A gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire támaszkodva új ismeretek nyújtása, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben.
- Figyeljünk tudatosabban a környezet, illetve természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására.
- A környezetükben rejlő matematikai fogalmakat, ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat fedezzék fel, tapasztalják meg.
- Olyan hagyományok beépítése az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá teszi a gyermekek életét.
- Az udvaron lehetőség biztosítása a kertgondozásra, komposztálásra.
- Elemi közlekedési szabályok gyakoroltatása mini kresz pálya kialakításával.

A fejlesztés tartalma:

Környezeti nevelésünket nagymértékben elősegíti óvodánk falusi környezete. A falusi életforma velejárója a kerti munka, az állattartás. A mindennapok munkái szorosan kötődnek a természethez, a környezethez. A munkák a gyermekek szeme előtt folynak, a gyermekek inkább észlelői a tevékenységeknek, nem cselekvő részesei. Az óvodában nagy gondot kell fordítani a természet megismertetésére, megszerettetésére, a természethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítására.

Közvetlen tapasztalatszerzés útján a teremtett világ szépségeire való rácsodálkozás lehetőségeinek kihasználása.

Az óvoda új környezet a gyermek számára, ezért lényeges, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson rá. Fontos, hogy az ismerkedés során egyre nagyobb biztonsággal és otthonossággal mozogjon az óvodai környezetben.

A napi programokat úgy szervezzük meg, hogy az élmény legyen a gyermekek számára, hiszen ebben a korban átélt élmények meghatározóak a későbbiekben is. A tevékenységek közben jól érzik magukat, új ismeretekhez is jutnak.

A helyi sajátosságokra építünk, a környezeti tényezőket bevonjuk a személyes tapasztalásba. Az ismeretek átadásában meghatározó a mindennapok eseménye, a szülőföld, az itt élő emberek, a táj, a helyi hagyományok, szokások, tárgyi értékek felfedezése.

A szeretet és gondoskodás megélése a katolikus óvodánk nevelő munkájában.

A témák feldolgozásánál alkalmazzuk a fokozatosság elvét. A megfigyeléstől haladunk az alkalmazás felé, megtanítjuk a gyermekeket „látni”, eligazodni környezetünkben. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, a szabad természetben, az óvoda udvarán, (virágos-, és veteményeskert), szomszédoknál, szülőknél, nagyszülőknél.

A sétákon, kirándulásokon megfigyelhetik a természet, az évszakok változásait, községünk emlékhelyét, intézményeit, gyakorolják a gyalogos közlekedést. Ezek által is gyermekeink érzelmileg, értelmileg gazdagabbak lesznek. Erkölcsi szokásokat alakítunk ki, mélyítünk el, hiszen megtanítjuk a gyermekeket arra, hogyan illik viselkedni. A természet a táj eredeti állapotának megőrzésére neveljük őket. Ezeket a természetvédelmi szokásokat nem tilalommal próbáljuk elérni, hanem példaadással és szoktatással.

A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek.

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Az óvodapedagógus feladata az, hogy figyelje a gyermekeket, ismerje meg érdeklődésüket, képességeiket. Készítse elő, és tervezze meg az egyénekre szabott fejlesztési területeket.

Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra.

Az élethelyzetek, élménykörök mindig a természetes komplexségükben kínálják a tennivalókat. Pl.: A matematikai jelleg abban fog megnyilvánulni, hogy egy fáról nem biológiai indítással emelünk ki tulajdonságokat, hanem mennyiségi, formai jellemzőit helyezük középpontba.

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

Célunk:

- A minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- Érdekes, a gyermek kíváncsiságára épülő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.

- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb.

Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését.

A közös feladatokok:

- élményt jelentenek gyermekeink számára, és ez által is erősítjük bennük a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás közben sikerélményhez juttatjuk őket
- hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához
- a gyermekeink természetes környezetben végeznek megfigyeléseket, és szereznek tudást a matematikai tartalmú feladatokról, játékos formában. Például összehasonlítást végzünk a falevelek alakjáról, színéről, formájáról, nagyságáról. Szétválogatjuk tulajdonságaik, illetve megadott szempontok alapján
- a munkában (az asztalok, székek nagysága, mennyisége stb.) mese, vers kapcsán (mesehősök tulajdonságai, száma stb.) rajzolás, festés, kézimunka jellegű tevékenységeknél (eszközök mennyisége, nagysága, vastagsága, formája stb.).

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek:

- a számfogalom előkészítése, megalapozása
- mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint
- halmazok összemérése, elemek párosítása
- a válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására
- fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon
- sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése
- mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom
- tapasztalatszerzés a geometria körében
- szerezzen tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon
- építsenek szabadon és másolással különféle elemekből
- alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát
- használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket
- tájékozódás a térben és a síkban
- irányok azonosítása, megkülönböztetése
- játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játszanak sokat a tükörrel
- próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is

- fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők
- hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó. Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb...
- Ismeri az arányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, fent-lent...
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbözőségeket képes felismerni és megfogalmazni.
- Ismerkedés a templommal, a templomban való helyes viselkedés szabályaival.

Beszédfigyatókos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a kialakuló kommunikációs lehetőségek és beszédszervek fejlesztésének kihasználására.

Lassabban fejlődő gyermekek esetében a figyelem, értelmi képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együtt játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása. Balesetvédelem szem előtt tartása.

Természeti és társadalmi környezet területei, témakörei:

1. A gyermek és környezete:

- Család – óvoda - lakóhely
- Testrészek - egészségvédelem
- Környezetünk tér, forma, idő, szín, mennyiségi viszonyai
- Emberek munkája, foglalkozása
- Közlekedés
- Napszakok
- Növény-, állatvilág
- Időjárás, természeti változások az évszakok megfigyelése által

2. Jeles napok, hagyományok.

3. Környezeti elemek védelme

- Föld, élővilág, levegő, víz, település, táj

A témák feldolgozásánál még különböző fejlesztési célok érvényesülnek, melyeket évszakonként bővítünk a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

Az évszakok feldolgozásához kapcsolhatók a különböző:

- Játékok, játékos tevékenységek
- Mozgásos anyag
- Irodalmi anyag
- Nyelvi fejlesztés
- Gyermekdalok, ének, zenei anyag
- Jeles napok, hagyományok

Az óvodánk sajátosságaihoz igazodó helyi programunkban törekszünk arra, hogy komplex módon érvényesüljön a nevelés valamennyi színtere.

Környezetvédelem:

A környezetvédelem: ismeretén, szeretetén, az ember munkája révén létrehozott értékek megóvásán, megbecsülésén, az ezekkel kapcsolatos szabályok elfogadásán, megtartásán alapul. A gyermekekben tudatosítani kell, hogy védjék az élő környezetet, ne rongálják, ne pusztítsák azt, - minden élőlénynek joga van az élethez.

Segítenek az udvar rendben tartásában, az évszakoknak megfelelő kerti munkákban. Gondozzák a természetsarkot, leveleket, terméseket gyűjtenek. Szívesen néznek meg egy-egy természetfilmet, lapozgatnak ilyen témájú könyveket.

A környezetvédelem kiterjed az emberre, mint a társadalmi környezet egyedi és megismételhetetlen egységére is. Az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek védelme, a felnőttek munkájának megóvása is hozzátartozik a környezetvédő életszemlélet kialakításához.

Tudatosítani kell a gyermekekben, hogy a tiszta levegő, a tiszta víz, nélkülözhetetlen az élőlények számára. Ezért ismertetjük velük, hogy védelem alatt áll a Föld, a víz, a levegő, a település környezete, aminek érdekében a felnőttek világnapokat hoztak létre.

- Környezetvédelmi világnap
- Takarítási világnap
- Állatok világnapja
- Víz világnapja
- Föld világnapja
- Madarak és Fák napja
- Méhek magyarországi világnapja

Ezeken a napokon környezetvédelmi programokat szervezünk sétákkal, játékokkal, munkatevékenységekkel bővítve.

pl.: „Tisztítsuk meg az óvoda környékét!”
„Ültessünk virágot!”

Külön feladatunk az etnikumhoz tartozó gyermekek környezeti nevelése. Ez nagyon fontos, hiszen otthon nem mindig látnak pozitív példát. Lakáskörülményeik jórészt elhanyagoltak, alig van fa, virág az udvarukon, környezetük sivár, szemetes. A vonzó, esztétikus óvodai környezetben arra neveljük őket, hogy ne szemeteljenek, ne rongálják környezetük tárgyait, a növényeket óvják, gondozzák. A gyermekek által a szülők szemléletét is megpróbáljuk formálni, környezetük óvása, szépítése érdekében.

A folyamatos és alkalmoszerű megfigyeléskor, a gyűjtőmunka során, a spontán szituációkban szerzett élményeket, tapasztalatokat beépítjük a közös tevékenységekbe úgy, hogy közben új ismeretek megszerzésére és a már elsajátítottak rendszerbe foglalására, alkalmazására van lehetőség.

Óvodásaink így válnak nyitottá a természet, az őket körülvevő mikro- és makro-környezet állandó és változó szépségeit szerető, óvó, védő emberekké.

Jól eligazodnak, bizalommal megnyilatkoznak, fogékonyan, kreatívan hasznosítják, és reprodukálják tapasztalataikat, ápolják hagyományainkat, lelkesen hagyják „követve vezetni” magukat.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Kapcsolódó nyelvi játékok játéka
- Szókincs bővítés matematikai kifejezésekkel
- Közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során kommunikációs készség fejlesztése (helyes köszönés, bemutatkozás, megszólítás, véleménynyilvánítás)
- Természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotások közvetítése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten tudnak tájékozódni szűkebb és tágabb környezetükben (lakóhely, lakcím, intézmények, üzletek neve, rendeltetése).
- Ismerik a család fogalmát – nevüket, szüleik, testvéreik nevét, a szülők foglalkozását.
- A testrészeket, az emberi test felépítésének megfelelően megnevezik, igényükké válik az ápoltság, tisztaság.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellemzőiket.
- Felismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, tudják csoportosítani
- életmódjuk szerint.
- Megismerkednek a növényekkel, gondozásukkal, egyes munkajellegű tevékenységekkel.
- Tapasztalatokat szereznek a tárgyak különböző tulajdonságairól (anyag, szín)
- Felismerik és megnevezik a napszakokat, a hét napjait, a hónapokat.
- Gyakorlottak lesznek az alapvető közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket, feltételeket.
- Tudatosul bennük, hogy mi is a természet részei vagyunk.
- Kialakul igényük, környezetük szépítésére, megóvására.
- Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatait megérteni, követni, saját gondolataikat a matematika nyelvezetével kifejezni.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, hosszabb, rövidebb stb.)

- Tudnak halmazokat képezni, bontani, válogatást, összemérést végezni választott és megadott szempontok szerint.
- Számfogalmuk kialakult, elemi műveletek elvégzésére képesek 10-es számkörön belül.
- Képesek sík- és térbeli alakzatok másolására, különböző geometriai formák tulajdonságainak megnevezésére, válogatására.
- Téri és síkbeli tájékozódó képességük kialakul.

5.3. A játék, játékba integrált tanulás

„A gyermek telítve van mozgásvágygal, ősi boldog, játékos kedvvel. Csak engedni kell, hogy szabadon végig járjon rajta, s kedve szerint formálja, alakítsa játékait.”
Szabó Helga

A játék a gyermekeink olyan tevékenységi formája, amelyet magáért a tevékenységért folytat, amelyet örömszerzés kísér. Megőrizhetik a játék örömét, az önálló alkotásnak, a belefeledkezésnek az egész személyiség mozgósításának képességét.

A játékon keresztül ismerkednek a világgal, a valóság tárgyaival, azok tulajdonságaival, az emberi kapcsolatokkal és magatartással, környezetük jelenségeivel, eseményeivel. Eközben tapasztalatot szerezhetnek – érzékeléssel, mozgással, cselekvéssel – közösséghez fűződő kapcsolatában érzelmileg és értelmileg.

A játékukban szerzett tapasztalataik a valóságot tükrözik, ott játsszák el sajátos, - gyakran átalakított formában - beépítve élményeiket, emlékképeiket, érzelmeiket, képzeletüket. Kíváncsian fordulnak környezetük felé, különösen az érzelmileg közelálló felnőtteket figyelik és utánozzák.

A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, amelyek a játékot kiváltják, és folyamatát kísérik.

A személyiségük fejlődése szempontjából jelentős, hogy a játékban, különösen a szerepjátékban jelentkeznek és fejlődnek a társas kapcsolataik.

A játék közben adódó nehézség leküzdése hozzájárul a problémamegoldó gondolkodásuk fejlődéséhez. A döntésre váró helyzetek, a gyors változások, helyzetfelismerés, az eredetiség, a kivitelezés mikéntje, a kreatív gondolkodásuk feltétele. A játék mind az erkölcsi és a közösségi nevelést, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi.

Célja:

- Olyan önfelelt, boldog mindennapok megteremtése, örömforrás biztosítása, amelyben a gyermekek önként, belső indítatásból vesznek részt. A tevékenység közben kibontakozhatnak egyéni vágyaik, elképzeléseik, kompetenciájuk, bővülnek ismereteik, alakul személyiségük, erősödnek társas kapcsolataik.

Feladata:

- Derűs, nyugodt légkör biztosítása - az elmélyült, folyamatos játék feltételeinek megteremtése (hely, idő, játékeszközök).
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kiaknázása – ötletek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.
- Elegendő idő hagyása a játék befejezésére, az elmélyült játékot ne zavarjuk meg más tevékenység felkínálásával, lehetőség adása a játék későbbi folytatására.
- Fontos a szabad játék érvényesülése a napi gyakorlatban.

A fejlesztés tartalma:

A játék a 3-6 éves gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, melyben átélheti, feldolgozhatja élményeit, tapasztalatait.

Elengedhetetlen a játék alapvető feltételeinek biztosítása:

A nyugodt, derűs légkör a felszabadult játék alapfeltétele, amely alapvető szokásrendszerre épül. A gyermekek szabadon dönthetnek arról, hogy a választott játékot kivel, milyen helyen, mennyi ideig és milyen eszközzel játsszák.

Megfelelő hely: Az óvodai játék színtere a csoportszoba, az óvoda udvara. A csoportszobákban a játékteret a bútorok praktikus, ésszerű elhelyezésével úgy alakítjuk ki, hogy az otthonos legyen, variálható játszósarkoknak, kuckóknak, a szabad mozgásnak lehetőséget biztosítva.

Megfelelő idő: Az elmélyült játék lehetőségét a folyamatos és rugalmas napirendünk biztosítja. A gyermekek nyugodtan játszhatnak annak tudatában, hogy a megkezdett játékot átmeneti felfüggesztés után is tovább folytathatják. Elsőbbséget kell biztosítanunk a gyermekek önálló, szabad kezdeményezésén alapuló játéknak. A játékra fordított időt a gyermekek játékigénye, hangulata kell, hogy meghatározza, nem pedig az óvodapedagógus által beütemezett tevékenység.

Megfelelő eszközök: A játékszerek esztétikusak, balesetmentesek és fejlesztő hatásúak, melyek megfelelnek az életkori és egyéni sajátosságoknak. A hagyományos játékeszközök mellett, nagy hangsúlyt kapnak a természetes anyagokból, termékekből készített játékok, amelyeket mindig az adott évszak, „ajándékaiból” készítünk.

Mivel a családok eltérő szokás és normarendszerrel rendelkeznek, így sajnos olyanok is akadnak közöttük, akiknek otthon kevés és nem megfelelő játékeszközük van. Így meg kell ismertetnünk velük a különböző játékeszközök használati módját, tudatosítani azok megóvásának fontosságát.

Tapasztalatszerzés – élmény:

A gyermekek különböző élményekkel, tapasztalatokkal rendelkeznek, amit játékukban újra átélnek. Nagyon fontosnak tartjuk a közös élmények biztosítását, a környezetünkben tett

élményszerző séták által is (pl.: virág és ajándék bolt, könyvtár, iskola, vasútállomás stb.) Ezek hatására erősödik a játék funkciója, így gazdagodik a valóságról alkotott képük.

Az óvónő modell a gyermekek számára, ezért viselkedésünket, beszédünket úgy alakítjuk, hogy az utánzásra méltó legyen. A gyermekek igényeinek, a játékszituációnak megfelelően kapcsolódunk be a játékba, „a játéknak én is szereplője vagyok” egy-egy ötlettel segítjük a játék fejlődését. Elősegítjük a konfliktusok önálló megoldását, csak a kirívó esetekben avatkozunk be a játék menetébe (gátlásos, visszahúzódozó gyermekek bevonása a játékba, a rombolás megfékezése, testi épségük megóvása).

Játéklehetőségek:

A játékfajta a gyermekek képességeinek kibontakoztatásában nagy szerepet játszanak. Összekapcsolódnak, korcsoportonként magasabb szinten fejlődnek, alakulnak, hiszen a tárgyak, játékeszközök rakosgatásából építő-konstruáló, vagy szerepjáték alakul ki.

- Gyakorlójáték: hozzájárul a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlődéséhez, mozgásigényük, manipulációs vágyuk kielégítéséhez. Az ismétlések hatására a gyermek különböző képességeit gyakorolja, kialakul az elemi mozgáskoordinációja.
- Szimbolikus szerepjáték: Fejlődik a gyermekek kommunikációs képessége, viselkedéskultúrája, alkalmazkodóképessége, szabálytudata, fantáziája. A szerepjátékban élük újra élményeiket, tapasztalataikat, a negatív és pozitív ráhatások összességét, így személyiségük komplex módon fejlődik.
- Szabályjáték: Fejleszti a gyermekek szabálytudatának kialakulását, logikai gondolkodását, felelősségtudatát, a helyes magatartás alapvető formáit, a közösségi érzést és a kudarc elviselésének képességét.
- Konstruációs – építő játék: Fejlődik a gyermekek finommotoros mozgása, alkotó fantáziája, szem-kéz koordinációja. Tapasztalják a rész-egész viszonyát, fejlődik megfigyelőképességük, gondolkodásuk, bővülnek ismereteik a különböző anyagokkal kapcsolatban.
- Barkácsolás: A gyermekek aktívan kapcsolódhatnak be a szerepjátékhoz, bábozáshoz szükséges kiegészítő eszközök készítésébe, illetve azok javításába.

Munkájuk eredményét fantáziájuk szerint, szabadon használhatják fel. Részt vesznek a gyűjtőmunkában, ez fejleszti feladattudatukat, felelősségérzetüket.

- Bábozás, dramatizálás: A gyermekek irodalmi élményein alapuló tevékenység, melynek során fejlődik érzelmi életük, fantáziájuk, verbális kifejezőképességük. Erősödnek empátiás beleérző képességeik, bátrabbá, önállóbbá válnak. A bábozás hozzájárul a gyermekekben rejlő feszültségek feloldásához, átsegíti őket a szülőktől való elválás nehézségein.

Népi játékok:

Ezek egyaránt kötődnek a mozgásos, - szerep, - dramatikus, - alkotójátékokhoz. Az ilyen jellegű játékokkal a régi, hagyományos, egyszerű játékokkal ismertetjük meg a gyermekeket, ápolva egyes hagyományokat. Pedagógiai Programunk része a népszokások, évfordulók, ünnep- és jeles napok köré épült dalos játékok megismertetése is.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- A mondókázástól az éneklésig, az új szavak játékba való beépüléséig, a szabad
- önkifejezésig, minden lehetőség kihasználása a szép magyar beszéd fejlesztésére.
- Hangok, szótagok, halandzsa ismételtetése, újbóli elmondása, tevékenységek közben folyamatos mondókázás.
- Szerepjátékban szófordulatok használata.
- Beszédhelyzetek, beszédmódok gyakorlása, udvariassági formák használata.
- Szabályjáték közben a szabályok megfogalmazása, anyanyelvi játékok gyakorlása.
- A játék és mese kommunikációs helyzeteiben való összehangolódás az érzelmi, az értelmi, a nyelvi struktúrákat alapozza és erősíti meg.

A játék keretet ad annak a tapasztalati, ismereti és élményanyagoknak, amelyet gyermekeink saját környezetükből kiemelhetnek. Ezzel utat nyitunk a problémamegoldó, a felfedező és belátáson alapuló tanuláshoz. A játékban olyan helyzetet teremtünk, amelyben a cselekvés és a gondolkodás, a gondolkodás és a beszéd fejlődése különböző irányú és tartalmú megerősítést kap. A fő hangsúlyt a beszéd tartalmi részének kifejlesztésére kell fektetnünk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek játéktevékenysége során kiemelt feladatok:

Beszédfigyafatékos, hallássérült gyermekek esetében a kommunikációs készségek fejlesztésén túl a társakkal való együttműködés intenzív támogatása, felnőtt személyek közreműködésével, együtt játszás.

A társak elfogadó attitűdjének erősítése.

Lassabban fejlődő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében elsősorban az eszközök használatát ismerteti meg, együtt játszással segíti a játéktevékenységek alakulását, társak elfogadását, együttműködés és társas kapcsolatok formáinak saját szintjén történő kialakulásának segítése. A játékterek kialakításánál fokozatosan ügyelünk szükség esetén a nyugalmas elvonulás lehetőségének biztosítására. További kiemelt feladatunk a megfelelő mennyiségű és minőségű érzékszervi és mozgásingerek biztosítása, testi épség védelme.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek és tudnak játszani.
- Alkalmazkodnak egymáshoz, betartják a játékszabályokat.
- Játékukra leginkább a szerepjáték jellemző, amelyben képesek a szerepek vállalására, megosztására.
- Bonyolultabb építményeket hoznak létre.
- Ismert meséket, verseket szívesen báboznak, dramatizálnak.
- Igénylik az együtt játszást, képesek egy játéktémát több napon keresztül játszani.
- Problémahelyzetek megoldására vállalkoznak.

- A játék során kialakulnak azok a magatartásformák, amelyek a későbbiekben meghatározóak lesznek.

5.4. Mozgás, mindennapos és kötött mozgás

„Az egészséges edzett test az alapja a magas fokú szellemi kultúrának.”

Dr. Gegsi Pál

Az óvodáskorú gyermek egyik életkori sajátossága a nagyfokú mozgásigény ez kihat élete minden területére.

A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. A mozgás a gyermek napi tevékenységében szinte állandóan jelen van és a testnevelés keretein belül tervszerűen, de egyénre szabottan valósítja meg feladatait.

Az egészséges életmód területén hozzájárul ahhoz, hogy a számtalan tevékenység, főként a szabadban – a gyermekek természetes igényévé váljon.

Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához, a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével, fejlődik a gyermek vizuális memóriája. A testrészek a téri irányok és a különböző formák megismerésével gyarapodnak ismeretei.

Mozgás közben lehetőség nyílik a környezet tapasztalati megismerésére.

A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, mozgás közben fejlődik önuralma, együttműködő képessége, akarata.

Célja:

- A mozgás megszerettetése, rendszeres mozgáslehetőség biztosítása.
- Az óvodáskorú gyermekek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú, arányos fejlesztése, a fokozatosság elvének betartásával.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

Feladata:

- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, megfelelő feltételek biztosításával.
- Összerendezett, harmonikus mozgásfejlesztés.
- Az egészség megóvása, megőrzése, prevenció.
- Motoros képességek fejlesztése (kondicionális képességek, koordinációs képességek, mozgékonyosság, hajlékonyosság).
- Nagy és finommozgások fejlesztése.
- Testséma fejlesztése, a testrészek megismerése.
- Szabályok megtanítása, egészséges versenyszellem kialakítása.
- Az átlagtól eltérő gyengébb képességű gyermekek számára plusz mozgásfejlesztő tevékenységek biztosítása.

- A kiemelkedő képességű gyermekeknek differenciált feladatadás, illetve sportvetélkedőn való részvétel biztosítása.

A fejlesztés tartalma:

A mozgásprogram teljesíthető a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységének biztosításával, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel.

A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalakítás.

A frissítő mozgás a gyermekek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.

A nap folyamán többször, változó időpontban szervezzük, időtartama a gyermekek fejlettségétől függ. Helyszíne a csoportszoba, illetve az udvar.

A foglalkozások szervezésénél heti terv alapján használják a tornaszobát csoportjaink.

A mozgásos tevékenységeket lehetőség szerint igyekszünk a szabadban szervezni úgy, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen az a mozgáslehetőség, amelyet szervezete és idegrendszere igényel. Felhívjuk a figyelmüket a balesetek megelőzésére, elhárítására.

A gyermekek számára a mozgás sokoldalú tevékenységet jelent, jelen van a szervezett foglalkozáson, a mindennapos mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységben.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- szervezett testnevelés foglalkozás
- a mindennapos, szervezett frissítő mozgás
- játékidőben történő mozgásfejlesztés

A mozgásos feladatok, mozgásos játékok, testnevelés foglalkozások tervezésénél figyelembe vesszük: a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségi szintjét, a gyermekcsoport összetételét, az időjárás adta lehetőségeket (ősszel, tavasszal meghatározó), a sporteszközöket, játékokat.

A testnevelés foglalkozások szervezésekor a fokozatosság elvét vesszük figyelembe. Különböző nehézségű differenciált feladatok adásával próbáljuk meg sikerélményhez juttatni az eltérő képességű gyermekeket, így örömforrássá válik számukra a mozgás.

A foglalkozások anyaga: atlétika, torna, játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően.

A foglalkozásokon főként a kondicionális és koordinációs képességek, a testséma, az oldaliság, az én-kép fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat végzünk. Az életkori sajátosságnak megfelelően állítjuk össze a mozgásanyagot.

A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, örömteli, önálló mozgást. Egyszerűen magyarázzuk el a feladatokat, óvónői bemutatással tesszük érthetővé, szemléletessé a mozgásokat, a játék módját, a szabályokat.

Az óvodai élet során a gyermekek megismerkednek a különböző sporteszközök biztonságos használatával, elsajátítanak szabályokat, megalapozzuk az egészséges versenyszellemüket, erősödik figyelmük, önfegyelmük.

A különböző mozgásfejlesztést segítő eszközöket a jövőben is pótolni, bővíteni szükséges.

A mindennapos, szervezett frissítő mozgásokban is a játékoság kapja a fő hangsúlyt. Így válnak gyermekeink szívesen, bátran, biztonságosan mozgó, jó állóképességű, fizikai teherbírású, szabályokat alkotó és elfogadó, sikert és kudarcot egyaránt megfelelően kezelni tudó, iskola felé kacsingatóvá.

Elsődleges feladat a gyermekek edzése, az egészség megszilárdítása.

Séták, kirándulások alkalmával, az udvaron tartózkodás ideje alatt, figyelembe vesszük az évszakokhoz kötődő mozgásos lehetőségeket. A környezetünk szűkebb és tágabb megismerését mélyítve, sokat sétálunk, kirándulunk.

A játékidőben történő mozgásfejlesztés, a szabadjáték elvét hordozza magában. A játék során igyekszünk megfelelő időt, helyet, eszközt, élményt biztosítani a mozgás gyakorlására, mozgásos játékok játszására.

A csoportszobai játék során fejlődik a gyermekek finommotorikája, szem-kéz koordinációja. Tornaszobánkban lehetőség van a nagymozgáshoz szükséges eszközök nyugodt, biztonságos használatához.

Az etnikumhoz tartozó gyermekekre a fokozott mozgásigény a jellemző. Az ugrálás, a futás, a labdázás, a versenyjátékok közel állnak hozzájuk. A családokkal közösen szervezett sportnapok segítik az egészséges életmódra nevelést is.

A mindennapi szabad mozgás, a szervezett mozgásos játék, mozgásos nap alkalmat nyújt a gyermekek testi fejlődésére.

Kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására, a mozgás által fejlődő beszédképesség megalapozására.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a figyelem, mozgásképeségek szintjének megfelelő feladat és eszköz és helyválasztás, a közös mozgás tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni feladatvégzés lehetőségének megszervezése a csoportszobában is. Balesetvédelem fokozott biztosítása.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Szakszavak, vezényszavak fokozatos megismerése.
- Utasítások megértése, végrehajtása.
- Konkrét mozgásos tapasztalatok neveinek beépülése a szókincsbe (bukfenc)

- Játékos hangutánzással kísért mozgás.
- Hangsúly és ritmus játékok.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek igénylik, szeretik a mozgást.
- Biztonságosan mozognak, mozgásukat irányítani tudják.
- Megismerik, megnevezik testrészüket.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk összerendezett.
- Motoros képességeik életkoruknak megfelelően fejlett.
- Megértik a szabályokat, betartják azokat, kialakul egészséges versenyszellemük.
- Önfegyelmük megerősödik.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Alkalmazni tudják a különböző sporteszközöket, kézi szereket.
- Képesek alkalmazkodni társaikhoz, korukhoz képest fejlett az önuralmuk, toleránsak, együttműködőek, segítőkészek.

5.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Mindenkinek az a zene tetszik legjobban, amelyhez gyermekkorában szokott. A korán fejlesztett jó ízlés nehezen rontható el később. Ezért ügyeljünk az első benyomásra. Az egész életre kihat.”

Kodály Zoltán

A zene hatása olyan ember formáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyra teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és magatartását. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazása során együtt élnek át élményeket.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket olyan élményhez juttatja, amely felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, a dalosjátékokat, és szép tiszta éneklésre szoktatja őket. Elsősorban az érzelemre hat, de az értelmi fejlődésre is jelentős hatással bír.

Az óvodai zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Áthatja a mindennapokat, hozzátartozik az évszakokhoz, az ünnepekhez, a mozgáshoz, az óvodai tevékenységekhez, átfogó kapcsolata van a beszédképesség fejlődésével.

Célja:

- A gyermekek ének – zenei kultúrájának megalapozása, olyan zenei tevékenységek által, melyek megszerettetik a gyermekekkel a szép, tiszta éneklést, felkeltik a zene iránti érdeklődésüket, formálják zenei ízlésüket, és fejlesztik esztétikai fogékonyságukat.

- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- A hangunk nagy ajándék. Adjunk hálát érte, vigyázzunk rá.

Feladata:

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.
- A vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembevételével történjen.
- A gyermekek zenei képességeinek kibontakoztatása, az egyén adottságainak figyelembevételével.
- Fedezzék fel az élményt nyújtó, közös ének – zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés, az együtt zenélés örömét.
- A népdalok, a gyermektáncok, a népi játékok és a hagyományok megismertetése: a négy évszakhöz és a jeles napokhoz igazodva, a környezet megismerésére neveléshez kapcsolódva.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

A fejlesztés tartalma:

A gyermekek a családban élik át első zenei élményeiket, ezért a család és az óvoda a gyermek zenei fogékonyságának megalapozását, együttműködve végezheti. Óvodánk ennek érdekében a szülők kérésére átadja az aktuális kis mondókákat, dalokat, amelyeket a gyermekek otthon, a szülőkkel is gyakorolhatnak. A zenei nevelés lehetősége az óvodai életben a nap folyamán bármikor kialakulhat: játék közben, kezdeményezések foglalkozások alkalmával, vagy más egyéb tevékenység közben.

A jó zenei légkör átszövi a mindennapokat, éneklünk, dúdolunk a gyerekek között. A hangulatos légkör megteremtéséhez biztosítjuk a feltételeket: időt, helyet, alkalmat, motivációt, eszközt. Zenei nevelésünk során megpróbáljuk kellő motiválással ráirányítani a gyermekek figyelmét a környezetünk hangjainak szépségére, érdekességére.

Az óvónő egyénisége, zenei beállítottsága, énekhangja, viselkedése, mint a gyermekek számára. A szépen énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyermekekre, ezáltal a gyermekek önként és szívesen vesznek részt a közös játékban, énekelgetésben, együtt zenélésben. Éneklés közben olyan szavakkal is találkozik a gyermek, amelyeket hétköznapi beszédükben már nem fedezhet fel, és ezek megértését a játékszituáció segíti.

A fejlesztés tartalma a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelő mondókákból, dalanyagból, zenehallgatási anyagból áll.

A tudatos tervezés során a következő alapelvek érvényesülnek:

- Az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladás elve
- Játékosság és az élményszerűség elve

- Az esztétikai – tapasztalati megismerés szükségességének elve

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozásának alapja, Forrai Katalin: „Ének az óvodában” című szakirodalmi és a kisebbségi kultúra zenei hagyományai. A korcsoportok dalanyagát a hangkészlet, ritmus, terjedelme, valamint a szöveg tartalma szerint válogatjuk össze. A zenei anyagok kiválasztásánál fő hangsúlyt kapnak a magyar népdalok, gyermekdalok, mondókák, családi eseményekhez kapcsolódó énekes, táncos hagyományörző játékok.

A gyermekek fejlettsége különböző, nem minden gyermek rendelkezik életkorának megfelelő készséggel, fejlettségi szintje eltérhet a korosztályától.

A készségfejlesztés differenciált megvalósítása során minden gyermek sikerélményhez juthat, hiszen mindenki fejlettségének megfelelő intenzitással vesz részt a tevékenységben.

Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek.

A mozgásos játékok végzése során fejlődik a gyermek nagymozgása. A zene segít ebben, ezért igyekszünk különböző mozgásformájú dalosjátékokat megismertetni a gyermekekkel. A fokozatosság elve alapján jutunk el az egyszerű köralakítástól a párcserés, párfordulós, párosító, sorgyarapító, - fogyó, kapus játékon át a hidasjátékig. A szerepcserés játékoknál ügyelünk, hogy minden gyermek sorra kerüljön, ezáltal biztosítjuk számukra a zenei sikerélmény lehetőségét.

Az egyházi ünnepekhez, évszakokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó énekek, játékok, táncok kreativitásra serkentik a gyermekeket, és fokozott együttműködésre készítik őket. Alapvető, hogy a megfelelő légkör biztosítsa az érzelmi motiváltságot. Az ének, a zene segít ebben, hiszen a dal ritmusa, lüktetése önmagában is mozgásra serkent. Ennek elősegítésére jött létre az integrált „Hej tulipán, tulipán” táncsoport.

Az együtt mozgás és együtt éneklés élménye kibővíti a helyszínen szerzett környezeti tapasztalatokkal, élményekkel, mely által színesebbé válnak hétköznapjaik. Kifejezésre juthatnak érzelmeik, és viselkedésükkel környezetükre is visszahatnak.

Az óvodai zenei nevelés elősegíti a társas együttlét örömét, együtt örülünk, bánkódunk, ennek közösség formáló ereje igen jelentős. Megismertetjük a gyermekekkel a hangszereket, elsősorban a ritmushangszereket, megtanítjuk őket a helyes használatukra, kezelésükre.

Az etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek zenei érdeklődése már óvodás korban megfigyelhető. Ez ritmusérzékükben és szép tiszta éneklésükben mutatkozik meg, zenei érdeklődésüket a családból hozzák magukkal. Feladatunknak tekintjük az óvodai ének-zenei nevelésben a tehetséggondozást, az alapvető zenei készségek tudatosítását, gyakorlását.

A zenehallgatás pihentet, örömteli érzést nyújt a gyermekek számára. Mindig az aktualitásnak megfelelően, az évszakokhoz, ünnepekhez, családi eseményekhez kapcsolódó zenei anyagból válogatunk.

Beszédfigyatekos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a ritmushangszerek egyéni alkalmazására.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a szövegértés és figyelem, zenei képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös zenei tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együtt mozgással, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Mondókázás és éneklés közben érzékeljék az egyenletes lüktetést, anyanyelvünk szépségét, dallamosságát.
- Zenei feladatok megoldása (pl. különböző mondatok, saját nevük ritmizálása, éneklése, kérdés-felelet játék).
- Az ének vagy körjáték ismételtetésével anyanyelvünk szavainak pontos ejtésének elősegítése.
- A szabadban szervezett zenei játékok során a természet hangjaival is ismerkedjenek meg a gyermekek.
- Hangszerek neveit ismerjék.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, kezdeményezők, képesek az önálló éneklésre.
- Ismerik a zenei fogalompárokat.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot improvizálni.
- Képesek esztétikus térformák kialakítására, visszaalakítására, egyszerű táncos mozgások elemeit ismerik.
- A zenehallgatásra szánt műveket szívesen hallgatják.
- Zenei képességeik biztos alapot jelentenek az iskola zenei neveléséhez.
- Ismernek rövid egyházi énekeket.

5.6. Verselés - mesélés

„A gyermek figyelmét az olyan történet köti le legjobban, amelyik szórakoztatja és felkelti kíváncsiságát. De életét csak akkor gazdagíthatja, ha mozgásba hozza képzeletét, ha fejleszti intellektusát, ha eligazítja érzelmeiben.” Bruno Bettelheim

A mese-vers anyanyelvi nevelésünk legfontosabb eszköze, az óvodai életet átszövő nevelési terület. Élmény a gyermekek számára, egész nap helye van óvodai életünkben, amikor a gyermekeknek igényük és kedvük van hozzá.

Az irodalmi anyag igényes összeállítása fontos feladat.

A jól megválasztott mesék, versek választ adnak a gyermekek problémáira, azokat a saját értelmi és érzelmi szintjüknek megfelelően dolgozzák fel.

Az irodalmi anyag tartalma legyen szituációhoz, a gyermek életkorához, érdeklődéséhez megfelelően kapcsolható.

Olyan verseket, meséket választunk ki, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, hagyományápolást, ünnepeket, egyházi történeteket, az évszakok szépségét. Az óvodai irodalmi nevelés az etnikai gyermekek identitástudatának kiaknázatlan lehetőségeit is magában rejt.

A mesék, irodalmi értékek, műalkotások, művészi formában közvetítik az emberiség kultúrkincsét, alapvető mintát szolgálnak a gyermekkori álmodozáshoz.

Az óvodában a 3-6 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műnek, cigány nyelvű irodalomnak egyaránt helye van.

A mese megfelel a 3-6 éves gyermek szemléletmódjának, világképének. A verselés tevékenységekhez kötődő, az együttlétek hangulatát fokozó játék. A mese-vers hallgatásakor a meghitt együttlét alkalmával kialakulhatnak az érzelmi kötődések.

A mesék, versek az anyanyelv eszközei, olyan nevelési eszköz, amelynek segítségével a gyermekeknek szinte minden képessége, készsége fejleszhető. A mese-vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. A mesék a gyermekek belső világát tükrözik vissza, így ráismerve önmagukra, a nekik megfelelő megoldásokat találják meg problémáik leküzdésére.

A mese-vers olyan nevelési terület, amely összekapcsolható a zenével, ábrázolással, játékkal, és a bennünket körülvevő világgal. A környezetünkben rejlő szépségek sok mondanivalót tartogatnak, amelyek mindig kifejezhetők a gyermek anyanyelvi szintjének figyelembevételével.

Célja:

- A gyermekek érzelmi – értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.
- Az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos irodalmi élmények közvetítése.
- A mese jelképeivel az emberi természet belső tájairól és a külső széles világ jelenségeiről adjon tükörképet.
- A magyar-roma kultúra értékeinek átörökítése

Feladat:

A tevékenységekhez szükséges feltételek biztosítása.

- A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása: fohászok mondogatása Jézusról, vallásos tartalmú versek, verses imák tanítása.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érezze magát, és ebben az intim állapotban belső képvilágot jelenítse meg.
- A gyermeket elvarázsoló élmény és örömforrás segítségével, a meseélmény befogadására való hangulat megteremtése.
- A mese fejlessze a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődését.

- Életkorának feleljen meg a gyermek szemléletmódjának és világgképének.
- Élje meg a mese által szorongásait, és egyben a feloldást és megoldást is.
- Ébressze rá a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, megismerési törekvésekre, mágikus világképre és a csodákra.
- Lehetőség teremtése a gyermeknek saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, mivel ez az önkifejezésének egyik módja.
- A mesélés, mondókázás és verselés mindennapos, mivel a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.
- A szülőknek segítséget adni az igényes irodalmi anyag kiválasztásában
- (feszültségoldás, agresszió, szorongás levezetése)
- A nyelvi képességek fejlesztése életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelően.
- Az irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, roma irodalom használata, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből történő szelektálás.

Beszédfigyatekos, hallássérült gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a bábozás, dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására, érdeklődés felkeltésére.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a szövegértés és figyelem szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, bábozás, dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználása.

A fejlesztés tartalma:

A mesehallgatás elengedhetetlen kritériuma a csend, a nyugodtság. A figyelemfelkeltő eszközök mellett szükség van egy állandó, meghitt helyre, ahol a gyermekek zavartalanul hallgathatják végig a meséket (meseszőnyeg, -mesesarok). Fontos, hogy a mese esztétikai élményt is nyújtson a gyermekek számára.

A mesék előkészíthetők a hitérzékenységet, az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével. Törekszünk a mimika, a szereplők egyéniségének megfelelő hangszín segítségével életre kelteni a mese szereplőit. A Gyermekbibliával ismerkedjenek a gyerekek korosztályuknak megfelelően. A mesehallgatás mindennapos tevékenység a csendespihenő előtt, amikor a gyermekek újra és újra meghallgathatják kedvenc meséiket.

Szervezeti formái olyan alkalmak is, amelyek a családi élethez hasonlóak. Például mesélés egy jó hangulatú program után, kirándulásokon pihenésként. Gyermekünk várják és igénylik a mesemondást. Figyelmesen, csendben hallgatják végig a meséket.

Eközben tekintetükön látszanak a belső képek készítésének jelei, ezért is nagyon fontos, hogy többnyire könyv nélkül meséljünk, amelynek felbecsülhetetlen a kontaktust teremtő és megtartó hatása. Gyermekünk mese indíttatású játékokat szerveznek a kedvenc meséikből.

A mondókázás, verselés, különböző tevékenységekhez kapcsolódva, séta, játék során alakul ki évszakokhoz, időjáráshoz, egy-egy érdekes dologhoz, jelenséghez fűződően. Gyakorlásra kötetlenül, a nap bármely szakaszában adódik lehetőség. A vers hangulata, ritmusa esetenként mozgással való kísérése megfogja a gyermekeket.

Bábozás közben kifejezik, átélnek, a mese által kialakult érzelmeiket.

Az egyre gazdagodó kifejezőkészséggel képessé válnak arra, hogy párbeszédesebb formát alkalmazzanak.

A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközök készítésébe bevonjuk a gyermekeket és a szülőket is. Lehetőséget biztosítunk arra is, hogy az elkészült eszközök segítségével közösen dramatizáljunk, bábozzunk el egy-egy mesét / óvónő, gyermek, szülő/

Az óvodás gyermek elsősorban érzelmi alapon, mintakövetéssel tanul, így az óvónő modellértékű a gyermek számára. Ezért nagyon fontos az óvónő beszéde, irodalmi tájékozottsága, felkészültsége.

A mesélés, verselés során jól fejlődik a gyermekek mozgása, gyarapodnak értelmi képességeik, társas kapcsolataik, kommunikációjuk összetettebbé, árnyaltabbá válik, bővül szókincsük. Az etnikumhoz tartozó gyermekek beszédkultúrájának, kifejezőképességének alakulásához is nagymértékben hozzájárul a mese-vers, a bábozás, a dramatizálás.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Igényes irodalmi művek kiválasztásával anyanyelvünk szépségének megláttatása.
- Aktív és passzív szókincs bővítése.
- A mese és a valós történet közötti különbség megértése.
- Versek és mondókák mondásával alakul a helyes artikuláció, hangsúly, légzéstechnika.
- A mesében lévő népi, illetve műköltői kifejezések megismerése, használata.
- Beszédfélelemmel küzdő gyermek gátlásainak oldása mondókákkal.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretik és igénylik a mesét.
- Szívesen mondanak mondókákat, verseket önállóan is.
- Kedvenc meséiket örömmel bábozzák, dramatizálják, játékaikban is felelevenítik egy-egy mesei jelenetet.
- Törekcszenek a hangsúlyos verselésre.
- Egyéneknként is vállalkoznak mesemondásra, a mesei szófordulatokat alkalmazzák.
- Önállóan használják a könyvespolc könyveit, megóvják azok épségét, a napi élet részeként forgatják, használják azokat.
- Örömmel, szívesen veszik kézbe a Gyermekbibliát.
- Átlátják a mese tanulságát, értik mondanivalóját.
- Tudnak ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalomhoz.
- A nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzik mondataikat.

5.7. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„Amit szívedbe rejtess,
szemednek tárd ki azt,
amit szemeddel sejtess,

szíveddel várd ki azt.”
József Attila

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A manuális tevékenységek különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermek alapozó élménye, a külvilágból szerzett tapasztalatai eltérőek. A vizuális fejlődésére hatást gyakorol a természeti és társadalmi környezet.

Az ábrázoló tevékenység - a zenéhez hasonlóan – évezredek óta a gondolatok, érzelmek, a szárnyaló fantázia kifejezési módja.

Az óvodai rajzolás, festés, mintázás, képalakítás a gyermekek egyik legkedveltebb tevékenysége. Erre alapozza az Alapprogram is az elvégzendő feladatokat, számolva a gyerek spontán érdeklődésével. Az óvodában azonban állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy „maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, nem a mű, nem az eredmény”.

Mindezek figyelembevételével fogalmaztuk meg céljainkat, feladatainkat.

Célja:

- A személyiségfejlesztés megvalósítása, a gyermekek játékos tevékenysége által, az élmények és tapasztalatok képi, szabad önkifejezésére építve.
- Élmény és fantáziaviláguk formai képzetének alakítása, színérzékük, esztétikai érzékenységük formálása.
- A helyes ceruzafogás elsajátítása.

Feladata:

- A gyermek környezete iránti esztétikai érzékenységének kialakítása.
- A gyermek tér-forma és színeképzetének gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése.
- A sokrétű és zavartalan alkotó tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A gyermekek életkorának és egyéni érdeklődési körének megfelelő műalkotások bemutatása (kép, épületek, hidak).
- Az élmények biztosítása folyamatos tapasztalatszerzéssel.
- Különös figyelem a diszgráfia tüneteire, észleléskor jelzés szakember felé.
- A rajzolás, mintázás és a kézi munka technikai alapelemeinek és eljárásainak megismertetése.
- Az esztétikai nevelés feladata a szép iránti fogékonyság felébresztése a teremtett világ szépségei iránt.
- A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása vallásos szimbólumok festése, színezése (nagy méretű, előre kivágott formák: harang, templom, kereszt stb.)

Beszédfogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani az alkotás közben kialakuló kommunikációs lehetőségek kihasználására.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében a figyelem, finommotorikai képességek szintjének megfelelő anyag és eszközváltás, a közös ábrázoló tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Balesetvédelemre történő fokozott figyelem fordítása.

A fejlesztés tartalma:

Az ábrázolás megszerettetésére a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség.

A feltételek megteremtése és a különböző technikák megmutatása az elsődleges feladat.

A manuális tevékenység (rajzolás, festés, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, barkácsolás stb.) maga is játék. Amit elkészítünk, általában játékeszközként él tovább. Elsősorban a természetes anyagok adta lehetőségeket igyekszünk kihasználni.

Fontosnak érezzük az esztétikus környezet ízlésformáló, ösztönző hatását.

Életkoruknak és egyéni fejlettségüknek, adottságuknak megfelelően segítjük őket, hogy élményeiket vizuálisan és kifejezhessék (évszakok változása, a természet szépsége, a gyermekek által megérthető világ tárgyai, eseményei).

Ráirányítjuk figyelmüket a környezetünkben fellelhető esztétikus tárgyra, jelenségekre.

Megismertetjük a gyermekeket a természetben található anyagok felhasználásának sokszínűségével, ezáltal ösztönözzük őket a kereső-kutató, felfedező tevékenységre.

Az átélt élmények, a természetes anyagok csoportszobában való „tovább élesítés” megjelenik a gyermekek rajzaiban, festményeiben, és belső esztétikai élménnyé válnak. Az alkotó, manuális tevékenységek módot adnak a gyermekek élményeinek, fantáziájának képi és plasztikai kifejezésére (firkálgatásból, gyurkálgatásból tovább lépve ember és cselekményábrázolás, természetes anyagokkal való tevékenykedés, formálás).

A napi tevékenységek folyamatában biztosítjuk, a nyugodt és zavartalan ábrázolási lehetőségeket, eszközöket.

A sokféle ábrázoló tevékenységekhez elhatárolt helyet biztosítunk.

Olyan légkört teremtünk, és annyi eszközt biztosítunk, hogy a gyermekekben belső késztetéssé alakuljon a napi rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, képalakítás igénye. Az eszközökhöz kapcsolódó technikai eljárásokat, azok alkalmazását már a legkisebekkel is megismertetjük, elegendő időt adunk a begyakorlásra, készség szint elérésére (rajzeszközök használata, különböző festékek, anyagok - fonalak, papír - olló, ragasztó, szerszámok kezelése).

Színhasználatuk tükrözi az átélt élmény erősségét, érzelmeiket. A közös kompozíciók készítésében sokféle technikai lehetőséget kínálunk fel a gyermekek számára. Igyekszünk jó minőségű eszközökkel segíteni tevékenységeiket.

A gyönyörködtetés egymás munkájában az együttes tevékenység már magában hordozza a mi, illetve a népművészeti alkotások megismerésének kezdeti lépéseit.

Ezeket a tapasztalatokat kirándulások alkalmával vagy közvetve film, reprodukciók által közvetítjük a gyermekek felé.

A népművészeti élmények alapul szolgálnak környezetszemléletük, környezetszeretetük, illetve környezetmegóvó magatartásuk kialakulásához.

A rajzolásban, a kézimunkában megjelenítjük a kisebbség történelmi hagyományainak elemeit. Az eltérő kultúra, élményvilág, az élénk színhasználatban, a formai ábrázolásban is kifejezésre jut.

A lassabban fejlődő gyermekekkel differenciált fejlesztések alkalmával ismertetjük meg a vizuális képalkotás élményét, a tevékenység kellékeit, a változatos technikai eljárásokat.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Szókincsbővítés (téri, formai fogalmak, színeképzetek)
- Anyagok, technikák nevei.
- Az alkotások tartalmának minél részletesebb elmondása.
- A művek bemutatása.
- Alapszínek neveitől az árnyalatig való eljutás.
- Minősítések megfogalmazása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek a különböző eszközöket készség szintjén használják.
- Mondanivalójukat vizuálisan ki tudják fejezni, élményeiket, elképzeléseiket képi formában jelenítik meg.
- Önállóan alkalmazzák a megismert technikákat.
- Ismerik a színeket, alkotásaikban kedvenc színeik érvényesülnek.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Díszítő jellegű, írás-előkészítő feladatokat szívesen oldanak meg.
- Meglátják környezetükben a szépet, az esztétikai értékeket.
- Tevékenységük kitartó, értékelik egymás munkáit.

5.8. Munka-jellegű tevékenységek

„Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti
Amit lát is már inkább megjegyzi,
De, amiben ő maga is tevékenyen részt vesz
Az bizonyosan bevésődik az emlékezetébe.”
Kodály Zoltán

A munkajellegű tevékenységek nap mint nap jelen vannak az óvodásgyermek életében. A játékból bontakozik ki, eleinte elsősorban önmagukért, később a közösségért végzik. A gyermeki személyiségfejlesztés egyik eszköze.

A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermekkorban a munka szépségét az adja, hogy nem kötelező, hasonlít a játékhoz.

A munka mindig célra irányuló tevékenység, általában külső irányítással folyik, a gyermekektől figyelmet, fegyelmet, türelmet, kitartást, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka végzése során megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

A tevékenységek során a gyermekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkaszervezés folyamataival.

Az óvodában a munka, elsősorban közösségért végzett tevékenység, amely közben alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása. Fontos nevelési eszköz, – sokoldalúan fejleszti a személyiséget – mivel mozgással valósul meg a normális testi fejlődés egyik legfontosabb tényezője.

Célja:

- A munka legyen a gyermek szívesen és örömmel végzett tevékenysége. A munkajellegű tevékenységeken keresztül a gyermeki személyiség formálása, a környezethez való pozitív viszony alakítása.
- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása.

Feladata:

- Olyan munkajellegű tevékenységek tervezése, szervezése, a feltételek biztosítása, amely a gyermekek számára elfogadható önként vállalt örömforrást jelent, a fokozatosság elvének figyelembevételével.
- A munkavégzés folyamatos legyen és épüljön be az óvodai mindennapokba.
- A gyermekek munkához való pozitív viszonyának kialakítása, a saját személyiségével kapcsolatos munkakészség kialakulása után jusson el a közösség érdekében végzett munkáig.
- Az óvodapedagógus konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelése a gyermekről.
- A helyes munkafogások és a gyermeki munka során használt „eszközök” használatának megmutatása.

A feltételek megteremtése:

Teremtsük meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. A helyi adottságokhoz, lehetőségekhez képest kapjanak tartalmilag gazdag, változatos, feladatokat. A gyermekek saját személyük, illetve a gyermekcsoport érdekében, maguk végezzenek minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.

A játékban reprodukált munkák jó alkalmak egy-egy mozdulat, cselekvéssor begyakorlására, amelyet a gyermek jól hasznosít valós szükségletei kielégítésekor. A mindennapi munkálkodás során a gyermek információt, tapasztalatot szerez az őt körülvevő tárgyi világról. A tevékeny (egészséges) gyermek természetesnek veszi, sőt igényli is az erejéhez mért munkajellegű tevékenységeket. Könnyen kezelhető és balesetmentes eszközöket biztosítunk hozzá.

A munka végzéséhez nyugodt légkört teremtünk. Az önálló munkavégzéssel módot adunk arra, hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az általuk kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek. A közösen végzett munka, a közös öröm és lehetőség, az együtt elért eredmények segítik a baráti kapcsolatok kialakulását, megerősödését.

A napirendben megfelelő időt biztosítunk, hogy a különböző feladatokat a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően végezhessék.

A gyermeki önkéntességet, nyitottságot, megismerési vágyat, érdeklődést, aktivitást igyekszünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében. Az óvónő és a dajka kezdi a munkát, és mintát ad a gyermekeknek a pontos, kitartó munka végzésére

Munkajellegű tevékenységek az óvodánkban:

Önkiszolgálás:

A gyermek a saját személyével kapcsolatos feladatokkal, annak sorrendjével ismerkedik meg, felnőtt segítségével. /testápolás, öltözködés, kulturált étkezési szokások elsajátítása, betartása, saját személyükkel kapcsolatos igényesség kialakítása/.

Naposi, felelősi munka:

A naposi, felelősi munka – a gyermek fejlettségétől, egyéni képességeitől függ, közösségi megbízatás. Az önkiszolgálással kapcsolatos munkafolyamatok begyakorlása után válik egyre tudatosabb, örömtelibb tevékenységgé. (terítés, törölgetés, söprögetés, teremrendezés, eszközök kiosztása, összeszedése stb.)

5-6 éves korban fontos a felelősi rendszer kialakítása (öltöző, mosdó, játék, - természetsarok gondozása.) Ez a tevékenység hozzájárul a gyermekek kitartásának, felelősségérzetének, kötelesség, - illetve feladattudatának alakulásához. Nevelőereje nagyfokú, mert ezáltal tudatosan bennük, hogy mikor játszanak, és mikor végeznek eredményt hozó munkát.

Alkalomszerű munkák, megbízatások:

Elősegítik a gyermekek önállóságának fejlődését, egyénre szabottak. Beépül a napi tevékenységbe – környezet rendjének biztosítása, játékmosás, segítség az óvónőnek, egymásnak, kisebb gyermekeknek, az udvar tisztántartása. stb. Ünnepekre való felkészülés – teremdíszítés, ajándékkészítés. Ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódóan sütemények, gyümölcssaláták, befőttök készítése.

Növény-, és állatgondozás:

A növény-, és állatgondozás, közben átéljük és megfigyeljük, a közreműködésük nyomán létrejövő változásokat. A természetsarok bővítése, gondozása folyamatos. Az évszaknak megfelelő zöldségek, gyümölcsök, termések – az ezekből készült bábok, kiegészítő eszközök, tablók esztétikai élményt is nyújtanak a gyermekeknek. A veteményes és virágoskertben lehetőség van az időszakos és folyamatos kerti munkák végzésére. Az őszi, téli időszakban óvónői irányítással madáretetők készítése, a madarak folyamatos etetése.

Nagyon fontos a munka megszerettetése, az ahhoz szükséges képességek fejlesztése, ezért türelemmel, rendszeres értékeléssel, dicsérettel, játékban való gyakorlással is készítjük a gyermekeket a szokások mélyítésére.

A játék és munka összefonódása mindkét tevékenységet gazdagítja, színezi és a nevelési hatásokat fokozza.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Munkatevékenységek és munkaeszközök megnevezése.
- Munkavégzés közbeni folyamatos kommunikáció.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően, önállóan ellátni magukat.
- A napi munkát, egyéb alkalomszerű tevékenységeket önállóan, szívesen végzik.
- Szívesen segítenek az óvoda, csoportszoba rendjének, tisztaságának fenntartásában.
- A megbízatásokat számoltartják, önállóan végzik.
- Figyelnek saját maguk és környezetük rendezettségére, igényükké válik a rend és tisztaság.
- Ismerik a munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok biztonságos célszerű használatát.
- A munkavégzésben kitartóak, felismerik annak hasznosságát, kialakul bennük a munka iránti tisztelet, megbecsülés.
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- A környezettudatos viselkedésük megalapozása megtörténik.

5.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Amit megtanult a gyermek, amit ért, amiről élménye van,
ahhoz hasonlót ő is ki tud találni”

Szabó Helga

Az óvodában a tevékenységben megvalósuló tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban és időkeretekben valósul meg.

Az óvodában a tevékenységek folyamatosak, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tevékenykedés az életet végig kísérő folyamat, a játékban a leghatékonyabb, az óvónő és a gyermek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége. A felnőtt tevékenységét igyekszik ő is az életkorának megfelelően megismételni. A tevékenykedés legfőbb formája a mintakövető utánzás. A gyakorlati tevékenység, tevékenykedtetés során megfigyelik, elraktározzák a folyamatokat, szükség esetén felidéznek. Minél többet tapasztaltatunk akár manipulálással, vagy vizuálisan, annál több elemre fog emlékezni, és egyre pontosabban tudja majd a gyermek visszaadni ismereteit. Gondolkodásukban egyre inkább helyet fog kapni a belső, gondolati kép. Saját cselekvésük eredményeként létrejövő változásokat, összefüggéseket már szavakkal is ki tudják fejezni. Ez a szóbeli kifejezés az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze.

A tapasztalatokhoz változatos tevékenységeken keresztül jut el a gyermek. Tevékenysége során fejlődnek a különböző képességei – a cselekvés képességei, kognitív vagy megismerő képesség, gondolkodási képesség. A képességek fejlettsége elsősorban tevékenységben érhető tetten és fejlesztése is a megtervezhető tevékenységben hatékony. Az óvodai nevelés során a képességfejlesztésben minden hatás komplex, a részeken keresztül az egész személyiségre hat.

Célja:

- Változatos, sokoldalú cselekedtetés közben fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit, a tevékenységben megvalósuló tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával iskolai életmódra való előkészítés.
- Az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés, a gyermekek kompetenciáinak alakítása.

Feladata:

- A tevékenységekbe ágyazott tanulás feltételeinek megteremtése: felfedezések, megfigyelések, tapasztalatok, élményszerzés, önálló feladatmegoldás lehetőségeinek biztosításával a különböző kompetenciák fejlesztése.
- A valóság-hű észlelésre, a figyelem összpontosításra való képesség, a problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.
- A tevékenységben megvalósuló tanulás szervezése – tervezése változatos, sokoldalú lehetőségek biztosítása.
- Részképesség – lemaradás, egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek.

A fejlesztés tartalma:

Óvodánk helyi sajátosságaiból és a környezeti nevelés komplex felfogásából kiindulva a műveltség tartalmaknak egymásra kell épülni, hogy kiegészítsék egymást.

Kisgyermekkorban a tanulás és a játék nem különíthetőek el egymástól, a gyermek úgy tanul, hogy játszik. A játék elemei a gyermeki műveltség szerves alkotórészei, élettechnikák kipróbálása is, tanulási módok kidolgozása.

Ilyen értelemben készítenek elő, a későbbi rendszeres ismeretszerzésre. A játék tehát az, amiben az óvodás gyermek tanul. Alapvetően tanul, elsősorban önmagát, önmagán keresztül a környező világot.

A tevékenységbe ágyazott tanulás feltételeit az óvónőnek kell kialakítania. Alapfeltétele a meleg – korlátozó, előítéletmentes, szeretetteljes légkör, melyben tiszteletben tartjuk az elmélyülten játszó gyermeket, a gyermekek szándékát és döntési jogát.

A kötetlen óvónői kezdeményezések tevékenységbe ágyazott, képszerűek, szemléletesek, játékosak, utánzásra készítetnek. A tevékenykedés folyamatában kialakul a megfelelő munkafegyelem, segítjük az önálló feladatvégzést, halk beszédre, türelmes várakozásra szoktatjuk a gyermekeket, így fejlődnek akarati tulajdonságaik is.

Az 5-6 évesek esetében követelménynek tartjuk, hogy feladataikat befejezzék, az önfegyelemre épülő szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás erősítése érdekében.

A kudarcok kiküszöbölését rendkívül fontosnak tartjuk, mert a siker öröme motiválja a gyermek újabb megismerő, tapasztalatszerző tevékenységét.

A tevékenységben megvalósuló tanulás módszerei, szinterei:

Óvodai nevelésünkben fontosnak tartjuk a tevékenykedés folyamatában a gyermekek élményeinek meghallgatását. Szeretnénk megalapozni a külvilágra nyitott, érdeklődő gyermeki személyiséget, kérdezési kedvük, kíváncsiságuk, verbális aktivitásuk fokozásával.

A kötetlen mikro csoportos fejlesztések alkalmával tudatosan tervszerűen történik a differenciált fejlesztés. Egy-egy tevékenységre bármikor visszatérhetünk, és lehetőség adódik, hogy legalább egyszer minden gyermek részt vegyen benne. Alkalmazunk kötött tevékenységi formát is, főleg a nagyobb gyermekeknél – a szándékos figyelem, a kitartás, önfegyelem, feladattudat, türelem fejlesztéséhez, vagyis az iskolakészültséghez fontos magatartási formák kialakításához.

A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán a sok cselekvés, sokoldalú érzékelés biztosításával segítjük elő a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

A tevékenységbe ágyazott tanulási folyamat tervezésekor mindig a környezet megismerése, illetve az aktuális ünnepek szokásaira építve határozzuk meg feladatainkat.

A gondozás, közösségi nevelés terén negyedéves tervet készítünk. A különböző tevékenységformákat a tanulási folyamatot heti ütemezésben tervezzük a gyermekek fejlettségének, egyéni képességeinek figyelembevételével.

Lényeges elem a folyamatosság, a folytathatóság, amely a tevékenységek időkereteinek a közöttük lévő határoknak az oldását, az egyéni adottságok, szándékok szabadabb kifejezését jelenti.

Olyan feladatokat adunk, amely tudatos, pontos és képességfejlesztő.

A cselekvéses tanulásban érvényesül a nevelői céltudatosság, a tervszerűség a pedagógiai önállóság.

Kapcsolódó anyanyelvi fejlesztés:

- Valamennyi tevékenységi területen jelen van.
- A gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása.
- Minden gyermeki kérdésre válaszadás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek azonosulni a számukra meghatározott feladatokkal, igényükké válik a sikeres cselekvéses tanulás.
- Eljutnak a pontos, valóság-hű észleléshez, így tudásuk megalapozott lesz.
- Képesek a figyelemösszpontosításra, megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel.
- Igénylik a társas együttműködést, felismerik a különbözőséget, a közös alkotás örömét.
- Képesek közös problémamegoldásra, kifejlődik együttműködő képességük (egymásra figyelés, segítségadás, egymás meghallgatása).
- Hozzászoknak, saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékeli egymás megoldásait.
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, önfegyelmel, kompetenciákkal.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

Az intézményünkbe járó gyermekek esélyeinek növelése, kiemelve a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A kisgyermek első alkalommal válik el a szülőtől, mikor átlépi az óvoda kapuját. A pedagógusok arra törekednek, hogy minél jobban megismerjék a családokat, az onnan érkező gyermeket. Ezt több formában, módszerrel valósítjuk meg, melyről programunkban van szó. Azt valljuk, hogy a szülővel együtt kell segítenünk a gyermeket abban, hogy megtalálja helyét az óvodában. Bizalomra épülő kapcsolatot igyekszünk kialakítani a szülővel, kérjük őket, mondják el minden alkalommal, ha probléma adódott otthon (pl. éjszaka nem jól aludt, nincs étvágya stb.). szükségünk van minden ismeretre, ami a gyermekkel kapcsolatos ahhoz, hogy elfogadóan ehhez tudjunk igazodni.

Évente több alkalommal lehetősége van a családoknak óvodánkban tartózkodni, részt venni a rendezvényeken, nyílt napokon. Ezek az alkalmak arra is szolgálnak, hogy megismerjük a családok szociális kompetenciáit, szokásait, ők pedig betekintést nyernek a mi szokásainkba, szabályainkba.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek egészséges testi, lelki fejlődését, az ehhez szükséges biztonságos, érzelm gazdag belső és külső környezet feltételeit teremtjük meg.

Szoros kapcsolatot ápolunk a gyermekvédelemben dolgozó szakemberekkel, az óvoda fenntartójával, a védőnővel, orvossal, fejlesztő szakemberekkel, tanítókkal. Munkánkra jellemző az egymás segítése, támogatása, hiszen mindannyiunk közös célja, hogy a gyermekek mindent megkapjanak, ami a fejlődésükhöz szükséges. Kivétel nélkül igaz ez minden településen élő gyermekekre!

6.KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, speciális fejlesztő tevékenységek

Az alapító okiratban foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

Az óvoda a rendelkezésre álló személyi és tárgyi felszereltsége miatt korlátozott számú gyermek felvételét és ellátását tudja biztosítani. Az SNI –s gyermekekkel a szakértői bizottság javaslata alapján gyógypedagógus foglalkozik, a meghatározott óraszámban. Feladatát megbízási díj ellenében teljesíti.

AZ SNI-s gyermekek integrált nevelését felvállaló óvodapedagógusokra jellemző a szakmai elhivatottság, hittel és meggyőződéssel végzik a feladatukat.

A sajátos nevelési igény az az állapot, amikor a gyermek egyedi sajátosságai olyan mértékben térnek el az általánostól, hogy annak alapján – a lehetséges fejlődés eléréséhez – sajátos pedagógiai eszközök, módszerek és segédeszközök biztosítása szükséges.

A sajátos nevelési igényt a Megyei, Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat bizottsága állapítja meg. A gyermek óvodai integrálása a szakértői bizottságok által kiállított szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Alapelvünk:

- Nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- A gyermek mindenek felett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához.
- Befogadó csoportlétkört kell kialakítanunk, melyben a gyermek magatartása kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást.

Célja:

- A nevelés általános céljainak megvalósítására történik.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése.
- Az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, zavarok korai kiszűrése és megelőzése.
- A fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizáljuk a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra építve.
- Korrekciós fejlesztésünk célja támaszt nyújtani a részképesség – gyengeségekkel küzdő gyermekek részére egyéni, - kiscsoportos fejlesztő foglalkozások keretében, az iskolai tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Feladata:

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségben, különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készség alakítása.

- Bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnáló gyermeknél vissza kell térni arra a fejlettségi szintjére a gyermeknek, amelyben még biztosan mozog és fokozatosan nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatni a következő szintre.
- Idő és lehetőség biztosítása a gyakorlásra, korrigálásra.

Intézményen belüli és/vagy kívüli speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése

A szülők tájékoztatása, az együttműködő kapcsolat kialakítása.

A fejlesztés tervezése és gyakorlata a gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára épüljön. Az egyéni fejlesztési terv kidolgozása a megfelelő szakember feladata.

- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségének tekintetében a sérülés jellegének, súlyosság mértékének, adott fizikai állapotának figyelembevétele.

Tárgyi feltételek:

A szociális és kommunikációs készségek sérülése, valamint a tevékenységek megszervezésének nehézsége miatt a világ kaotikus, átláthatatlan a sérült gyermek számára. Ahhoz, hogy megteremtjük a biztonságos hátteret, átláthatóvá kell tennünk számukra a környezetet. Feladatunk, hogy a gyermek érthető információt kapjon arról, hogy mikor mit kell, vagy lehet tenni, hol történik az adott tevékenység, hogyan kell egy tevékenységet elkezdni, befejezni, milyen eszközöket és hogyan használhat hozzá. Óvodánk rendelkezik fejlesztő szobával, ahol a gyermekek egyénre szabott fejlesztése nyugodt körülmények között valósulhat meg. Ahhoz, hogy az óvodapedagógusok a fejlesztőmunkába hatékonyan betudjanak kapcsolódni, bővíthessék szakmai ismereteiket, támogatjuk a differenciálás, integrálás témakörben szervezett továbbképzéseken való részvételt.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermek elemi viselkedésének alakítása a következő területeken:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztés
- fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása
- szociálisan nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, korrekciója
- önkiszolgálási készségük egyéni ütemben történő fejlesztésének segítése
- rendszeresség és időbeliség biztosítása
- elemi készségek, képességek fejlesztése, tanítása

Az integrált nevelésre vonatkozó általános irányelvek:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.

- Kiemelt célunk elősegíteni a gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődése.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjuk esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.
- A rehabilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvodapedagógusok és dajkák vesznek részt.
- Rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően a pedagógiai programban, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodva, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves „Egyéni fejlesztési terv” szerint.

Az együttnevelési tanulási-tanítási folyamat elvei:

A különleges bábásmódot igénylő gyermekek befogadásával, a vele való együttélés tapasztalatai a szocializációjában, személyiségében pozitív változást hoznak. A gyermekközösségnek ismereteket nyújtunk az életkoruknak megfelelő szinten a közösségükbe belépő sajátos nevelési igényű gyermekekről: betegségről, állapotáról, hogyan és mit lehet neki segíteni, miben nem szabad segíteni. A sérült gyermeket a pozitívumain keresztül mutatjuk be ép társaiknak. A sajátos nevelési igényű gyermeknek megtaníthatjuk tapasztalat útján a kortárs közösségben élést, együttélést. Megtanítjuk a reális önértékelésre, sérültségéből adódó lehetőségeinek és korlátainak fel- és elismertetésére, tehetségének kibontakoztatására. Bevonjuk őket a programokba, közösségi életbe. Elősegítjük kommunikációjuk, társas viselkedésük, és szociális kapcsolataik fejlődését. Arra kell törekednünk, hogy felszabadultan, szorongás nélkül vegyen részt az ismeretszerzés folyamatában és mindezt megfelelő toleranciával, eszközökkel, ismeretek átadásával, példamutatással segítsük.

A megvalósulás kritériumai:

- Csoportonként maximum kettő sajátos nevelési igényű gyermek fogadása, lehetőleg azonos fogyatékosági típussal.
- A pedagógusok esetében a magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességek, speciális szakmai ismeretek előnyt jelentenek.
- Egyéni fejlesztési terv készítése az érintett szakemberekkel.
- Individuális módszerek, technikák alkalmazása.
- Egyéni képességekre szabott tervezet készítése, használata.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Fejlesztésükben meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodásokkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok, minták, amelyeket a gyermek a

kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai segítségről.

Elengedhetetlen a szeretetteljes, biztonságos környezet megteremtése, melyben érzékeny pedagógusok fejlesztik a gyermeket. Türelemmel, toleranciával fordul minden alkalmazott azokhoz a gyermekekhez is, akiknek erre még nagyobb szükségük van, mint ép társainak.

Az értelmi sérült gyermek esetében fokozott szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztusokkal kísért, egyszerű verbális utasításoknak, a zenének, ritmusnak és a sok ismétlésnek. Fontos, hogy sok szeretetet kapjon, testi-lelki szükségletei kielégüljenek, a környezete sem alul-, sem felülterhelést ne rójon rá.

Beszéd fogyatékos gyermek

Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy exreceptív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérően.

A beszéd fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív, diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd) illetve beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedészavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megmutatkoznak:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjén
- a beszédértés és észlelés nehézségében
- a kifejezőkészség nehézségében (mondatalkotási nehézség, összefüggő beszéd)
- a beszédszervi működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, az írott nyelv elsajátításának nehézségét előjelző kognitív képességzavarban
- verbális tanulás lassú fejlődésében

Az óvodai nevelés egész időtartama alatt kiemelt feladat:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása
- az értelmi fejlesztés
- a mozgás és észlelési funkciók
- az érzelmi élet fejlesztése
- egyéni és kiscsoportos fejlesztés.

Ellátása: integrált nevelés, fejlesztő foglalkozás. Egyéni fejlesztési terv személyre szólóan, az adott feladatellátást igénylő gyermekekre vonatkoztatva kerül kidolgozásra.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul

meg. Az állapot háttérben az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet. Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülőkkel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandóak a fejlesztésre.

Hallássérült gyermek az óvodában

Oktatási Hivatal által meghatározott irányelv:

„A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata - a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.”

Nincs két egyforma hallássérült gyermek. Minden hallássérült kisgyermek más és más sajátosságokkal rendelkezik. Ebből adódóan hallásállapotuktól, nyelvi szintjüktől, egyéb képességeiktől és személyiségüktől függően eltérőek a sajátos nevelési igényük is.

Az óvodapedagógus a csoportjába járó hallássérült gyermek egyéni sajátosságainak megismerésével tapasztalhatja meg, hogy a gyermekek hallásállapota milyen feladatokba, játékokba való bevonását teszi lehetővé. A hallássérült gyermekek bevonása az óvodai tevékenységekbe a legtöbb esetben megvalósítható.

A hallókészüléket a gyermek a természetes hallásnak megfelelő helyen, a fül mögött viseli. A hallókészülék a hanghullámokat elektromos rezgésekké alakítja, felerősíti, majd visszaalakítja hanghullámokká. A készüléket használó gyermek esetében arra kell törekednünk, hogy a beszédünket minél optimálisabban tudja felfogni. A hallókészülék az akusztikus jeleket (pl. a

beszélő hangját) és a zajokat egyaránt felerősíti, így az optimális hallási körülmények esetén a gyermekhez közel van a beszélő és csendes a környezet.

A készülék működésének ellenőrzése, az elemcsere elsősorban a szülők feladata.

A hallássérülés következményei elsősorban a beszédfunkcióra terjednek ki. A hallókészülék segítségével a hallássérült gyermek is meg tudja tanulni a beszédet, de ennek üteme lassúbb, mint a halló gyermekek esetében, és sok esetben speciális segítséget igényel.

Az óvodai nevelés egész időtartamában feladatunk a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása, az aktív nyelvhasználat fejlesztése. Ez által fejlesztjük a gyermek beszédértését, szókincsét, szájról olvasási készségét. Törekszünk a beszédérthetőség kialakítására.

A hallássérült gyermekek óvodai nehézségeinek csökkentésében a hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógus (a szurdopedagógus) segítségére támaszkodunk.

Az óvodapedagógus főbb feladatai a hallássérült gyermek esetében:

- Megismeri a gyermek szakértői véleményét.
- Információt gyűjt a gyermek hallásáról. Az óvodapedagógusnak tisztában kell lennie azzal, hogy milyen fokú a gyermek hallássérülése, mit és milyen távolságból hall meg, mikor keletkezett, valamint azzal, hogy a hallássérülés bekövetkezése előtt beszélt-e már a gyermek. Tudnia kell, hogy a gyermek milyen mértékben képes információkat felvenni a hallása révén, és mennyiben támaszkodik a szájról olvasásra. (Ki lehet például próbálni, hogyha a gyermek háttal áll, akkor meghallja-e a halk erejű közlést, vagy csak a hangosabbat.) Növelni lehet a hallássérült gyermektől való távolságot, és ekkor megfigyelni, hogy milyen mértékű hangerőnövelésre van szükség a hang meghallásához.
- Megismeri a szükséges speciális eszközöket, speciális módszereket.
- Az óvoda pedagógiai programja alapján nevelési tervet készít, szükség esetén egyéni fejlesztési tervet ír.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekeket a hallássérült gyermek fogadására.
- Felkészíti a csoportjába járó gyermekek szüleit a hallássérült gyermek elfogadására, nem eltitkolva a hallássérülés tényét, de nem is túlhangsúlyozva azt.
- Felveszi a kapcsolatot a hallássérült gyermek szüleinevel, a módszertani intézmény szakembereivel.
- Felveszi a kapcsolatot és együttműködik a szurdopedagógussal, és az együttnevelést segítő szakemberekkel.

Az óvodapedagógus főbb feladatai a gyermekcsoport felkészítésben:

- Lényeges annak hangsúlyozása, hogy hallássérült társuk nem tehet állapotáról.
- A gyermekek információt kapnak arról, hogy a hallássérült társuk a beszédet halkabban hallja, torzabban vagy alig hallja, még akkor is, ha hallókészüléket visel.
- Az ép hallású gyermekek ismerjék meg a hallókészüléket, annak célját. Ha tudják, hogy mire kell vigyázniuk a hallókészüléket viselő gyermek esetében (pl. ne ráncigálják, ne dobják oda a labdát, ne vizezzék össze, ne szórjanak rá homokot stb.), jobban lehet számítani a gyermekek óvatos viselkedésére.
- Az ép hallású gyermekek ismerjék meg, hogy milyen módon tudnak kommunikálni a nyelvi nehézségeket mutató társukkal (pl. vele szembe fordulva, természetes artikulációval beszéljenek és kerüljék a túlzott hangerőt).

- Biztatni kell az ép hallású társakat, hogy a kezdeti kommunikációs nehézségek ellenére se forduljanak el hallássérült társuktól, hanem próbálják megérteni, és próbálják megértetni magukat vele.
- Be lehet vonni egy „segítő” óvodatársat, aki közvetíti a hallássérült gyermek számára az óvodapedagógus utasításait, és figyel a hallássérült társára.
- Fontosak a tolerancia kialakulását, a másság elfogadását segítő játékok (pl. „Néma játék”, vagy egy Tv-műsorból be lehet mutatni a hangerő teljes lehalkításával egy rövid részletet, vagy némán el lehet mondani egy rövid instrukciót, mondatot, történetet). A játék segít megértetni a gyermekekkel, hogy hallás nélkül, szájról olvasással mennyire nehéz a mondanivaló megértése.

Az óvodapedagógus főbb feladatai a hallássérült gyermek fogadásával, óvodai nevelésével kapcsolatban:

- Fontos az óvodapedagógus természetes viselkedése.
- Legyen türelmes a hallássérült gyermekkel.
- A beszoktatás kezdetén az az óvodapedagógus fogadja a gyermeket, akivel már korábban találkozott.
- Az óvodapedagógus tekintsen úgy a hallássérült gyermekekre, mint a közösség egyenrangú tagjára.
- Az óvodapedagógus tanítsa meg minél hamarabb a hallássérült gyermeknek a társai nevét.
- Az óvodai élet során fontos szerepet kap a testbeszéd, a nem verbális jelek alkalmazása (pl. mimika, tekintet, testtartás, térköz).
- Az óvodapedagógus a hallássérült gyermeket az óvodai élet minden területén vonja be. A hallássérült gyermeknek legyen lehetősége minden tevékenységben részt venni. Ő is kapjon feladatokat (pl. naposi teendők, tisztaságfelelős stb.), illetve vegyen részt az óvodai ünnepeken, versenyeken.
- Az óvodai foglalkozásokon való részvételt a hallássérült gyermek számára a félkör alakú ültetés segíti. Amennyiben a hallássérült gyermek szemben ül az óvodapedagógussal, jól láthatja őt és a félkörben ülő társait is. Ez elősegíti a szájról olvasást.
- Az ültetésnél fontos szempont, hogy a hallássérült gyermek lehetőleg ne üljön szembe az ablakkal, mert a szemébe sütő nap zavarja a szájról olvasást.
- Ha a szájról olvasás a hallássérült gyermek számára másodlagos, és a figyelme, viselkedése szükségessé teszi, az óvodapedagógus ültetheti a gyermeket maga mellé is. Ilyenkor a gyermek nem tud szájról olvasni, ezért jó, ha a beszéd közben az óvodapedagógus gyakran a gyermekekre néz, hogy meggyőződjön, tudja-e követni a gyermek a foglalkozás menetét.
- Az óvodapedagógus, ha szól a hallássérült gyermekhez, legyen minél közelebb hozzá, és ügyeljen arra, hogy ne legyen egyidejűleg nagy zaj a teremben.
- A hallássérült gyermek valószínűleg nem érti meg azokat az instrukciókat, amiket az óvodapedagógus neki háttal mond. Amennyiben lényeges, ismételje meg az elhangzottakat a gyermek felé fordulva.
- A szóbeli közlések megértését akadályozhatja a hallássérült gyermek szókincsbeli hiányossága is.
- Az óvodapedagógus győződjön meg arról, hogy a hallássérült gyermek megértette, amit mondott neki. Ha a hallássérült gyermek, nem hallja az óvodapedagógus közléseit, az tükröződhet a viselkedésében.

- Az óvodapedagógus motiválhatja a hallássérült gyermek beszédfejlődését, ha érezteti vele, hogy szóbeli megnyilatkozásai fontosak.
- Kirándulásokon, sétákon a hallássérült gyermek lehetőleg az óvodapedagógus közelében legyen, mivel egy bizonyos távolságon túl már rosszabbul hall.
- A hallássérült gyermek csak annyi segítséget kapjon, amennyire feltétlenül szüksége van. A „túlsegítő” gondoskodás a gyermekben bizonytalanságot alakíthat ki és önállótlaná teheti.
- Kezdeményezzen olyan játékokat, amiből kiderül, hogy a hallássérült gyermek is ügyes, esetleg jobb a társainál.

Az óvodai élet tevékenységi formái közül leginkább a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a mozgás és a matematikai tartalmú tevékenységek azok, amelyekben a hallássérült gyermekek jó vagy jobb teljesítmény elérésére képesek halló társaiknál. A vizuális nevelés, a mozgásfejlesztés és a matematika területén a témák többsége különösebb átalakításra nem szorul a hallássérült gyermekek teljes értékű részvétele érdekében. A külső világ tevékeny megismerése témáinak feldolgozásába szinte változtatás nélkül be tudnak kapcsolódni.

Az egyik legnehezebb terület a verselés, mesélés. Az alacsony nyelvi szinttel rendelkező hallássérült gyermekeket nehéz bevonni a közös mesélésbe, beszélgetésbe, mivel a versek, mesék hallás utáni megértése nehézséget jelent számukra. Segítséget nyújt a szemléltetés és többszöri ismétlés. A mesélésnél mindig figyelniük kell arra, hogy a hallássérült gyermek jól hallja és lássa az óvodapedagógust. A foglalkozás után az óvodapedagógus külön foglalkozhat vele. A történet megértését segítheti a bábozás.

Az ének, zene, énekes játék, gyermektánc nem állnak messze a hallássérült gyermektől. Bár tisztán énekelni valószínűleg nem tud, és a zenehallgatásból sem érzékelhet mindent, ugyanakkor a zenedarabok ritmusát képes érzékelni. Meg tudja különböztetni bizonyos hangszerek hangját. Ha a gyermek a hallókészülékkel hallja a hangos zenét, akkor ő is élvezettel vehet részt zenével kísért feladatokban (pl. zenére festés, zenére mozgás stb.).

Lényeges, hogy az óvodai feladatok között gyakran legyenek olyanok, amelyekben a hallássérült gyermek jó eredmények, sikerek elérésére képes. Ez fejleszti az énképét, önértékelését, önbizalmát, valamint a halló gyermekek számára megmutatja, hogy a hallássérült társuk miben jobb az ép hallású társaiknál.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek

Célunk:

A kommunikáció azon fokának elérése, amelynek során a gyermek kölcsönös interakcióba kerülhet környezetével.

Amire törekszünk:

az egyenetlen képességprofil közelítése az átlaghoz. Intenzív, jól strukturált és a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megeremtése, speciális módszerek alkalmazása szakember bevonásával.

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az

emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával, szükség szerint szakember bevonásával,
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen,
- További feladat megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok, in adaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket,
- a korcsoportra jellemző előírásoknak megfelelő sikeres tovább haladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és kudarcűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Tehetséges gyermekek nevelése

- Olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör szükséges a tehetség erős oldalának a fejlesztéséhez, melyben a gyermek el mer indulni, kereshet, kutathat, tapasztalhat olyan dolgokat, amelyek tágitják világképét.
- Minél több lehetőséget nyújtsunk számukra, amelyekből tanulhat. Mutassunk lelkesedést az őket érdeklő dolgok iránt, mert ezzel is erősítjük a képességeik kibontakozását.

A pedagógus, aki ismeri a gyermek képességeit, az adott területen változatosabb, magasabb szintű feladatokat ad számára. Óvodánk a kiegyensúlyozott légkörével felszínre hozza a többre képes gyermekek adottságait, képességeit.

Módszereink:

- Felismerés
- Differenciálás

Tevékenységeink:

- Mozgásfejlesztés: heti rendszerességgel tornaszobában való foglalkozás
- Zenei képességfejlesztés
- Kreatív műhely – kiállítás

A műhelyeken tanultakat alkalmakkor be is mutatják a gyermekek. Tapasztalatot szereznek, mások előtt magabiztosabbak lesznek, kreativitásuk, önbizalmuk erősödik.

Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

A Köznevelési törvény módosításának köszönhetően 2021.szeptember 01.től minden 1-es típusú diabéteszes gyermek úgy járhat óvodába, hogy biztonságos körülmények között tud részt venni társaival együtt a nevelésben, oktatásban.

Lehetőség van a pedagógusoknak, oktatómunkát segítő alkalmazottaknak képzés elvégzésére, mely során elméleti és gyakorlati képzés során sajátíthatják el a diabéteszes gyermekek ellátásának az alapjait.

A köznevelésről szóló törvény értelmében Magyarországon – a törvényben meghatározottak szerint – minden gyermek köteles is intézményes nevelésben-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni. Az óvodai jogviszony létesítése a köznevelésről szóló törvény 8. § (1) bekezdése, valamint 49–50. § garanciális rendelkezései alapján a gyermek életkorához, lakóhelyéhez, illetve óvoda esetében a szülő munkahelyéhez tartozó felvételi körzethez köthető, nem a gyermek egészségi állapotához.

A diabéteszes gyermek ellátása során azonban olyan feladatok merülnek fel, amelyek részben túlmutatnak a köznevelés feladat- és hatáskörén. A törvénymódosítás ezen hatáskörök bővítésére ad lehetőséget a pedagógusképzés megszervezésével.

Minden olyan óvodában és iskolában, ahol diabéteszes gyermek van, lesz olyan nevelő, vagy olyan a vezető által kijelölt személy (például védőnő), aki a gyermek számára szükséges ellátást elláthatja. Így a diabétesz szempontjából is biztonságban lehetnek ezek a gyermekek, szülők.

Speciális étrend biztosítása megtörténik intézményünkben. A testmozgás kiemelt szerepet játszik a cukorbetegség kezelésében. Néhány feltétel betartása mellett a cukorbeteg gyermekek minden tevékenységben ugyanúgy részt vehetnek, mint a többiek.

A testmozgás időtartama és intenzitása befolyásolja a vércukorszintet. A vércukorszint leesésének elkerülése érdekében szükség lehet arra, hogy a gyermek a sportolás előtt, alatt és után egyen valamit. A rendszeres mozgás minden fiatal számára javasolt, de cukorbeteg gyermekeknek egyenesen orvosi javaslat, különösen fontos. Annak érdekében, hogy a gyermek egészségi állapotának megfelelő óvodai és iskolai ellátása megvalósulhasson, az intézmény akár a szülővel közösen kérheti a megyei diabétesz központ, az önkormányzat, a védőnő és az iskolaorvos segítségét.

SZÜLŐ/GONDDVISELŐ

Gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a cukorbeteg gyerek ellátásához.

Megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet.

Megadja a gyerek étkezési rendjét.

Jelzi az óvodának, ha változik az ellátási terv.

A mérés során keletkezett veszélyes hulladék tárolásáról és a megfelelő hulladékgyűjtőben történő elhelyezéséről az óvodán kívül a szülő gondoskodik.

DOLGOZÓK

A nevelési év elején egyeztetik a szülőkkel/gondviselővel a cukorbetegség ellátási tervét.

Egyeztetnek a szülőkkel a gyermek napirendjéről.
Ellenőrzik a szülő/gondviselők elérhetőségét.
Megállapodnak arról, hogy milyen esetben kell értesíteni a szülőket/gondviselőket.
Segítik a cukorbeteg gyermeket az óvodában.
A megbeszélte időben megméri a gyermek a vércukorszintjét.
Lehetővé teszik, hogy a gyermek biztonságos helyen kapja meg az inzulinját.
Felismerik az alacsony és a magas vércukorszint jeleit és tüneteit.
Megtanulják, mit kell tenni a gyermekkel, ha alacsony vagy ha magas a vércukorszintje.
Gondoskodnak arról, hogy az alacsony vércukorszintű gyermeket mindig felügyelje valaki, ne maradjon egyedül.
Szabad hozzáférést biztosítanak vízhez és a mosdóhoz.

GYERMEK:

Szól a felnőttnek, ha leesik vagy felmegy a vércukra
Szól a dolgozónak, ha rosszul érzi magát.
Engedi a vércukormérést és az inzulin beadást a kezelési tervnek megfelelően.
Magával viszi a cukorbeteg-felszerelését az intézménybe.
Van nála gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.
Az óvoda elkészítette szabályzatát, mely részletesen tartalmazza a további feladatokat.

Az intézményben biztosítjuk:

A fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

A szülő, törvényes képviselő, a körülmény fennállásáról a köznevelési intézményt legkésőbb a gyermek óvodai jogviszonya létesítésekor tájékoztatja. A szükséges EPIPEN injekciót a szülő biztosítja, az intézmény megfelelően, névre szólóan, elzárva gyógyszereszekrényben tárolja. A dolgozók konzultálnak a szülővel, orvossal a használata szükségességéről, teendőkről.

Ha a szülő, törvényes képviselő a körülmény fennállásáról a gyermek óvodai jogviszonya létesítését követően szerez tudomást, akkor a szülő, törvényes képviselő az intézményt a tudomásszerzést követően erről haladéktalanul tájékoztatja.

A köznevelési intézmény a körülménnyel összefüggésben a szülőtől, törvényes képviselőtől, kapott adatokat a gyermek biztonságos napközbeni ellátásának céljából legfeljebb a gyermek óvodai jogviszonya fennállásáig kezeli.

Egyéb tartós betegségben szenvedő gyermek fogadása a Köznevelési törvénynek megfelelően, valamint az orvos, Szakértői Bizottság javaslatára történik intézményünkben.

7.AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI

„A jelent csak a múltból lehet megérteni,
a jövőt a múlt alapján felépíteni.”
Babits Mihály

Az ünnepek, ünnepélyek megemlékezések fontos szerepet töltenek be az óvodai nevelésben, hiszen pedagógiai szempontból kiemelten segítik, ugyanakkor egy bizonyos keretet is adnak

egész éves nevelőmunkánknak. Az egyházi ünnepekhez, évszakokhoz kapcsolódó ünnepkörök és a jeles napok meghatározzák az óvodai élet szervezését. Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, úgy külsőségekben, mint belső tartalmukban. Az imádság mindig jelen van ünnepeinken.

Minden ünnepet, egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és gazdagon motivált tevékenységekre. A készülődés során nemcsak a minket, körülvevő környezetet díszítjük fel az adott ünnephez méltóan, hanem lelkünket is ráhangoljuk a szépre, a jóra, az örömrre.

Célja:

- Az ünnepekkel, ünnepélyekkel, megemlékezésekkel kapcsolatos sokszínű tevékenységekkel, az ünnepek másságának kiemelésével hagyományok ápolása. Ezáltal a gyermekek esztétikai érzékének és közösségi érzésének fejlesztése.

Feladata:

- Az ünnep helyszínét, időtartamát úgy szervezzük meg, hogy az, az életkori sajátosságoknak megfelelő legyen.
- Mélyebb kapcsolat kiépítése a szülőkkel, lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtése, megőrzése, továbbadása a jövő számára.
- A gyermeki személyiség kiteljesedésének elősegítése, az ünnepekhez fűződő érzelmek által.

A fejlesztés tartalma:

Jó szervezéssel olyan családias, közvetlen hangulatot teremtünk, ahol a gyermekek átélnek, megélik a nap másságát, fontosságát. Beszélgethetünk az előttünk álló ünnepről az óvodában, egy-egy gyerekkel és családtagjaival– bevonva őket a meghitt pillanatok szervezésébe. Játékidőben, szabadidőben, a különböző tevékenységek kapcsán éneket, énekes játékokat, verseket, mondókákat, történeteket és imádságokat ismertethetünk meg a gyerekekkel.

A felnőttek és a gyermekek aktívan együttműködnek az ünnepek alkalmával. Hagyjuk a gyermekeket önállósodni, amit lehet együtt döntünk el és együtt valósítjuk meg. Ez vonatkozik a terem díszítésére, ajándékkészítésre, műsor összeállítására.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei:

- Születésnap, névnap: Az ünnepeltet csoporttársai köszöntik, apró ajándékkal kedveskedünk neki.
- Anyák napja: Csoportonként, dallal, verssel köszöntjük bensőséges ünnep keretében az édesanyákat, nagymamákat.
- Gyermeknap: Versenyjátékok, vetélkedők szervezésével
- Évzáró: A nagycsoportosok műsorral búcsúznak, a kisebbek búcsúajándékkal köszöntik őket.
- Az iskolába menők ünnepélyes átadása az iskolai évnnyitón.

Néphagyományhoz kapcsolódó ünnepeink:

Szüreti multság:

A két nagycsoport szervezésében az udvaron történik, már napokkal előtte, szülői segítséggel – szőlőfürtöket gyűjtenek a jelképes szőlőtőkékre, nádat, gallyat vágnak a csőszkunyhók készítéséhez. Azon a napon kisbíró hozza a hírt a kicsiknek:” a szüreti multság kezdetét veszi!” az óvodás szüreten minden gyermek bekapcsolódhat a szőlőszedésbe, préselésbe, mustkóstolásba. A szürethez kapcsolódó versekkel, dalokkal, játékokkal színesítjük e hagyományápolást.

Egyházi ünnepek:

Tanévnyitó ünnepély

Kisboldogasszony (szept.8.)

Assissi Szent Ferenc emléknepja (okt.04.)

Mindenszentek, halottak napja

Szent Márton napja (nov.11.)

Adventi gyertyagyújtások (dec. hónap)

Szent Miklós napja (dec.6.)

Karácsony (dec. 24-27.)

Vízkereszt (jan. 6.)

Gyertyaszentelő Boldogasszony, Balázs-áldás (febr. 2. ill. 3.)

Farsang

Hamvazószerda, Nagyböjt

Húsvét

Gyümölcsoltó Boldogasszony (márc. 25.)

Pünkösöd (máj., jún.)

Tanévzáró (június)

- Farsang: Óvodánkban évek óta hagyományá vált, hogy a szülőkkel közösen farsangolunk.
- Húsvét: Hagyományok átélése játékos formában történik. Hangulati előkészületként locsoló verset tanulnak a fiúk, „kukót” festenek, tojaskoszorút készítenek a lányok.
Nagyszülőkkel közösen készülünk az ünnepre. Bibliai történeteket mesélünk.
- Májusfa állítás: A természet virágba borulását, a tavasz érkezését ünnepeljük. Ezt a napot a vidámság, kötetlenség jellemzi. Május 1.-ét megelőző napon a nagycsoportos fiúk az édesapákkal és az óvónővel elmennek ágat vágni a közeli a kiserdőbe és épületenként feldíszítve viszik a lányoknak.

Nemzeti ünnepeink, megemlékezéseink:

- Október 23. A gyermekek életkorának megfelelő érzelmi átélését teremtjük meg
- Március 15. Zászló festés, kokárda varrás
- Augusztus 20.

Környezeti nevelésünk kiemelt napjai:

- Takarítási Világnap szeptember 23.
- Állatok világnapja október 04.
- Víz Világnapja március 22.
- Föld Világnapja április 22.
- Magyarországi méhek világnapja április 30.
- Madarak és fák napja május 10.
- Környezetvédelmi Világnap június 05.

Rendezvényeink:

- Kirándulások, séták, túrák
- Nyílt napok, nyílt hetek
- Jótékonyági rendezvények
- Roma kultúra hagyományainak napja (ápr.06-07.)

8.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

8.1. Óvoda – család

Az óvoda és a család, egymás kölcsönös segítése a gyermekek nevelésében egyre inkább igényli az összefogást, az összedolgozást. A család és az óvoda jó kapcsolata semmi mással nem pótolható pedagógiai hatások forrása.

Arra kell törekednünk, hogy a szülők partnerek legyenek, segítsék nevelőmunkánkat annak érdekében, hogy a gyermekek személyiségfejlődése kiegyensúlyozott legyen. Az óvodába lépést megelőző szülői értekezleten ismertetjük helyi programunk célját, alapvető feladatainkat, nevelői felfogásunkat, óvodánk szokásrendszerét, átadjuk óvodánk házirendjét.

Az első napokban a beszoktatás megkönnyítése érdekében lehetőséget biztosítunk az anyukáknak, hogy együtt legyenek gyermekükkel, közösen ismerkedjenek az óvoda életével. Részt vesznek a tevékenységekben, játékokban, „tanulják” a szokásokat, felfedezik az udvari élet játéklehetőségeit. Az óvónő feladata, hogy körültekintően, a szülői igényeket is figyelembe véve szervezze meg a beszoktatást.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel, fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot, és az előremutató segítséget.

Óvodánk nyitott, a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe.

A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy feltárják a szülők igényeit, elvárásait, és ezáltal együttműködésük formáit megtöltsék tartalommal.

Tiszteletben tartjuk a szülők vallásbeli meggyőződését, segítjük őket a keresztény nevelés helyes értelmezésében.

Szeretnénk, ha elfogadnák a szülők saját gyermekük egyéni képességét, együttműködnének az esetleges képességzavarok korrigálási módszereinek megtalálásában, valamint a gyermekcsoportban jelen levő eltérő képességű gyermekek elfogadásában, megértésében partnereink lennének.

Az óvoda – család kapcsolatának tartalmi fejlesztését a Szülői Szervezet terve és a gyermekcsoportok programja, valamint az óvoda éves munkaterve foglalja magába.

Az együttműködés formái:

- Beíratás: az első személyes kapcsolat.
- Beszoktatás formái: nevelési év megkezdése előtt ismerkedés, anyás beszoktatás, fokozatos beszoktatás.
- Összevont és csoportszülői értekezletek: egészségügyi, pedagógiai, pszichológiai előadások szervezése, amelyek kapcsolódnak a nevelési céljainkhoz.
- Családlátogatások: a család nevelési szokásainak, életkörülményeinek a megismerése. Amennyiben szükséges a gyermek érdekében bevonjuk a gyermekvédelmi felelőst is.
- Egyéni beszélgetések: az aktualitásnak megfelelően érkezéskor, távozáskor – bizonyos kereteket betartva – szükség szerint a nevelés örömeiről, gondjairól tájékoztatjuk néhány mondatban a szülőket.
- Fogadóóra, amikor a gyermekekkel kapcsolatos fejlődési jellemzőket beszéljük meg a szülőkkel.
- Nyílt hét, nyílt nap, roma kultúra napja: előzetes időpont egyeztetése után a szülő több napon át betekinthez gyermeke csoportjának óvodai életébe. Képet alkothat az óvoda munkájáról, megfigyelheti gyermeke játékát, viselkedését, beszédét, teljesítő képességét.
- Közös ünnepek: Farsang, Anyák napja, Évzáró – kihangsúlyozzuk a „közösségben lenni” érzésének átélését.
- Közös kirándulások – munkajellegű tevékenységek megszervezése (almaszedés, kukoricatörés, szőlőszüret stb.) - jó alkalom a kapcsolatok mélyítésére, a beszélgetésekre.
- Kulturális rendezvények, közös programok:
 - gyermeknap
 - sportvetélkedők
 - gyermekműsorok
 - jótékonyági bál

Amire kiemelten figyelünk:

- Információáramlás minőségi javítása az óvoda és a szülők között
- A családi háttér kulturális, szociális, nevelési hagyományainak mélyebb megismerése, ennek érdekében, elméleti és gyakorlati ismereteink bővítése. Fontos feltétel a tolerancia, tárgyilagosság, a diszkréció, a személyiségi jogok tiszteletben tartása.

Intézményvezető feladata:

A szülők ismerjék meg az óvoda helyi programjában megfogalmazott célokat, feladatokat, intézményünk házirendjét, a tájékoztató táblákon szereplő fontos információkat!

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- Szükség szerinti korrekt kapcsolatot tart: a nevelési tanácsadóval, gyámhatósággal, pártfogókkal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és erről tájékoztatja az intézményvezetőjét és kollégáit is
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket
- Feljegyzést vezet a családdal kapcsolatos intézkedésekről, eredményekről
- Együttműködik az óvónőkkel, szakmai segítséget nyújt az esetek megoldásához
- Javaslatot tesz, illetve kezdeményez különböző segélyezési, támogatási lehetőségeket
- Együttműködik, segítséget nyújt a szülőknek problémáik megnyugtató, a gyerekek érdekeit szolgáló megoldásában
- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi törvény esetleges módosításairól, kiemelten arra, hogy jogosultak és kötelesek gyermekeiket családban gondozni, nevelni és testi, érzelmi, értelmi erkölcsi fejlődésükhöz szükséges feltételeket biztosítani (Családjogi Törvény 75.§ (1) szerint)
- Elkészíteni az intézmény gyermekvédelmi stratégiáját (SNI, veszélyeztetett, HH, HHH gyermekek száma, szociális kedvezményben részesülők, egyéb észrevételek rögzítése)

Az intézményvezető feladata:

- A gyerekek mindenekfelett álló érdekeinek és jogainak érvényt szerez
- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az ott szerzett ismereteiről, tapasztalatairól
- Védő, óvó intézkedés esetén felveszi a kapcsolatot és együttműködik a családdal, védőnői hálózattal, családsegítővel
- Évente egy alkalommal értékeli, minősíti a gyermekvédelmi munka eredményességét
- A gyerekek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén megfelelő segítséget nyújt a gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek
- Évente tájékoztatást kér a Gyermekjóléti Szolgálattól a családgondozás, védelembe vétel eredményéről
- A nevelési év évnyitó szülői értekezletén és a csoportos faliújságokon keresztül tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős személyéről és elérhetőségéről
- Szakemberek meghívásával, tanácsadással segít a szülők problémáinak megelőzésében, megoldásában
- Eleget tesz a gyerekekkel, szülőkkel kapcsolatos adatok védelmének, titoktartási kötelezettségének.

8.2. Óvoda – Egyház

A helyi egyházi személyekkel gyakran találkoznak a gyermekek az óvodában. Templomlátogatásunk alkalmával szent liturgián veszünk részt. Az elméleti elmélyülésben lelki vezető segíti munkánkat. Az egyházi ünnepek megismerése és átélése egyénileg keresztelésnél, házasságkötésnél való részvétel során.

Heti rendszerességgel hitre nevelés részesei gyermekeink, az óvodában hitoktatás által is.

A kapcsolattartás általános formái:

- víz-, gyertya-, barkaszentelés, tanévnyitó-, tanévzáró, óvodaszentelés, hitéleti tevékenység az óvodában.

8.3. Óvoda-iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és képesek legyenek az iskolai tanulmányaik megkezdésére.

Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyünk. Ennek érdekében arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több pozitív élményt szerezzenek, az iskolai életmód megismerése során.

Az együttműködés formái:

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, a tanítónők pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában.
- Szakmai tanácskozások, beszélgetések az első osztályos tanítónőkkel volt óvodásaink beilleszkedéséről, az átmenet nehézségeiről a gyermekek fejlődéséről.
- Tanítónők meghívása szülői értekezletre, ahol bemutatathatják az iskolájukat, pedagógiai elképzeléseiket, kötetlen beszélgetés formájában, válaszolnak a szülők kérdéseire.
- Nyílt nap szervezése az óvodában, ahol az iskolai nevelők betekintést kaphatnak az óvodai élet megszervezéséről, a mikro csoportos és egyéni foglalkoztatásról, tevékenységi formákról, a fejlesztés játékos módszereiről.
- Közös rendezvények, játékok, ünnepek szervezése (karácsonyi műsor, játékos sportvetélkedő, rajzkiállítás, szavalóverseny stb.).
- A gyermekek látogatása az iskolába. Ismerkedés a tanító nénivel, az iskolai környezettel.

8.4. Óvodánk egyéb kapcsolata

Fenntartóval:

Óvodánk fenntartója a Nyíregyházi Egyházmegye. Működési feltételeink biztosítását a lehetőségekhez mérten egyeztetések útján érjük el. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni beszélgetések, információáramlás.
- Intézményvezető beszámolója az óvodai életről, tevékenységéről.

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- Az óvoda Alapító okiratának kialakítása, módosítása
- Pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása
- Óvodánk ellenőrzése gazdálkodási szempontból
- Óvodánk ellenőrzése működési szempontból
- Óvodánk ellenőrzése törvényességi szempontból
- Óvodánk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- Óvodánk ellenőrzése az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre
- Óvodánk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- Az óvodában folyó szakmai munka értékelése
- Az SZMSZ jóváhagyása
- A Házi rend jóváhagyása
- A Pedagógiai Program jóváhagyása.

Szülői Közösség, Roma nemzetiségű önkormányzat:

A köznevelési törvény alapján az óvodai szülői szervezet figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését és a pedagógiai munka eredményességét. A szülői szervezet képviselőjét az óvoda vezetője meghívja minden olyan tárgyalásra, ahol a gyermekek csoportját érintő téma kerül napirendre, és itt a szülői szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet. Roma önkormányzat vezetőjével kapcsolat ápolására törekszünk.

Gyermekjóléti Szolgálat:

- A kapcsolat folyamatos élő, az együttműködés kölcsönösen segítők.
- Havonta esetmegbeszélések.
- Szükség esetén segítséget adnak azoknak a családoknak, akik nem képesek egyedül eleget tenni a gyermek neveléssel kapcsolatos teendőiknek.

Egészségügyi szervekkel:

- Elsősorban a védőnővel, fogorvossal és az orvossal vagyunk kapcsolatban.

Formái:

- Évente orvosi vizsgálat minden csoportban, az egészségügyi problémákkal küzdő gyermek szakorvosi rendelésre történő beutalása.
- Tanköteles korú gyermekek részére iskolaalkalmassági vizsgálat.
- Hallás-, látásvizsgálat nagycsoportban évente.
- Fertőző betegségek kiszűrése érdekében szükségeszerű védőnői látogatás.
- Tájékoztató előadások szervezése a szülőknek.
- Fogorvos által végzett szűrővizsgálat.

Nemzeti Népegészségügyi Központ, Kormányhivatal Népegészségügyi osztály:

- A gyermek mentálhigiénés ellátásában preventív szerepet tölt be.
- Intézmény épületében szükséges intézkedés, ellenőrzés, fertőző betegségekkel kapcsolatos teendők egyeztetése

Szakmai szervezetekkel:

Megyei Pedagógiai Oktatási Központ:

Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük a segítségüket, szolgáltatásaikat.

Formái:

- óvodapedagógusok továbbképzése
- szakmai napok megszervezése
- szakmai szolgáltatások
- szaktanácsadás

Megyei, Országos Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel

Pedagógiai Szakszolgálat

Rendszeres kapcsolatot építünk ki annak érdekében, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően a számára legoptimálisabb iskolába kezdhesse meg tanulmányait.

Szakvélemény készítése, iskolaérettség megállapítása, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás. Beilleszkedési zavarok, tanulási nehézségek, magatartási problémák okainak feltárása – megoldása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek vizsgálata.

Logopédiai ellátás.

Egyes SNI-s gyermekek ellátása megbízással külső szakember bevonásával történik.

Térségi óvodákkal:

Az intézményekkel való kapcsolattartás:

Fontosnak tartjuk az egymástól való tanulást, ezért fontos a környező intézményekkel való jó kapcsolat ápolása. A horizontális tanulás legfontosabb jellemzője ugyanis az, hogy bevált gyakorlatokat közvetít. Rengeteg idő és energia takarítható meg az intézmények közötti ismeret és módszercserének, a jó gyakorlatok átvételével.

A minőség iránt elkötelezett vezetésnek nagy szerepe van, mert abban az esetben az óvodapedagógusok is elkötelezettjei lesznek, azaz a folyamatos fejlesztés, az állandó jobbítás szervezeti filozófiává válik.

Lehetőségeink:

- Hospitálási rendszer működtetése az egyes csoportok között,
- Óvodánk és az ország más óvodái között
- A hospitálásokkal feladatok: szervezés, látogatók fogadása, adminisztráció

Előttünk álló feladat:

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

9. SAJÁTOS FELADATAINK:

9.1. Gyermekvédelem

Az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, az elesettek segítése kiemelten jelenik meg programunkban. Kötelez bennünket ennek a munkának a szükségessége, hagyománya, valamint az a tény, hogy a társadalmi változások hatására növekszik a hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Óvodásaink eltérő szokás és normarendszert követő környezetből kerülnek óvodába.

Személyes törődéssel és fejlesztéssel igyekszünk a gyermekek fejlődését elősegíteni.

A gyermekek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet korai felismerése, okainak feltárása.
- Feltárni évenként, csoportonként azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.
- A gyermekek jogainak érvényesítése, személyiség fejlődésének elősegítése, nevelése, gondozása, ellátása, erkölcsi anyagi érdekvédelme a rendelkezésünkre álló pedagógiai, szociális és jogi eszközökkel.
- A gyermekek biztonságérzetének kialakítása, megszilárdítása.

Feladatunk:

- A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása.
- Felvilágosító, tájékoztató jellegű programok szervezése.
- Az egyéni bánásmódot, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítését, a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartást, alapvető nevelési módszerünknek kell tekintenünk.
- Bántalmazás, erőszak jeleinek, nyomainak felismerése után a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálathoz fordulunk az ügy megfelelő kezelése és az orvoslás érdekében.
- Figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a gyermekeket az óvodában ne érje hátrányos megkülönböztetés, zaklatás, megalázás, megfélemlítés.
- Fokozott figyelmet fordítunk a táplálékallergiás, SNI-s, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.
- A szülővel való közvetlen viszony kialakítására törekszünk, személyes törődéssel és fejlesztéssel.

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció a segítségnyújtás jelenti, amelyre a humánus, a megértés, a szeretetpótlás jellemző. A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladatkörébe beletartozik.

Pedagógiai tevékenységünk alapvető követelménye, hogy minden gyermek számára biztosítsuk a fejlődésükhöz szükséges feltételeket, lehetőségeket úgy, hogy leküzdhessék azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármely oknál fogva fennállnak.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelősök látják el.

Gyermekvédelmi feladatok:

- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, családlátogatások.
- A gyermekvédelmi szempontból szükséges nyilvántartások vezetése.
- Adatszolgáltatás, környezettanulmány készítése a hatóság kérésére.
- A pedagógiai munka koordinálása, szükség esetén védő-óvó intézkedések megtétele.

A gyermekvédelmi felelősök gyermekvédelmi terv alapján végzik feladataikat, évente egy alkalommal értékelik a gyermekvédelmi munkát, az intézményvezetőt folyamatosan tájékoztatják tevékenységeikről.

9.1.2.Szociális hátrányok enyhítését segítő intézkedések

A szociálisan hátrányban lévő gyermekek tekintetében a pedagógusok differenciált foglalkozás keretében csökkentik a hátrányból fakadó esetleges lemaradást, a gyermek fejlődési üteméhez igazodva.

Ennek keretében a nevelési feladatok körében megvalósul:

- a gyermekeket megillető jogok érvényesülése az óvodán belül, szükség esetén védő - óvó intézkedésekre javaslatot teszünk
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való fokozott törődés
- törekedni a szociokulturálisan veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatására
- az új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenő mentessé tétele
- gyermekek és a családok minél jobb megismerése
- egészségnevelés
- sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- mozgáslehetőség biztosítása
- felmérni a problémákat, a veszélyeztetettség okozta tüneteket, okokat felismerni és ha szükséges szakember segítségét kérni
- folyamatos kapcsolattartás az óvónőkkel az esetleges változásokról, fellépő veszélyekről
- a felzárkóztatás megszervezése a valamilyen területen lemaradóknak
- differenciált fejlesztés
- tehetségígéretes gyermekek felkészítése
- kulturális rendezvények csoportos látogatása
- igény szerint ügyelet biztosítása
- közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében, a nehéz helyzetben levő családok anyagi formában is történő támogatása (pl. étkezési hozzájárulás, ruhaakciók stb.)
- a gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson

- szakemberek bevonása annak érdekében, hogy segítsük megoldani a családok nevelési problémáit
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása

Szükség esetén a gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógus tájékoztatja a szociálisan hátrányos körülmények között élő szülőket arról, hogy mely szervtől kaphatnak részletes felvilágosítást a lehetséges szociális juttatásokról.

9.1.3.A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A kisgyermek első alkalommal válik el a szülőtől, mikor átlépi az óvoda kapuját. A pedagógusok arra törekednek, hogy minél jobban megismerjék a családokat, az onnan érkező gyermeket. Ezt több formában, módszerrel valósítjuk meg, melyről programunkban van szó. Azt valljuk, hogy a szülővel együtt kell segítenünk a gyermeket abban, hogy megtalálja helyét az óvodában. Bizalomra épülő kapcsolatot igyekszünk kialakítani a szülővel, kérjük őket, mondják el minden alkalommal, ha probléma adódott otthon (pl. éjszaka nem jól aludt, nincs étvágya stb.). szükségünk van minden ismeretre, ami a gyermekkel kapcsolatos ahhoz, hogy elfogadóan ehhez tudjunk igazodni.

Évente több alkalommal lehetősége van a családoknak óvodánkban tartózkodni, részt venni a rendezvényeken, nyílt napokon. Ezek az alkalmak arra is szolgálnak, hogy megismerjük a családok szociális kompetenciáit, szokásait, ők pedig betekintést nyernek a mi szokásainkba, szabályainkba.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek egészséges testi, lelki fejlődését, az ehhez szükséges biztonságos, érzelmek gazdag belső és külső környezet feltételeit teremtjük meg.

Szoros kapcsolatot ápolunk a gyermekvédelemben dolgozó szakemberekkel, az óvoda fenntartójával, a védőnővel, orvossal, fejlesztő szakemberekkel, tanítókkal. Munkánkra jellemző az egymás segítése, támogatása, hiszen mindannyiunk közös célja, hogy a gyermekek mindent megkapjanak, ami a fejlődésükhöz szükséges. Kivétel nélkül igaz ez minden településen élő gyermekekre.

9.2.A nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok

Nevelő – fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a „Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit.” Óvodánkban a cigány gyermekek száma évről-évre emelkedik. – Jelenleg az óvodában 85-90 %-a cigány kisebbséghez tartozó gyermek. Többségük halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett.

A gyermekeket integrált csoportokban helyezük el, példa értékű környezetben.

1999-től a Művelődési Minisztérium Cigány Oktatási Osztálya által elfogadott program alapján csoportos, egyéni fejlesztő, differenciált nevelést végzünk. Az etnikai programunk külön álló dokumentumot alkot, az aktuális feladatokkal, tervezéssel. Roma nyelvismerettel rendelkező pedagógusok, dajka rendszeresen foglalkozik a nyelv ápolásával, nyelvismeret átadásával a tevékenységek során.

Célunk:

- A 3-6 éves korú gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságára tekintettel – sokoldalú harmonikus személyiség fejlesztése – személyes törődéssel, differenciált módszerekkel.
- Az eltérő kultúra hagyományok, elemeinek feltárása, közvetítése, identitásuk kialakulásának elősegítése, fejlesztésük életkoruknak megfelelően.
- Kompenzálni a családi nevelés hiányosságait, segíteni őket a szociális beilleszkedésük során, biztonságérzetet nyújtani számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását.

Feladatunk:

- Rendszeres óvodába járásuk szorgalmazása, hátrányos helyzetükből adódóan már 3 éves kortól.
- A szülők bizalmának megnyerése, az otthoni körülmények, a család életének megismerése, alkalmanként családlátogatással.
- A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének megállapítása.
- Multikulturális értékközvetítés az összegyűjtött és közreadott irodalom, mese, vers, mondóka, képzőművészet, zene, dalanyag segítségével, két nyelv használatával.
- Hagyományaik szokásainak felkutatása, ápolása.

Az otthonról hozott kultúráját minden gyermek értéként kamatoztathatja. Különösen fontos számukra a felnőttek jó példája, a bátorítása, olyan feltételek biztosítása környezetükben, amelyekben alkalom nyílik a pozitív értékrend, helyes viselkedés alakítására. Az óvodába való beilleszkedésben a legfőbb nehézséget éppen a helyes viselkedési szokások hiánya okozza. Vagy túl agresszívek, akaratosak – vagy nagyon félénkek. A közösségi munkában való részvétellel, önbizalmuk erősítésével kompenzáljuk ezeket a magatartás béli eltéréseket.

Nehezíti továbbá beilleszkedésüket, hogy sokan beszédhibásak, szegényes a szókincsük. Az ingerszegény környezet és a gyermekekkel való foglalkozás hiánya miatt, egyéni fejlődésükben jelentős lemaradás tapasztalható.

A fejlesztés színtere a játék. Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg. Az egyéni fejlesztésről az óvónők folyamatosan írásbeli feljegyzést készítenek, fejlesztő füzetet vezetnek.

A rendszeres óvodalátogatás érdekében az óvodapedagógusok folyamatosan látogatják az etnikai családokat, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülők felelősségét a gyermekek otthoni gondozása, nevelése iránt. A gyermekeken keresztül fejlesztjük a családi háttérrendszerét. Fontos, hogy megismerjék és elfogadják a görögkatolikus óvodai életünket, az óvónők tanácsait, a gyermekeikért végzett munkánkat támogassák.

9.3 Egészségnevelési, környezeti nevelési alapelvek, célok, tevékenységek

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

- Az egészséges táplálkozásra.
- A mindennapos mozgásra, testmozgásra.
- A testi és lelki egészség fejlesztésére.
- A bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére.
- A baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra.
- A személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése. Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladatunk:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése.
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk, ügyelve a hőmérséklete, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajártalomra.
- Az étkezési kultúra alakításakor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- Ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a szellőztetés, a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.
- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és a balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.

- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres egészségügyi szűrés (fogászat, ortopédiai)
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban.
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Hosszútávú célok

Rendszerszemléletre nevelés elve

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve (Tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés)

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet- benne az ember-harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

A fenntarthatóságra nevelés olyan pedagógiai törekvés, amelynek központi célja a szemléletformálás, melynek elemei nehezen mérhetők, hatása általában közvetett, hosszútávú. A fenntarthatóságra nevelés rendszere alapvetően négy elemet jelent: a gyermekek bevonását, a gyakorlati alkalmazást, a reflektív gyakorlatot és a fenntarthatósággal kapcsolatos tudás, etika és értékek integrációját. Az intézményi kontextusnak, az adott életkori csoportnak, az adott tanulási környezetnek és az adott helyzetnek megfelelően helyezünk előtérbe bizonyos tevékenységeket. A környezetünk tanúskodik a témára való odafigyelésünkről, olyan tevékenységelemeket (feladatok, kérdések, tevékenységek, eszközhasználat stb.), amelyek segítik a nem fenntarthatósági folyamatok, fogalmak megértését, támogatjuk a gyermekek, tanulók kreatív és kritikus gondolkodását, megerősítjük a fenntarthatóság szempontjából pozitív példákat, magatartásformákat, illetve saját magunk is ezekben jó példát mutatunk.

Testi- lelki egészség elve

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi- lelki- szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték- tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermek kiegészülését pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód)

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős-tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

Rövid távú célok

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása
- Helyes napirend és életrend kialakítása
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása
- A szabadidőhasznos eltöltése
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

Az egészségfejlesztés feladatai

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszicho-higiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szocié-higiénés egészségfejlesztés

Személyi higiénia fejlesztése

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájjüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát.

Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek szinterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

- Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- A betegségek megelőzésére nevelés
- A mindennapi mozgás megvalósítása
- Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

A célok elérését szolgáló legfontosabb feladatok, tevékenységek részletes kidolgozása külön dokumentumban található meg:

„Egészségfejlesztési programunkban „

9.4. Az óvodás gyermekekkel kapcsolatos óvó, védő előírások

Az óvoda vezetője felelős az óvodában a nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek a megteremtéséért, és a gyermekbalesetek megelőzéséért.

A gyermekek egészsége és testi épségének védelme érdekében minden óvodai dolgozó kötelessége a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra, a tilos és az elvárható magatartásformákra a figyelmet felhívni. Az óvodai nevelési év megkezdésekor, óvodai tevékenységek alkalmával: kirándulások és egyéb külön szervezett tevékenységek előtt – fel kell hívni a figyelmet az eszközök helyes használatára, a biztonságos közlekedésre, a helyes viselkedésre. Az ismertetés a gyermekek életkorának megfelelő szintű kell, hogy legyen. Az ismertetés tényét, tartalmát, időpontját az adott csoport csoportnaplójában kell dokumentálni.

- Az óvodában megbetegedett, lázas gyermeket a szülőnek az értesítéstől számított legrövidebb időn belül haza kell vinnie
- Betegség után csak orvosi igazolással fogadható a gyermek az óvodába.
- Fertőző gyermekbetegség esetén az óvodát azonnal értesíteni kell. A további megbetegedések elkerülése érdekében fokozott figyelmet kell fordítani a fertőtlenítésre.
- A csoportszobába a szülők csak az engedélyezett esetekben tartózkodhatnak (nyílt napok, ünnepélyek, szülői értekezlet)
- A védőnő havonta látogatja az óvodát, vezeti az egészségügyi lapokat, tetvességi vizsgálatot végez.

- Az intézményvezető biztosítja az egészségügyi munkafeltételeket, gondoskodik a szükséges óvónői felügyeletről, és szükség szerint a gyermekek vizsgálatra való előkészítéséről.

Gondoskodni kell az épületben, illetve a helységek berendezésében rejlő balesetveszély elhárításáról

- Sporteszközök stabilitásának biztosítása.
- Konnektorok ellátása védődugóval.
- A vegyszerek, tisztítószer - gyermekek elől elzárva történő- tárolása.
- Az audiovizuális eszközök használata felnőttek felügyelete mellett.
- Gondoskodni kell az udvari játékok stabilitásáról és a felnőttek felügyeletéről
- Kirándulások előtt fel kell hívni a gyermekek figyelmét az alapvető közlekedési szabályokra.
- Megfelelő pedagógus létszámmal kell biztosítani a gyermekek felügyeletét.

Az esetlegesen mégis bekövetkező baleset esetén az óvodapedagógus teendőinek sorrendisége:

- Elsősegélynyújtás, sérült ellátása.
- Orvoshoz szállítás, illetve mentő értesítése (szükség szerint).
- Szülő értesítése.
- Baleseti jegyzőkönyv készítése. (A 16/1998.(IV. MKM rendelet 30.§)

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 169.§ alapján az óvoda dolgozóinak feladata a gyermekeket ért bármilyen baleset, sérülés, vagy rosszullét esetén a szükséges intézkedéseket megtenni.

Az alapvető egészségügyi felszerelések (kötszerek) beszerzése az intézményi költségvetés függvényében évente folyamatosan történik. Elhelyezése zárt, külön e célra kijelölt, kizárólag felnőttek által elérhető szekrényben történik.

- Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek ellátása: 2021/2022. nevelési évtől az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményben megvalósuló speciális ellátása feladatunk.
- Az intézmény vezetője az 1-es típusú diabétesszel élő, az óvodával jogviszonyban álló gyermek részére a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránytatása alapján speciális ellátást biztosít.
- Az intézményvezető pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező foglalkoztatott számára előírhatja ezeket a speciális ellátási formákat. Olyan dolgozó bízható meg, aki szakmai továbbképzést sikeresen elvégezte, munkaköri leírása tartalmazza a feladatellátást.

A speciális eljárásrend Szabályzatban rögzítve részletesen tartalmazza a dolgozó/szülő feladatait. A különleges bánásmódot igénylő gyermekkel foglalkozó pedagógus, dolgozó munkaköri leírásában rögzítésre kerül az ellátására vonatkozó feladat.

9.5. Tájékoztatási kötelezettség

Az intézmény a nevelő-oktató munka zavartalanságának biztosítása mellett törekszik működését nyilvánossá tenni. Ezért bemutatókat, rendezvényeket és nyílt napokat szervez, melyekre meghívja a lehetséges érintetteket (pl. leendő elsőosztályosok és szüleik) és az érdeklődőket.

Az intézmény biztosítja a közérdekű adatok hozzáférhetőségét. Az intézmény működésének belső szabályzatai, így különösen a Pedagógiai Program, az SZMSZ, a Házirend, az Önértékelési Program megtekinthető

- az Oktatási Hivatal által működtetett Köznevelési Információs Rendszerben (www.kir.hu) az intézmény adatainál
- az óvoda információs tábláján a bejáratnál
- lehetőség szerint az intézmény honlapján
- nyitvatartási időben az óvodatitkár irodájában
- az intézményvezetővel előre egyeztetett időpontban a vezetői irodában
- a pedagógusok fogadóórája keretében a helyettesi irodában

Ezekről vagy bármely, az intézményt érintő kérdésben tájékoztatás (térítés ellenében másolat) kérhető az óvodatitkártól vagy a vezetőség tagjaitól fogadóórájukon, illetve megállapodás szerinti időpontban.

Az intézmény a nyilvánosságot a személyes adatok védelmével összhangban gyakorolja.

10. INTÉZMÉNYÜNK SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Az óvodában a gyermekek és a szülők érdeklődése alapján és a lehetőségeink figyelembevételével különféle szolgáltatásoknak adunk helyet. Saját szolgáltatásunk a külön program alapján folytatott roma nyelvű verselés, mesélés, tánc.

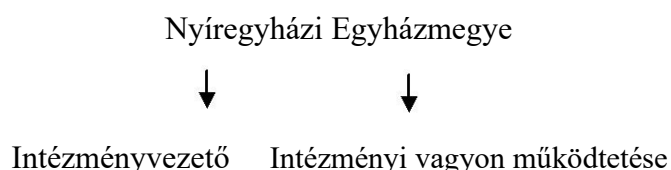
Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatás:

Hitoktatás.

Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti – vallási meggyőződését. Szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti egy alkalommal, egyházi személy által szervezett fakultatív hitoktatásban részt vegyenek a gyermekek.

11. ELLENŐRZÉS, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÉG-FEJLESZTÉS

Az óvoda irányítási – szervezeti felépítése:

Óvodatitkár, Helyettes,
Munkaközösség vezető,
Óvodapedagógus
Pedagógiai
asszisztens
Dajka
Karbantartó
Szülői
Közösség

Az óvoda vezetési szerkezetét, a vezetők közötti munkamegosztást, munkaköri leírásokat a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint annak mellékletei tartalmazzák.

11.1. Óvodánk írásos dokumentumai

Országos Alapprogram

Az Óvoda Pedagógiai Programja és Roma Nemzetiségi Nevelési Program

Az intézményvezető éves pedagógiai, működési terve

Aktuális szervezési – tanügyigazgatási feladatok. A helyi program kiemelt feladatai. Elemzés, értékelés. A csoportok látogatásának tervezése.

Intézményi Önértékelési Program

Munkaközösségi terv

Feltáró, elemző munka, kiemelt pedagógiai megfigyelések, kísérletek, bemutatók tervezése. Módszertani segédanyag kidolgozása, gyűjtőmunka.

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja

Szokás és szabályrendszer tervezése

időkeret: havonta

Eseményterv – programterv

Időkeret: havonta

A tevékenységi rendszer fejlesztési terve

Időkeret: kéthetente

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely kiterjed a 3-6 éves gyermekek nevelési és tanulási folyamatára is.

Az eredményes nevelés feltétele a gyermek megismerése. Ennek érdekében óvodába lépés előtt anamnézist veszünk fel, információt gyűjtünk a szülőktől.

Megfigyelési szempontot állítottunk össze, melyben a gyermek fejlődését rögzítjük, követjük.

Ennek segítségével kiszűrhetjük a részfunkció zavaros gyermekeket, és korán elkezdhetjük a hátránycsökkentő tevékenységeket.

A gyermeket a játékban megfigyeljük, méréseket az egységes dokumentációban rögzítjük.

Fejlesztési tervet a konkrét eredményre építve készít a pedagógus, megjelölve a célt. Mindezt online- Ovped- programban vezetjük.

Az óvodapedagógus nevelőmunkájának dokumentálása:

- Negyedéves nevelési terv készítése a csoportnaplóban
- Heti-kétheti tanulási terv készítése a csoportnaplóban
- Negyedéves nevelési-tanulási terv készítése a csoportnaplóban
- 2 heti értékelés
- Éves értékelés
- Gyermek értékelése, mérése, fejlődésük nyomon követése
- Egyéni fejlesztési terv, annak értékelése legalább háromhavonta
- Anamnézis
- Fejlődési napló

11.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, mérése, értékelése

Az ellenőrzés, mérés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése
- nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- helyi Pedagógiai Program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése

Az ellenőrzés és értékelés az elkészített Önértékelési Programnak megfelelően folyik.

5 évre szóló ellenőrzési terv és éves ellenőrzési terv a Pedagógiai Program külön mellékletét képezi.

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda vezetője a felelős, ezért az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata.

A vezetőhelyettes, a munkaközösség-vezető pedagógiai, szervezeti és működési feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti.

A gyakorlati munka ellenőrzése során fontos a tényszerű, objektív, egyénre szabott értékelés, mely biztos szakmai tudást és pedagógiai tapintatot igényel.

Elemzéskor elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, az óvónő módszertani szabadságának, kezdeményező készségeinek biztosítása, a pozitív értékek megerősítése, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermekek fejlettségének mérése, értékelése (megfigyelések, írásbeli dokumentációk)
- óvónői gyakorlat szintjén

A gyermekcsoport fejlettségének mérése, értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek és az egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik.

Az ellenőrzés a nevelési év folyamán előre ütemezetten történik – az óvoda éves pedagógiai, működési terve tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül, mely a realitásokra alapozva ismerteti eredményeinket, hiányosságainkat, meghatározza a fejlesztés érdekében teendő feladatainkat. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

11.3. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, mérése, értékelése.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek.

Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvónőnek tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

A vezető óvónő a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a helyi nevelési program célját és feladatát. Év végén az óvónők írásbeli értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésének alakulásáról, az éves munkáról.

Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és az egyénhez kötődő feladatokat.

Az egyéni képességfejlesztést, a módszerek tudatos megválasztását csak ezen ismeretek birtokában tudjuk helyesen elvégezni.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai:

Önállóság fejlődése:

- önkiszolgáló munka (öltözés, étkezés, testápolás)
- egyéni igények, jellemzők

Játék:

- a gyermek élményanyaga, a játék fejlődése, fajtái, sajátossága
- együttműködés a játékban
- a gyermek helye a játszósobában
- érzelmi megnyilvánulások

Szociális magatartás:

- beilleszkedés
- önállóság (bátorság, magabiztosság, szabályok betartása stb.)
- kapcsolatteremtő képesség
- együttműködés a tevékenységekben /kitartás, fegyelmezettség, baráti kapcsolatok/

Kommunikációs képesség:

- beszédhallás, beszédértés
- hangok ejtése, szókincs
- mondatszerkesztés
- folyamatos, összefüggő beszéd, önálló történet elmondása

Kognitív képesség:

- vizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság /alak, forma, méret, szín, rész – egész viszony/
- téri tájékozódás (oldalosság, irányok, viszonyok)
- keresztcsatornák fejlődése
- észlelt összefüggések vizuális megfogalmazása
- gondolkodási műveletek
- verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme

Motoros képesség:

- nagy mozgások (tempója, ritmusa, iránya)
- finommotorika
- szem-kéz, szem-láb koordináció
- kezesség
- testséma fejlődése /testrészek ismerete, oldalosság, elülső és hátulsó rész, függőleges zóna/
- testrészek mozgatása

A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése folyamatosan történik. Év közepén az iskolába készülő gyermekek fejlődési eredményeiről írásos értékelést ad az óvónő a sikerkritériumok figyelembevételével.

A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

11.4. A pedagógiai program ellenőrzése, mérése, értékelése

Óvodai nevelőmunkánk értékét, minőségét az adja, hogy mit tudunk a céljainkból feladatainkból megvalósítani.

A program sikerességét a „Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére” címmel kiemelt programelem jelenti. A program folyamatos ellenőrzésében és értékelésében a vezető óvónő irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz.

Programunk elemzése, ellenőrzése, értékelése elsősorban a nevelőtestületünk feladata.

Célja a hatékonyság, a minőségjavítás, a feltételek tudatosabb kihasználása az eredményesebb munka érdekében.

11.5. Minőségfejlesztés, Intézményi Önértékelés:

Az intézményi önértékelést az aktuális, hatályos jogszabályoknak megfelelően végezzük.

Célunk:

- Gyermekünk számára biztosítani a minőségileg garantált, a fejlődésüket elősegítő óvodai nevelést, ellátást.
- Az óvoda működése folyamatosan feleljen meg az intézménnyel kapcsolatban álló partnerek igényeinek, elvárásainak.

Feladatunk:

- Tudatosabbá tenni az ellenőrzési, értékelési, mérési rendszert, amely összhangban áll a minőségfejlesztési munkával.
- A rendszerrel feltárni az intézmény működésének sikeres területeit – az erősségeket

amelyek önbizalmat adnak a dolgozóknak, ezáltal könnyebben leküzdhetővé tenni a gyengeségeket, hiányosságokat.
- Az óvodában folyó nevelő munkát, színvonalát, hatékonyságát a partnerek számára láthatóvá tenni és számukra az elégedettséget biztosítani.

Az értékelés, ellenőrzés, mérés és minőségfejlesztés rendszerét az önkéntesség elve alapján igyekeztünk kiépíteni, bevezetni saját működésünk javítása, helyi nevelési programunk hatékonyabb megvalósítása érdekében.

12. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltétele: „A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A szülő – tárgyév április 15. napjáig benyújtott – kérelme alapján a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben

a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, – ha a szülő a gyermek negyedik életévének betöltését megelőzően már kérelmezte, úgy újabb – kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a Kormány rendeletében kijelölt szerv (a továbbiakban: felmentést engedélyező szerv) felmentheti a gyermeket az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, csak az óvodavezető vagy a védőnő, továbbá tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Az eljárási határidő ötven nap.

Az iskolai alkalmasság kritériumaként a szociális érettséget és az érzelmi mentális fejlettséget tartjuk számon. A gyermek belső érése, a családi és óvodai nevelés eredményeként az egészségesen fejlődő kisgyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító néni elfogadására, képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A testi érettséget az orvos állapítja meg. Az értelmi, mentális érettség hiteles ismerői a csoportban dolgozó óvónők, akik a gyermek óvodai éve alatt, a fejlesztőmunka tapasztalatai, megfigyelései alapján alakítják ki véleményüket a gyermek iskolaérettségéről. Kivételek ez alól az átlagostól eltérő, problémás gyermekek, illetve, ha a szülővel nem azonos a véleményünk. Az ő esetükben a megfelelő szakember közreműködése szükséges, a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársait vonjuk be.

Általában akkor tartjuk a gyermeket iskolaérettnek, ha az iskola első osztályának normaszzerű követelményeit képes teljesíteni, magatartásával megfelelő módon tud beilleszkedni az iskolai közösségbe, és akinek az egészsége nem károsodott.

13. Óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése katasztrófhelyzet idején

2020. márciusi események hatására kiegészítésre került programunk a következőkkel:

Kialakulhat olyan katasztrófhelyzet, mikor nem szabad megfeledeznünk arról, hogy közös a felelősségünk. A családi nevelést a szokásostól eltérő formában és tartalommal segítsük az óvodapedagógusokkal oly módon, hogy a gyermekek számára mindez a lehető legkevesebb nehézséget jelentve, tevékenyen és élményekkel teli legyen. Az óvodai közösségünknek fel kell készülnie, úrrá lenni a helyzeten, és ki-ki képességei legjavát adva, bizonytalan ideig Home Office-ban dolgozni a szülők, a gyerekek és egymás segítésére.

Óvodánk a saját pedagógiai program és aktuális éves munkatervi tartalmára fókuszálva – hozzáigazítja azt a kialakult helyzethez, hogy a családok segítségére legyünk. Ugyanakkor lehetőség is ez az időszak a szakmai megújulásunkra, az intézmény-pedagógusok közötti szakmai együtt gondolkodásra, módszertani eszköztárunk bővítésére, a tudatos önfejlődésre.

A nehézségek mellett a pedagógusaink és a családok számára új lehetőségeket is tartogathat a hirtelen változás okozta krízishelyzetben bevezetésre kerülő Home Office-rendszer, mely a korábban kialakult együttműködési gyakorlatok újragondolását feltételezheti az óvodánk, és az óvodahasználó családok részéről egyaránt.

Elvárás, hogy a Home Office-ban dolgozó óvodapedagógusok lehetőségeikhez mérten az infokommunikációs eszközök használatával, online segítsék egymást és a családokat, a szakmai és módszertani megújulás és tapasztalatcsere érdekében pedig használják, és/vagy alakítsanak ki új közösségi oldalakat, felületeket is. Javasolt egy ilyen időszakban, hogy a közelmúlt jogszabályi változásai, valamint a kialakult rendkívüli helyzet fényében kerüljön sor a pedagógiai program felülvizsgálatára, valamint az egyéb szabályozó, és a hozzájuk kapcsolódó dokumentumok aktualizálására.

A távmunka (Home Office)

Óvodán kívüli otthoni munkavégzés (Home Office) során az óvodapedagógus az intézmény székhelyétől, telephelyétől elkülönült helyen, az esetek többségében otthonában, és többnyire információtechnológiai és számítástechnikai eszközökkel végzi az intézmény szabályozó dokumentumaiban rögzített munkafeladatait, melynek eredményeit elektronikusan továbbítja.

Az óvodán kívüli munkarend (Home Office) megszervezésének és bevezetésének létjogosultsága

Jogszabályi háttér:

- 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről
- 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.)
- 47/2020. (III.19.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről

Oktatási Hivatal ajánlása:

Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/koronavirus_ovodai_modszertani_ajanlas_03_24.pdf

A bevezetésre kerülő távmunka célja: a munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ez által a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is meghatározottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, alkalmanként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

Feladatkörök szintjei – ellátandó feladatok

Intézményvezetői feladatok:

- Az új munkaforma beindításának előkészítése
- Tervezési szakasz
- Fenntartóval történő egyeztetés, munkatársak bevonásának biztosítása
- a szülők tájékoztatása
- A rendszer működtetése: stratégiai és operatív irányítási feladatok ellátása
- Ellenőrzés és értékelés a működési szabályok és értékelési rendszer alapján
- Szükséges korrekciók végrehajtása: szabályozó dokumentumok, működési gyakorlat aktuális módosításainak koordinálása, ellátása

Vezetői feladatot ellátó óvodapedagógusok feladatai:

- a minőségelvű működés támogatása, szakmai munkaközösségek és munkacsoportok irányítása

Óvodapedagógusi feladatok:

- A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információ technológiai, vagy számítástechnikai eszközök igénybevételeivel.
- A Home Office kialakított munkarendje szerint az intézmény pedagógiai programjára és éves munkatervére alapozott feladatok ellátása.

Az óvodapedagógusi távmunka megszervezésének elvei

A Home Office munka beindítása az óvodavezetés részéről gondos előkészítést, a beindulást követően pedig sok tekintetben a megszokottól eltérő iránymutató és ellenőrző munkát kíván. A vészhelyzet során megvalósított szervezési munkálatoknak köszönhetően a legtöbb óvodában bevezetésre került a pedagógusok otthonfoglalkoztatása, azonban a szervezeti és szakmai munka szabályozottsága még számos esetben és területeken szorul további finomításra.

Humán erőforrás – Feltételek

- A nevelőmunka középpontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.
- Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.
- Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.

- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése, valamint szükség szerint a családok és az óvodapedagógusok mentális megsegítése a Home Office-ban történő munkavégzés során is speciálisan képzett szakember/szakemberek közreműködését igényli/igényelheti. Az óvodában dolgozó segítő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, óvodapszichológus, szociális segítő stb.) is online folytatják fejlesztő munkájukat.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak továbbra is feladatuk, hogy szem előtt tartásuk a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A nem magyar anyanyelvű/ két nyelvű gyermekeket is nevelő óvodában dolgozó óvodapedagógusoknak – kompetenciáik és lehetőségeik függvényében – lehetőséget kell teremteni, hogy a szülők és gyermekeik irányába eljussanak a különböző információk és szakmai tartalmak.
- A pedagógusoknak a Home Office váratlan bevezetésével új kihívások előtt állva, otthonról kell tanulást támogató, menedzselő szereppel megbirkózniuk.

Tárgyi feltételek

- Távmunkában azok az óvodapedagógusok foglalkoztathatók, akik rendelkeznek saját, vagy lehetőség szerint az intézmény infrastruktúráját képező és használható, a feladatellátás szempontjából szükséges készségekkel és képességgel, azaz, a munkavégzéshez nélkülözhetetlen digitális eszközökkel, azok használhatóságával, és megfelelő informatikai kompetenciákkal. Ilyen készségek lehetnek pld.: számítógép, laptop, internet hozzáférés, okostelefon, Facebook profil, Messenger mobilalkalmazás, Viber mobilalkalmazás, Skype, Email levelezőcím, korlátlan telefonhasználat előfizetés stb.
- A szülőkkel történő kapcsolatfelvétel első lépései között szükséges felmérni és megállapodni abban, hogy a kapcsolattartásnak milyen közös lehetőségei vannak, vagy lehetnek.
- A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni, hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.
- A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét – akár csak rövid időszakokra is – oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás- és játékgigényük kielégítését is.

A távmunka beindítása – szervezési keretek

- Az óvodapedagógusok napi munkarendjének kialakítását rugalmasan értelmezve, azonban a hatékony időgazdálkodás érdekében mégis, egyfajta mederbe terelten célszerű kialakítani az alábbiak szerint javasolt ütemezéssel: 8⁰⁰ – 12⁰⁰ óra között (4 óra időtartam):
 - Nevelő-oktató munka tervezése, értékelése (tanulási és nevelési tervek, gyermekek fejlődésállapotának értékelése, munkatervi feladatok kivitelezése, pedagógiai portfólió készítése stb.)
 - Elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására.
 - Elektronikus kapcsolattartás vagy rendelkezésre állás a munkatársakkal.
- A délelőtti órákban „virtuális személyes kapcsolatot” (telefon, Skype stb.) nem célszerű kezdeményezni a családok irányába, mivel minden család másként éli meg a járvány okozta új

helyzetet: többen otthonról dolgoznak, vagy iskolás gyermekeiket segítik a távoktatás során, az óvodapedagógusok által javasolt tevékenységeket végzik, a gyermekek elmélyült játék folyik, készül az ebéd stb.

A munkatársak közötti telefonos vagy egyéb más formában történő kapcsolattartásra elsősorban a délelőtti folyamán célszerű sort keríteni, (feladategyeztetés kollégákkal, videokonferencia keretében szakmai munkaközösségi foglalkozás, nevelőtestületi megbeszélés, intézményvezetői értekezlet, portfólió műhelyfoglalkozás stb.), ami azt feltételezi, hogy a délelőtti folyamán – lehetőség szerint – minden óvodapedagógus a Home Office feladatellátási helyén kell, hogy tartózkodjon.

15⁰⁰ – 17⁰⁰ óra között:

- Elektronikus kapcsolattartás a családokkal: gyermekekkel, szülőkkel, illetve igény szerint rendelkezésre állás.
- Elsősorban ebben az időszakban kerülhet sor a családok számára készített segítő tartalmakkal kapcsolatos megbeszélésekre, az esetleges visszacsatolások fogadására vagy kezdeményezésére, előzetes egyeztetés szerint a gyermekek fejlődésállapotát visszacsatoló családi beszélgetésekre (fogadóóra), a szülők és a gyermekek által kezdeményezett különböző kommunikációs helyzetekre.
- Természetesen erről a lehetőségről, illetve gyakorlatról a szülők megfelelő tájékoztatást kapnak az intézmény vezetőjétől.

A kötött munkaidő további időtartamában:

- egészségvédelem,
- mentálhigiénés töltekezés,
- szakmai töltekezés.

Elvárás minden óvodapedagógustól, hogy a szülők számára – hangsúlyozva annak jelentőségét – javasolják az otthoni heti és napirend kialakítását, illetve gyakorlatát. Egy jó napirendet a családban is a folyamatosság és rugalmasság kell, hogy jellemezze, melyet a családban a szülők alakítanak ki. Rugalmasan kezelve bár, de tudatosítsák gyermekeikben, hogy a nap mely szakaszában, mikor kerül sor az óvodapedagógusok által javasolt játék és egyéb tevékenységekre, valamint az óvodapedagógusokkal, vagy az irányításukkal virtuális környezetbe szervezett csoport szintű találkozókra, beszélgetésekre, egyéb programokra. Fontos felhívni a szülők figyelmét arra, hogy biztosítsák a javasolt tevékenységekhez szükséges feltételeket, és amennyiben szükséges személyes jelenlétükkel is támogassák gyermekeiket, lehetőség szerint vonják be a kisebb vagy nagyobb testvér/testvéreket, elősegítve ezzel is a különböző képességek fejlesztését, fejlődését, a szocializációt.

Az óvodapedagógusok adjanak tanácsot a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, erősítve a szülőknél a játék kitüntetett szerepét, és annak személyiségfejlesztő lehetőségeit, illetve hatásait. A szülők kapjanak tanácsot a tekintetben is, hogy kötött formában a különböző tevékenységeket 5–35 perc időtartamra tervezzék a gyermekek életkori sajátosságai függvényében.

A család életének szervezésében is – hasonlóan az óvodaihoz – a gondozásnak meghatározó, és kiemelt szerepe kell, hogy legyen. Fontos, hogy az óvodai csoport nevelési terve – természetesen a szülők számára is érthető tartalmakkal és tanácsokkal kiegészítve – kerüljön a szülők körében is megosztásra. Célszerű a kialakult pedagógiai tervezés gyakorlatától eltérően havi gondozási tervet készíteni a családi nevelés támogatására, kérve a szülőket, hogy lehetőség szerint gyermekeikről reális képet kialakítva osszák meg tapasztalataikat az óvodapedagógusokkal, kiegészítve ezzel is a gyermekek fejlődés állapotáról kialakított óvodapedagógusi megítélést, értékelést.

Az óvodai nevelés-tanítás tervezése és értékelése a kialakult intézményi gyakorlatnak megfelelő kötelező dokumentumokban, azaz a csoportnaplókban, valamint a gyermekek megismerését rögzítő tapasztalatokat és az egyes gyermekek fejleszthetőségének terveit az óvodák nevelőtestülete által korábban jóváhagyott fejlődési naplókban kerülnek dokumentálásra.

A tervezési és értékelési feladatok ellátása során az óvodapedagógusok és a munkájukat segítő szakemberek együtt gondolkodására és együtt munkálkodására a Home

Office időszakában fokozottabb mértékben kell, hogy sor kerüljön. Ennek rendszerét a bevezetés első szakaszában (kb. két hét) célszerű végig gondolni és kialakítani, kipróbálni.

A munkavégzéshez szükséges tanügyigazgatási dokumentumok (és más eszközök is) vezetői engedéllyel, az átvételt igazoló aláírást követően vihetők ki az intézmény területéről, fokozott gondot fordítva és felelősséget vállalva az adatvédelmi (GDPR) elvárásoknak.

Javasolt, hogy szakmai egyeztetés és megegyezés alapján kerüljön sor a tanügyigazgatási dokumentumok átvételére és azok pontos, az elvárásoknak megfelelő

vezetésére, ugyanakkor célszerű a csoportnapló tervezési sablonjainak és tartalmainak újragondolása és időszakos adaptációja oly módon, hogy a tervezett nevelési-tanulási tartalmak – kiemelt hangsúlyt helyezve a műveltségterületekre, az adott témákhoz kapcsolódóan a célokra, valamint a javasolt módszerekre és eszközökre – a szülők számára is értelmezhető, illetve a szülők és gyermekek számára kivitelezhető legyen.

A vezetői ellenőrzés és értékelés sarkalatos pontjai:

- Az óvoda szakmai színvonalának megtartása
- A Home Office bevezetésének intézményi szintű szabályozása
- Az elvárásoknak való megfelelés ellenőrzése

Kapcsolattartás – az óvoda kapcsolatai

Ilyen mértékben még nem voltak egymásra utalva az egy szervezetben dolgozók, az egy-egy feladatra szervezett különböző munkacsoportok tagjai, az egy óvodai csoportban dolgozó óvodapedagógusok, valamint a család és az óvoda.

Lehet egy olyan helyzet, amikor az óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a gyermekekkel és munkatársaival. A kapcsolattartás formáit és részben a tartalmait is alapvetően rendezi át egy kialakult helyzet, mely lényeges hangsúly eltolódásokat eredményez, azonban a tudatos és hatékony együttműködésnek értékes pedagógiai hozadéka lehetnek.

- Míg korábban a kapcsolattartás formáját a személyes, de ilyen helyzetben már többnyire a virtuális jelenlét és kapcsolattartás jellemzi.
- Míg korábban a kapcsolattartás megítélését elsősorban az óvodában zajló folyamatok és gyakran a családokat is bevonó rendezvények alapján ítélték meg a szülők és a gyermekek, ilyen esetben a megítélés mércéjét a változások megfelelő kezelésével, a pedagógusok problémamegoldó képességével, a pedagógusok rendelkezésére álló infrastruktúrával és informatikai kompetenciáinak minőségével, a szakmaiság képviselésével, a pedagógus tanácsadói vénájának lüktetésével, a napra és olykor a „percre készséggel”, valamint egyéb más, és új mércékkel méretik meg.
- Míg esetleg korábban, a hétköznapokban a leginkább lényeges gyermeki kompetenciák fejlődésállapotára és a családdal történő közös fejlesztési stratégiák kialakítására nem jutott kellő figyelem és idő, a családi „karanténnapok” első

tapasztalataira alapozva a szülők elsődleges „mérési eredményei” éppen a gyermekeik szociális kompetenciáira, a viselkedésük megítélésére hegyeződnek ki.

Abból kell kiindulnunk, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, melyet az Óvodai nevelés országos alapprogramja is közvetít. Az óvodapedagógusaink egyrészt a pedagógiai programunk és pedagógiai gyakorlatunk fényében, másrészt a családok igényeire alapozottan segítik meg a gyermeki személyiség kibontakozását, fejlődését.

Óvodánknak továbbra is elsődleges célja – bár alapvetően az eddigi együttműködés kevésbé gyakorolt formáiban – hogy a szülők számára nyújtott nevelési tartalmakkal kiegészítse a család nevelési gyakorlatát, és ez által szolgálja a családdal együtt a gyermek fejlődését.

A család együttműködési hajlandósága vagy képessége, valamint az együttnevelés eredményessége az új gyakorlat során korábban, és egyértelműen válhat érzékelhetővé.

A szülő dönthet, hogy ebbe bekapcsolódik, együttműködik, élni kíván-e a felkínált lehetőséggel. Minden bizonnyal azonban, számos családban adódhatnak olyan körülmények, amely a digitális kommunikációt és együttműködést kevésbé, vagy egyáltalán nem tudják felvállalni. Ebben az esetben célszerűnek látszik, hogy a szociális segítő, vagy egyéb más külső segítséget vegyünk igénybe.

- Az intézményvezetők érzék el, hogy a nevelőtestület tagjai folyamatosan konzultáljanak egymással annak érdekében, hogy az egy intézményen belül dolgozó óvodapedagógusok hasonló felépítéssel, a gyermekek számára változatos tevékenységeket biztosító, a szülők számára pedig teljesíthető mennyiségű és könnyen értelmezhető segítő tartalmak megosztására kerüljön sor.
- Fontos, hogy az óvodavezetés tagjai online időszavakat ajánljanak fel, amikor előzetes időpont egyeztetés után a szülők rendelkezésére tudnak állni.
- A szülők fejték ki véleményüket az óvoda felé, mert ez a pedagógusoknak is fontos, hiszen egy járatlan, új úton végzik a sok nehézséggel és fáradtsággal járó munkájukat.

Az óvodáskorú gyermekek tevékenységi formái – Családi nevelés megsegítése

Játék

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és mobil – játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékformákhoz: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, és a mozgásos játékokhoz.
- Ebben a játéktérben helyezük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről.
- Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék. A szülők gyermekeik otthon játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekeik számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.
- Az óvodapedagógus inspirálja a szülőket, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában – váljanak a gyermek játszótársaivá. Így a felnőttek utánzó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társsá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami tovább görgetheti

azt. Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekeik játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosítéka lehet. Mindezt a szülő feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
- Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a SZABAD JÁTÉK KITÜNTETETT SZEREPÉNEK fontosságáról, melynek során a gyermek újra éli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat. A szabad játék segít feloldani a szorongásokat és félelmeket azáltal, hogy „kijátszhatja” magából ezeket a gyermek. A játék segít a szociális normák megértésében és elsajátításában, fejleszti a gondolkodást, az alkalmazkodóképességet.

Verselés, mesélés

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés, mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van. A kényszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal – akár így, vagy akár úgy –, de mérhető hatással lesz a verselésre és mesélésre, mely hatást a különböző ajánlással az óvodapedagógusok kedvező irányba befolyásolhatnak az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel közösen.
- Javasolja az óvodapedagógus, hogy a gyermek könyvespolcán általában csak az éppen aktuális téma szerinti verses, mesés és egyéb más könyvek legyenek elhelyezve, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is vehessék elő kedvenc könyveiket.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy vers és meseválasztásaik során törekedjenek megismertetni gyermekükkel a népköltészet remekeit: pld. a szüleitől hallott, vagy tanult népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a versek és mesék hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- Javasolt a mindennapos verselés és mesélés, elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásokkal. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme.
- Kapjanak ösztönzést a családok közös verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemlélet módjának és világvilágának kialakítására.

- Az óvodapedagógusok ösztönözzék a családok saját vers és mesealkotását, keresve a lehetőséget azok összegyűjtésére, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával esetleg a csoport gyermekei között azok megosztására.
- Az óvodapedagógusok javasolják minden gyermek számára a délutáni csendes pihenőt és az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetését.
- Javasolja az óvodapedagógus a szülőknek, hogy az imádságokat, melyeket már az óvodában megtanultak a gyermekek, ugyanúgy építsék be a napirendbe (étkezések, alvás).
- Bibliai történeteket juttasson el a pedagógus a zárt csoportokba, az aktualitásoknak megfelelően az ünnepekre is koncentrálna, kérje a szülőt ezek elmondására.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében (vagy a gyermek szobájában) kerüljön kialakításra egy olyan csendes sarok vagy kuckó, ahol a gyermeknek is lehetősége van zenét hallgatni akár önállóan, vagy a szüleivel együtt. Itt kerüljenek elhelyezésre a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és szüleik közbenjárásával elérhető legyen. A nappali, vagy a lakás tágasabb terében legyen lehetőség táncra és mozgásra.
- Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen nézzenek képeskönyvet, mesét, készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.
- Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- Az óvodapedagógusok alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.
- Az óvodapedagógusok kérjék meg a szülőket, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.
- A pedagógusi és szülői minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.
- Javasoljon a pedagógus olyan egyházi, gyermek énekeket, melyet hittanokon már megtanultak, kérje a szülőket ezek gyakorlására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint ott, ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki egy olyan teret, illetve biztosítsanak a gyermek számára egy asztallaprészt vagy festőállványt, ahol a nap bármely szakaszában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok. Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szüleik kreativitását egyaránt

ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosságra, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, és a hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).
- Az óvodapedagógus instrukciói alapján a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógusok által javasolt digitális tartalmak között szerepeljen a népi kismesterségekkel való ismerkedés. A szülők meséljenek, beszéljenek ezekről gyermekeiknek, keressék, és együtt nézzék meg a lakásban fellelhető alkotásokat, eszközöket.
- Az óvodapedagógus ösztönözze szülőket, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják a csoporttársakkal.
- Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- Az óvodapedagógus javasolja a szülőknek, hogy a gyermek otthon készített munkáit (produktumait) folyamatosan gyűjtsék össze, és a járvány megszűnte után hozzák el azokat óvodába.
- Az óvodapedagógus kérje meg a szülőket, hogy kéthetente legalább egy gyermeki vagy családi alkotás fotója kerüljön megosztásra a szülők és az óvodapedagógusok között.
- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket a vizuális tevékenységek során előforduló esetlegesen előforduló baleseti veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére.
- Rendszeresen juttassunk el bibliai történeteket ábrázoló kifestő lapokat, melyen röviden le van írva a kép eseménye. Ezt elolvashatja a szülő a gyermekének, majd pedig színezésére is van lehetőség.

Mozgás

Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés – háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak nap mint nap, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Otthon is törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a friss levegő folyamatos biztosítására, a szabad levegő kihasználására.

- Az óvodapedagógusnak szorgalmaznia kell a gyermekek számára – a lehetőségek függvényében akár szűkös lakásokban is – az életszükségletet jelentő, a mozgás biztosításához szükséges belső és külső terek kialakítását.
- A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőknél, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.
- Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.
- Az óvodapedagógus téma és feladat ajánlásai kapcsán törekedjen játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.
- Tudatosítsa a szülőknél az óvodapedagógus az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánzó mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.
- Az óvodapedagógusi kompetencia és az óvodában már kialakított szokások függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő vagy egyéb más mozgásprogramok és gyakorlatok ajánlásával is támogassa a gyermek mozgásfejlődését.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése és a környezet megismerésének lehetősége a hirtelen megváltozott hétköznapi életbe vegyített sokszínű, érdekes, és izgalmas tevékenységek biztosításával átfogja az egész családi életet. A szeretet, a kötődés, valamint különböző élménybefogadások keltésével az érzelmek és kifejezőképességek, valamint a különböző szokások kialakítására és fejlesztésére most fokozottan, és tudatosan szükséges hangsúlyt helyezni.

- Az óvodapedagógus téma, cél és feladat ajánlásainak fókuszában az egészség és a test védelme kell, hogy legyen.
- Az óvodapedagógus a családdal történő kapcsolattartása során építsen a gyermekek óvodában szerzett ismereteire, a közös óvodai programok, kirándulások és a gyermekek egyéb élményeire.
- A családok hatékony és folyamatos bevonásával az óvodapedagógus „ébressze fel” az érdeklődést a környezet és az egészségvédelem lehetőségeinek megismertetésével a családi és gyermeki szokások feltérképezésére (életmód és egészség: étkezés, fogápolás, pihenés, környezettudatosság, hagyományörzés stb.) és bátorítsa a szülőket új szokások és gyermeki viselkedésmódok bevezetésére, a kialakult és megfelelő szokások megerősítésére.
- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra a tényre és lehetőségre, hogy a gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során számos, életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szerezhetnek. Különböző tartalmak ajánlásával tudatosítsa ezt a szülőknél, illetve támogassa a gyermekek matematikai élményeinek erősítését.
- Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához.

Munka jellegű tevékenységek

A családok tartós otthonléte – kivált, ha az bezártsággal is együtt járó – számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására. A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek részt otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei.

Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek/nagyszülőknek, a testvérekkel együtt, értük, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény és kisállat gondozás stb.)

Az elvégzett munka minőségét számos szülői és pedagógusi ráhatás befolyásolja, mint pld. az idő szűkössége, a megfelelő feltételek biztosítása, a felnőttek által nyújtandó segítség vagy annak hiánya stb. A hosszas családi együttlét során célszerű átgondolni a gyermekek játékos formában történő bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát.

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek a belső és külső környezetben végezhető munkák feltételeinek megteremtéséhez, a gyermeki munka tudatos szervezéséhez.
- Ösztönözze a szülőket a gyermekkel való együttműködésre.
- Erősítse a szülőket abban, hogy folyamatosan, konkrétan és reálisan, a gyermeket saját magához mérten részesítsék fejlesztő értékelésben.

A tanulás támogatása

- Az óvodapedagógusok a nevelés-tanítás támogatását online tartalmak válogatásával, illetve nagyon sok és hasznos link továbbításával segítik a szülőket és a gyermekeket.
- Elvárás minden óvodapedagógustól, hogy a különböző digitális tartalmakat megjelenítő linkek csak válogatás, tematizálás, magyarázat vagy ráutalás kíséretében kerüljenek megosztásra.
- A megosztásra kerülő digitális nevelési és tanulási tartalmak mennyiségét, minőségét és ütemezését egyaránt a „mérték az érték”, és „a kevesebb az több” szemlélet érvényesítése kell, hogy jellemezze, ezzel is kerülendő a gyermekek és a szülők túlterhelése.
- Az óvodapedagógusok a tanköteles korú gyermekek tekintetében is kerüljék az úgynevezett „házi feladat” adását és számonkérését! Célszerű és javasolt olyan differenciált feladatokat, ötleteket és tartalmi ajánlásokat közvetíteni szüleiken keresztül az óvodás gyermekek számára, amelyek játékos tevékenységeket ígérnek, motiválók, leköthetik a gyermekek figyelmét, és adott esetben fejlesztő hatásuk is van.
- Az óvodapedagógust elsődlegesen ne a fejlesztési szándék motiválja. Az óvodapedagógussal szemben elvárás, hogy feladatellátása során a családok anyagi terheit ne növelje, mivel az esetleges katasztrófa okozta helyzet következményeként sok család egzisztenciális gondokkal is küzdhet. Keressünk olyan megoldásokat, amelyekhez feltehetően rendelkezésre állnak az eszközök és anyagok a különböző felszereltséggel rendelkező otthonok (újrahasznosítható anyagok, egyszerűen

elkészíthető lisztgyurma, kupakok, flakonok, hajtogatáshoz régebbi csomagoló és egyéb papírok stb.)

Az óvodapedagógus a gyermekek otthoni tanulásának az alábbi formáit ösztönözze, javasolja:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás,
- szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- a szülők által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus támogassa a szülőket tanácsaival és példamutatásával – különösen a testvérek vonatkozásában – abban, hogy mindig személyre szabottan, és pozitív értékeléssel segítsék gyermekeik személyiségének kibontakozását.

Az óvodapedagógusok nyugtassák meg a szülőket, hogy az okos szabályokat felállító, a gondosan összeállított családi napirendet követő, a gyermekeiket cselekvő aktivitásra, kreativitásra és megtapasztalásokra serkentő családokban nevelkedő gyermekek a katasztrófa következményeként nem kerülnek olyan helyzetbe és állapotba, amelyek majdan az iskolába történő beilleszkedésüket nehezítenék. Fontos viszont, hogy a szülők folyamatos kapcsolatot tartsanak az óvodapedagógusokkal, és lehetőség szerint működjenek együtt gyermekeik megfelelő fejlődése, fejlesztése érdekében.

A családokkal Home Office-módban történő együttműködés várható eredményei:

A közös imádságok lelki feltöltődést nyújtanak a szülőknek, gyermeknek egyaránt.

Mindenki jobban odafigyel a saját, és mások egészségére, így kevésbé, vagy egyáltalán nem fordul majd elő, hogy beteg gyermekek fertőzik meg egymást és a velük foglalkozó felnőtteket.

A felnőttek megértik, és gyermekeikkel is megértetik, hogy sok tekintetben változnunk és változtatnunk kell, és máshogy kell élnünk.

A különböző természetvédelmi, önmagunkat és másokat védő tartalmak alapköveire tudatosan építünk az óvodai nevelés során, és mérhető eredményeket produkálunk.

A gyermekeket olyan szemléletű felnőttek veszik körül, akik kevesebbszer háborodnak fel, jobban odafigyelnek egymásra, és többet segítenek egymásnak. Ez a felnőtt minta nagy segítségükre lesz szocializálódásuk útján.

A szülőkből és a pedagógusokban is értékek tisztulnak le, melynek során kölcsönösen kikristályosodik az együttműködés utáni őszinte vágy, mert a karanténban eltöltött hetek is megerősítést adtak abban, hogy „EGYEDÜL NEM MEGY!”

Felhasznált szakmai háttéranyagok:

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Oktatási Hivatal ajánlása: Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus-járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre

Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ. Szakmai tájékoztató óvodáknak – online pedagógiai tevékenység

Mód-Szer-Tár óvodapedagógiai szakmai tartalmai: www.mod-szer-tar.hu

Pedagógiai Program módosításának indoklása

Vonatkozó jogszabályokban történt változások tették indokolttá. Az intézményvezető ismertette a változással érintett részek tartalmát, valamint a kiegészítéssel érintett pontokat az érintettekkel.

A nevelőtestület, Szülői Szervezet tagjai a tervezett módosítást megismerték, tanulmányozás céljából megkapták. Az abban foglaltakkal egyetértenek.

A módosított Pedagógiai Program fenntartói jóváhagyást követően a 2023-2024-es nevelési évtől kerül bevezetésre az intézményben.

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Megnevezés	Jogszabályi megfelelés	Mennyiség/db
Csoportszoba	Igen	5
Tornaszoba	Igen	1
Játszóudvar	Igen	2
Intézményvezetői iroda	Igen	1
Helyettesi iroda	Igen	1
Nevelői szoba	Igen	1
Gyermeköltöző	Igen	5
Gyermekmosdó	Igen	5
Felnőtt öltöző	Igen	1
Tálaló	Igen	1
Mosókonyha	Igen	1
Felnőtt mosdó	Igen	4
Felnőtt WC	Igen	4
Elkülönítő	Igen	1
Orvosi szoba	Igen	1

A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

Az Örömhír Görögkatolikus Óvoda Pedagógiai Programját az intézmény vezetője készíti el, előterjesztése alapján a nevelőtestület fogadja el és a fenntartó hagyja jóvá.

Jelen dokumentum elfogadásáról, véleményezéséről készült jegyzőkönyv megtalálható az irattárban.

Legitimációs záradék

Az Örömhír Görögkatolikus Óvoda Nevelőtestülete az intézmény Pedagógiai Programjának módosítását a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

Nagydobos, 2023. 08.28.

Puskásné Hajdu Rita

Nevelőtestület nevében (név)

Nevelőtestület nevében (aláírás)

Az Örömhír Görögkatolikus Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását, amelyet az intézmény vezetője összeállított, az intézmény nevelőtestülete 2023. 08.28-án elfogadott, a mai napon a Fenntartó képviselőjeként jóváhagyom és az abban foglaltakkal egyetértek.

Nyíregyháza, 2023. 08.31.

Kovácsné Dibácsi Zsuzsanna
A Fenntartó képviselője (név)

A Fenntartó képviselője (aláírás)

